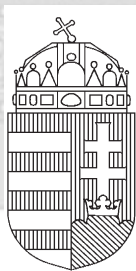


HÍRKÖZLÉSI ÉRTESÍTŐ

A NEMZETI HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség:
 1015 Budapest, Ostrom u. 23–25.
 Telefon: 457-7283
 E-mail: hirkozlesi.ertesito@nhh.hu



Megjelenik
 havonta

Ára: 567 Ft

TARTALOM

	oldal		oldal
II. FŐRÉS: Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa		2007. augusztus hónapban közzétett érdemi határozatokról.	919
Határozatok		Tájékoztatás a távközlési szolgáltatások bejelentése nyilvántartásba való bejegyzések tényéről.	922
DH-16173-40/2007. számú, piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (1-2. piac) tárgyában hozott határozat. .	842	Tájékoztatás a távközlési szolgáltatások nyilvántartásból való törlések tényéről	922
III. FŐRÉS: Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala		Jogszabályfigyelés	923
Tájékoztatás a piacfelügyeleti eljárásokban a Nemzeti Hírközlési Hatóság által hozott és a hatóság honlapján		V. FŐRÉS: Egyéb információk, tájékoztatók	
		A Nemzeti Hírközlési Hatóság elérhetősége	924

KÖZLÖNY

§

II. FŐRÉS: Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa

Határozat

DH-16173-40/2007. számú, piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (1-2. piac) tárgyában hozott határozat

*A határozatban üzleti titokként megjelölt adatok a DH-16173-41/2007. sz. határozatban szerepelnek.

Ügyiratszám: DH-16173-40/2007.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (1-2. piac)

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) az érintett piacok azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók jogszabályban meghatározott kötelezettség előírására hivatalból indított eljárása során meghozta a következő

határozatot.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára”, elnevezésű kiskereskedelmi piacok szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként öt elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak felosztási tervéről szóló 164/2005.(VIII. 16.) Korm. rendelet (továbbiakban: ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja¹ alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *1. sz. érintett piac*).
2. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *2. sz. érintett piac*).
3. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *3. sz. érintett piac*).
4. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *4. sz. érintett piac*).
5. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (továbbiakban: *5. sz. érintett piac*).

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára”, elnevezésű kiskereskedelmi piacok szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként öt elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak felosztási tervéről szóló 164/2005.(VIII. 16.) Korm. rendelet (továbbiakban: ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja² alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *1. sz. érintett piac*).

¹ A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a hatóság www.nhh.hu honlapján az „Azonosítógazdálkodás”, „Nyilvántartások”, „Azonosítógazdálkodási nyilvántartás”, „Földrajzi számok” rovatban.

² A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a hatóság www.nhh.hu honlapján az „Azonosítógazdálkodás”, „Nyilvántartások”, „Azonosítógazdálkodási nyilvántartás”, „Földrajzi számok” rovatban.

2. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 2. sz. érintett piac).
3. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 3. sz. érintett piac).
4. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 4. sz. érintett piac).
5. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (továbbiakban: 5. sz. érintett piac).

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacok mind a lakossági, mind a nem lakossági hozzáférések vonatkozásában egybeesnek.

Ezen érintett piacokon a Tanács a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította mind a lakossági, mind a nem lakossági érintett piacokon az alábbi szolgáltatókat:

1. Az 1. sz. érintett piacokon a Magyar Telekom Nyrt.-t (székhely: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cg.: 01-10-041928)
2. A 2. sz. érintett piacokon az Invitel Távközlési Szolgáltató Távközlési Zrt.-t (székhely: 2040 Budaörs, Puskás T. u. 8-10.; cg.: 13-10-040575)
3. A 3. sz. érintett piacokon a Hungarotel Távközlési Zrt.-t (székhely: 1113 Budapest, Bocskai út 134-146.; cg.: 01-10-043040).
4. A 4. sz. érintett piacokon az Emitel Távközlési Zrt.-t (székhely: 6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 41.; cg.: 06-10-000154).
5. Az 5. sz. érintett piacokon a Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft-t (székhely: 1092 Budapest, Kínizsi u. 30-36., cg.: 01-09-873734).

a) A Tanács az 1., 2., 3., 4., és 5. sz. érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra (a továbbiakban: *Szolgáltató*) a DH-664-69/2005. és DH-664-71/2005. számú határozatokban kirótt, az Eht. 109. § szerinti „előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségek” körében a 109. § (1) bekezdés a) pontja szerinti indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmát módosítja oly módon, hogy amennyiben a hozzáférési díjnak az emelkedése a megelőző egy éves időszakhoz viszonyítva (piaconként külön-külön, az aggregált árindexszel mérve) 2007-ben, illetve a további évek mindegyikében az éves fogyasztói árindex mértékét meghaladja, az indokolatlanul magas árat jelent, ezért a Tanács a fogyasztói árindex mértékét meghaladó díjnövelést megtiltja.

A rendelkező rész a) pontja szerinti kötelezettség a kötelezett szolgáltatókat a 2007. évben a határozat közlését követő naptári hónap 1. napjától, valamint a további évekre vonatkozóan a következő Eht. 52-57. §-a szerinti eljárásban hozott határozatban meghatározott időpontig terheli. A 2007. évben jelen kötelezettség teljesítése szempontjából a Tanács az árváltozás hatásait 2007. január 1. napjától a kézbesítést követő hónap 1. napjáig terjedő időszak tekintetében a tárgyidőszakra vonatkozóan (átmeneti szabályként) nem veszi figyelembe. A 2007-et követő években jelen kötelezettséget naptári évenként kell teljesíteni.

A Tanács a rendelkező rész a) pontjában foglalt kötelezettség teljesítését jelen határozat indokolási részének „B” fejezetében foglalt módszertan alapján, a Központi Statisztikai Hivatal által a 2007. és a további évekre ténylegesen megadott (mért) fogyasztói árindexszel összevetve, hatósági ellenőrzési eljárás keretében fogja vizsgálni.

b) A Tanács a Szolgáltatóra előírja az Eht. 109. § szerinti „előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségek” körében a 109. § (1) bekezdés c) pontja szerinti egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát. Jelen határozat értelmében az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének minősül különösen:

Ha a Szolgáltató valamely határozott idejű előfizetői szerződésnek az előfizető által a határozott idő letelte előtt való felmondását vagy az előfizetőnek a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjsomagról a határozott idő letelte előtti más díjsomagra történő váltást olyan egyoldalúan kikötött jogi feltételhez, vagy olyan gazdasági feltételhez köti, amely a Szolgáltató ezen szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos.

A Szolgáltató jelen kötelezettséget a hatályban lévő előfizetői szerződések esetében is alkalmazni köteles.

A rendelkező rész b) pontjában foglalt kötelezettség a kötelezett szolgáltatókat a határozat közlését követő 60. nap elteltét követő naptól terheli.

c) A Tanács a Szolgáltatót továbbra is kötelezi a közvetítőválasztás szolgáltatás Eht. 111. §-a szerinti tartalommal történő nyújtására.

Amennyiben jelen határozat jogerőre emelkedését követően bármely kötelezett szolgáltató tekintetében jogutódlás következik be, akkor a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szerinti jogutódja(i) lép(nek), és a jogelődre jelen határozatban megállapított kötelezettségek ezen jogutódo(ka)t terhelik.

Egyetemes (általános) jogutódlás esetén a jogelődöt jelen határozat alapján terhelő valamennyi kötelezettség annak a jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva terheli a jogutódlással létrejött szolgáltató(ka)t.

Amennyiben jelen határozatban jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató a tevékenysége végzésének feltételeit a felek akaratelhatározása alapján harmadik személy szolgáltató(k)ra átruhazza (üzleti vagy egyedi jogutódlás), úgy ezen harmadik szolgáltató(k) a korábbi jelentős piaci erejű szolgáltató jogutódlójának minősül(nek), és terhelik a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, a jelen határozatban meghatározott tartalommal.

Jelen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálata a határozat közléstől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, a Tanácshoz 3 példányban benyújtott keresettel kérhető.

A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincsen.

Indokolás

A Tanács – eleget téve az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglaltaknak – az Eht. 14. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az Eht. 10. § f) pontjában foglalt hatáskörében eljárva ismételten lefolytatta az Eht. 52-57. § rendelkezései szerinti, a piac-meghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárását. A Tanács a tárgyi eljárás során az Európai Unió Bizottsága 2003/311/EC számú Ajánlásában, valamint a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (VI. 24.) IHM rendeletben (a továbbiakban „*IHM rendelet*”) foglaltak mellett a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató (a továbbiakban „*IHM tájékoztató*”) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint a korábbi piacelemzési eljárások során kikristályosodott jogalkalmazói gyakorlat szerint járt el.

A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében – azt megelőzően – lefolytatott piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárása keretében megszerezett és feldolgozott adatok és információk értékelése alapján, valamint az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglalt, a piacelemzés ismételt lefolytatására irányuló törvényi kötelezettségének eleget téve megindította a „*Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára*” és a „*Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára*” elnevezésű kiskereskedelmi piacok vonatkozásában a piacelemzési eljárást, melynek során megállapította, hogy fenti szolgáltatási piacokon belül meghatározható öt-öt elkülönült piac továbbra is érintett piacnak minősül. A Tanács az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként a Magyar Telekom Nyrt-t, Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.-t, a Hungarotel Távközlési Zrt.-t, az Emitel Távközlési Zrt.-t valamint a Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.-t azonosította. A piacelemzési eljárás során feltárt versenyprobléma, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók beszédcélú híváskezdeményezési piacon jelentkező jelentős piaci erejének orvoslása érdekében a Tanács a piacelemzési eljárást lezáró jelen határozatának rendelkező részében a DH-664-69/2005. és DH-664-71/2005. ügyszámon hozott határozatával kiszabott indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmára vonatkozó kötelezettséget a rendelkező részben foglaltak szerint módosította.

A jelen határozat indokolása magán hordozza a Határozat tárgyának sajátosságából fakadó jellemzőket, melyek szerint a jelen határozat indokolásában meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra kerül a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint a jelen határozat rendelkező részében meghatározott kötelezettségek értékelésének menete, amely a jelen határozat rendelkező részében előírt egyes kötelezettségek részletes indokolásával zárul.

A jelen határozatban megmutatkozó hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggésében tartalmazza a ténybeli, azaz a Hatóság által feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében a Hatóság az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelölt és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazását, értelmezését, tartalmát és jelentőségét ki is fejtette. Ezen túlmenően a Hatóság a jelen határozat indokolásában részletesen és külön kitért a jelen határozat meghozatala során alkalmazott, összetett mérlegelési szempontrendszer, a mérlegelést megalapozó tényállási elemek, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretek, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A Tanács a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében 2005. augusztus 4. napján az Eht. 52. § (2) bekezdése, valamint a 151. § (1) és (2) bekezdései alapján 30 napos határidő tűzésével adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő Hatóság által nyilvántartott valamennyi helyhez kötött telefon-szolgáltatást nyújtó szolgáltató (a továbbiakban „Szolgáltatók”) számára. A Szolgáltatókat terhelő adatszolgáltatási kötelezettség meghatározására a piacelemzési eljárást megelőző, annak eredményes lefolytatása érdekében megindított, az adatszolgáltatás mellett a megismert adatok feldolgozását és értékelését is magában foglaló piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében került sor, melynek során a Hatóság a felügyelt piac szerkezete, a piacon jelenlévő piaci szereplők közötti viszonyrendszer, az általuk nyújtott szolgáltatások vonatkozásában szerzett olyan információkat, adatokat és tapasztalatokat, melyek alapján a felügyelt piac érdemi vizsgálata körében megalapozottabb döntést hozhatott.

Azon túl, hogy a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás eredményeképpen a Hatóság megállapította, hogy mely piacokon szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása, illetve, hogy annak körében mely szolgáltatók minősülnek majd az adott piacon ügyfélnek, a tárgyi ellenőrzési tevékenység azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a Hatóság a megismert, valamint a rendelkezésére álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezni, összefoglalni, valamint rendszerezni tudja. A Hatóság fent részletezett, a piacelemzési eljáráshoz szorosan kapcsolódó döntés-előkészítési célú tevékenységének köszönhetően a Hatóság már a piacelemzési eljárás megindításakor rendelkezett azokkal az információkkal, amelyek az eredményes piacelemzési eljárás lefolytatásának, valamint az azt lezáró hatósági döntés megalapozottságának garanciáját hordozzák magukban.

Az adatszolgáltatás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacokon a köztudomású tények alapján az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. A Tanács az ekként rendelkezésére álló adatokat összességében értékelte és megállapította, hogy az előző piacelemzési eljáráshoz hasonlóan továbbra is indokolt az IHM rendelet 1. sz. melléklete szerinti 1. és 2. piacok vizsgálatát elvégezni. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként a Tanács tisztázta a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapította, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik az 1. és 2. számú piacokon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak. A Tanács a piacelemzési eljárás megindításáról tájékoztatta az ügyfeleket.

A Tanács piacelemzési eljárás során a tényállás tisztázása érdekében összesítette, és rendszerbe foglalta az adatszolgáltatásra a szolgáltatóktól beérkezett adatokat, és az ekként előállított adattáblákat alkalmazta az eljárás eredményeként meghozott döntések és megállapítások kellő megalapozásához. A Tanács továbbá a szolgáltatók által az adatszolgáltatási eljárás során benyújtott adatokon túl megvizsgálta az 1. és 2. számú piac elemzése szempontjából releváns nyilvánosan (pl.: általános szerződési feltételekben, nyilvános ajánlatokban, statisztikákban, piackutatási eredményekben) hozzáférhető adatokat (a továbbiakban: nyilvános adatok) is, különös tekintettel a fővonalak számára, a kiskereskedelmi díjakra, és díjsomagokra. Ennek megfelelően a Tanács az adatszolgáltatás beérkezésének időpontját követő esetleges piaci változásokra tekintettel konkrétan megvizsgálta annak lehetőségét is, hogy vannak-e olyan korábban nem ismert piaci folyamatok, amelyek miatt indokolt lenne újabb adatszolgáltatást elrendelni az érintett szolgáltatókkal kapcsolatban 2005. valamint 2006. évekre vonatkozóan. Ennek alapján felhasználta a nagykereskedelmi piacokra 2007. március 2-án elrendelt, a 2004-2006 évekre kiterjedő kiegészítő adatgyűjtésnek a hozzáférésekre és a szolgáltatók eszközállományára vonatkozó részét. Emellett a Tanács a Központi Statisztikai Hivatal által létrehozott Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (a továbbiakban: OSAP) hírközléssel összefüggő elemzéseit is alapul vette a tényállás tisztázása során. Ezek egyrészt az OSAP 1707/03. számú „A távközlési tevékenység évközi adatai” elnevezésű statisztikáira támaszkodnak, amelyek a fix-mobil helyettesíthetőség körében az alábbi elemzéseket tartalmazzák:

- A bekapcsolt vezetékes fővonalak száma (1. ábra)
- A bekapcsolt vezetékes fővonalak változási üteme (2. ábra)
- A mobil előfizetések alakulása (3. ábra)
- Vezetékes és mobiltelefon ellátottság (4. ábra)
- Vezetékes-mobil megoszlás (5. ábra)
- Miért nincs vezetékes telefonjuk? (6. ábra)
- Miért nincs mobiltelefonjuk? (7. ábra)

Ugyancsak az OSAP adatok alapján került megállapításra az a tény is, hogy a helyi hurok teljes átengedésére vonatkozó nagykereskedelmi piac helyzete az eltelt idő alatt nem gyakorolt számottevő befolyást a hozzáférési piacokra (12. táblázat).

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. E kötelezettségének megfelelően a Tanács tárgyi eljárása során a Gazdasági Versenyhivatallal (a továbbiakban: GVH) együttműködött,

egyeztette a kiküldendő kérdőíveket, az alkalmazott módszertant, valamint a határozat-tervezeteket. Ennek során a versenyhatóság szakmai álláspontját megismerte. Az együttműködés részletei a határozat Indokolásának „C” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A határozat-tervezetekre beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait ezen határozat Indokolásának „D” fejezete tartalmazza.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 65. § (1) bekezdése alapján a Tanács a tárgybani határozatának tervezetét részletes indokolással együtt 2007....-án megküldte az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, miután a határozat-tervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre. A tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például, amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

A Tanács jelen határozatát az Európai Bizottság és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetekre tett észrevételek figyelembevételével hozta meg.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra irányadóak az Európai Bizottságnak a „piacelemzés eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról” szövegű, 2003. július 23-án kiadott ajánlásában (2003/561/EC) foglaltak. Ezen eljárás részletei e határozat Indokolásának „E” fejezetében kerülnek részletezésre.

A piacelemzés egy több, egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 52. § (1) bekezdése szerint a Tanács azonosítja a piacokat; elemzi az azonosított piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát és amennyiben azokon a verseny nem kellően hatékony, azokat érintett piacnak nyilvánítja, majd azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, illetve szolgáltatókat, továbbá a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, illetve szolgáltatókra az Eht. XIII-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt, versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a jelen piacelemzési eljárást megelőzően megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt. Eljárása során a Tanács a versenyjog vonatkozó szabályai, valamint az IHM tájékoztatóban meghatározottak szerint, a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével járt el.

Az eljárás első lépéseként a Tanács azonosította a szolgáltatási piacokat, ill. azok földrajzi kiterjedését az IHM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű, valamint „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok vizsgálatából kiindulva.

A piacok meghatározását követő szakaszokban a Tanács – az indokolásban foglaltak szerint - elvégezte az adott piacokon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzését, meghatározta az érintett piacokat, majd elvégezte az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató(k) kijelölését, valamint e szolgáltatókra az Eht-ben meghatározott körben kötelezettségeket írt elő.

A Tanácsnak a tárgybani eljárásában a döntése meghozatala érdekében elvégzett részletes elemzését az indokolás „A” fejezete tartalmazza az alábbiak szerint:

- I. Az adott piac meghatározása és érintettségének megállapítása
- II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek kirovása.

A Tanács a jelen határozat indokolása „A” fejezetének III. része szerinti lefolytatott vizsgálatok alapján a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a rendelkező rész szerinti, az Eht.-nak a „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségeit a kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon” című XIII. fejezetében meghatározott az Eht. 111. § szerinti közvetítőválasztás kötelezettséget továbbra is fenntartja, valamint az Eht. 109. § szerinti „előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségek” körében a 109. § (1) bekezdés a) pontja szerinti indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmát – módosítva, azaz a 2006. és 2007. évekre aktualizálva - ismételtén kiszabja.

A Tanács a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű 1. számú, illetve a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű 2. számú kiskereskedelmi piacokra vonatkozóan egy határozatban rendelkezett. A két kiskereskedelmi piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését elsősorban az indokolta, hogy a Tanács az adatszolgáltatás alapján megállapította, hogy mind a lakossági mind a nem lakossági felhasználók számára ugyanazon szolgáltatói kör nyújt szolgáltatást. Továbbá a két piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését indokolja, hogy egyrészt a vizsgált piac bejelentett szolgáltatásai, illetve általános jellemzői hasonlóak, másrészt e piacok elemzése és azonosítása

ugyanazon feltételek és tényezők vizsgálata mellett végezhető el, azaz az összefüggések a két piacot illetően ugyanazok voltak, ugyanúgy, ahogyan a Tanács döntésének érdemi tartalma is. Azokban az esetekben, ahol az elemzésben a két piac tekintetében különbségek adódtak, a Tanács azt megfelelően feltüntette határozatában.

A jogorvoslati jogosultság az Eht. 46. § (1) bekezdésén és 47. § (1) bekezdésén alapul.

A Tanács döntését az Eht. 39. § (1) bekezdése alapján teljes ülés keretében hozta meg.

A. fejezet

I. Piacmeghatározás és a piac érintettségének megállapítása

I.1. A Piacmeghatározás menete

A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendelet I. sz. Mellékletében 1. számmal jelölt kiskereskedelmi piac³, nevezetesen a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” és a 2. számmal jelölt kiskereskedelmi piac⁴ „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” piacok vizsgálatából indult ki, figyelemmel az Európai Unió Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) Ajánlására.⁵

A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piacok megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megvizsgálta továbbá a szolgáltatók kiskereskedelmi piaci viselkedését befolyásoló tényezőket, különös tekintettel a helyettesítés kérdéseire.

A vizsgált szolgáltatási piacok meghatározása után került sor a piacok földrajzi határainak meghatározására, amelynek során a Tanács elsősorban a hálózatok által lefedett terület nagyságát vizsgálta.

A piacok meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok érintett piacoknak tekinthetők-e a Magyar Köztársaság területén.

I.2. Jogszabályi fogalmak

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok vizsgálatához a kiindulási alapot az Eht. 188. §-ban szabályozott fogalmak közül a 10., 11., 13., 14., 15., 22., 23., 25., 26., 28., 36., 37., 41., 42., 45., 46., 47., 48., 87. és 88. pontokban meghatározottak jelentették.

I.3. A vizsgált piac bejelentett szolgáltatásainak és általános jellemzőinek a vizsgálata

A vizsgált piacok azonosításának első lépéseként a Tanács elvégezte a bejelentett szolgáltatások vizsgálatát. Ennek során a Tanács megvizsgálta az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piacnak megfelelő, a jogi előírásoknak megfelelően teljesítő (pl. a szolgáltatás bejelentések, Általános Szerződési Feltételek, Szolgáltatási Jegyzék számok figyelembe vétele), a piacon ténylegesen nyújtott és igénybe vehető szolgáltatásokat.

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacokhoz tartozó szolgáltatásokat alapvetően az határozza meg, hogy az a helyhez kötött, nyilvános telefonhálózat (Eht. 188. § 42. és 87. fogalom) elérését szolgálja, az „előfizetői szolgáltatás” jogszabályi fogalmának (Eht. 188. § 25. fogalom) megfelel, valamint az előbbi piacot az „egyéni előfizető” jogszabályi fogalmának (Eht. 188. § 10. fogalom) megfelelő felhasználók, míg az utóbbi piacot a nem egyéni (üzleti) előfizető fogalmának megfelelő felhasználók veszik igénybe.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacokon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) A szolgáltatást a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” megnevezésű piacon lakossági, a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” megnevezésű piacon nem lakossági előfizetők részére nyújtják.
- b) A szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési ponton érhető el.
- c) A szolgáltatások köre az alábbi funkciókat tartalmazza:
 - ca) hozzáférés létesítése és üzembe helyezése;
 - cb) napi 24 órás készenlét hívások indítására és fogadására, amit a kézibeszélő felvételekor tárcsázási hang jelez;
 - cc) hívások fogadása a belföldi és nemzetközi telefonhálózat többi előfizetőjétől;

³ Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 1. számmal jelölt piaccal

⁴ Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 2. számmal jelölt piaccal

⁵ 2003/311/EC sz. Ajánlás Melléklete

- cd) díjmentes segélyhívások az ANFT-ben meghatározott segélyhívó számok hívásával;
 ce) telefonkönyv rendelkezésre bocsátása;
 cf) egyéb havidíjas előfizetői szolgáltatások és telefon használati feltételek igénybevételének lehetősége;
 cg) az előfizetői hozzáférési pontok jelentős részénél a fémes hurok szélessávú adatátviteli hozzáférésre való kihasználásának lehetősége;
 ch) a hozzáférés fenntartása és hibaelhárítás jogszabályokban⁶ meghatározott minőségi követelmények szerint;
 ci) egyéb nem forgalmi jellegű szolgáltatások az Általános Szerződési Feltételek és az előfizető egyedi szerződése szerint,
 cj) modemes adatátvitel lehetősége akár faxhívások, akár feltárcsázós Internet összeköttetés felépítése céljából.
- d) Az előfizetői hozzáférések típusai műszaki megvalósításuk szerint a következők lehetnek:
- da) analóg külön vonalú vezetékes,
 db) analóg ikervonalú vezetékes,
 dc) rádiós helyi hurokkal (RLL) megvalósított,
 dd) ISDN alapsebességű,
 de) ISDN primer sebességű és egyéb nyálábolt digitális,
 df) kábeles műsorelosztó hálózaton létrehozott hozzáférés.
- e) A szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos díjak részben egyszeri díjak, részben előre fizetendők, a szolgáltatásnyújtás időtartamával arányos mértékben (havi díj). A szolgáltatásban benne foglalt funkciók igénybevételéért [a fenti cf), cg), ch) ci) funkciók kivételével] a havidíjon felül további díjat nem kell fizetniük az előfizetőknek. A díjfizetés jogszabály szerint részletezett számla alapján történik.

A Tanács megállapította, hogy a piac technológia-semleges vizsgálata ellenére a különféle technológiák sajátosságai miatt az azokhoz kötődő szolgáltatások tartalma kisebb eltéréseket mutat. A különböző technológiájú hozzáférések eltérő szolgáltatás-tartalma alapján a két vizsgált piacon belül az 1. sz. táblázatnak megfelelően részpiacok állapíthatók meg:

1. sz. táblázat: A helyhez kötött hozzáférési piacok részpiacai

Részpiac	Lakossági piac	Nem lakossági piac
Analóg különvonalú hozzáférés	+	+
ISDN BRA alapsebességű hozzáférés	+	+
ISDN PRA és egyéb nyálábolt digitális		+
Analóg ikervonalú hozzáférés	+	
Rádiós hozzáférés	+	+
Kábeles műsorelosztó hálózati hozzáférés	+	+
Lakóparki alközpontos hozzáférés	+	+

- I.3.1. Az analóg különvonalú vezetékes hozzáférésről a Tanács megállapította, hogy az a felsorolt szolgáltatásoknak teljes körét biztosítja, így az mind a lakossági, mind a nem lakossági hozzáférési piac részét képezi.
- I.3.2. Az ISDN-BRA hozzáférésről a Tanács megállapította, hogy az a felsorolt szolgáltatásoknak teljes körét biztosítja, így az mind a lakossági, mind a nem lakossági hozzáférési piac részét képezi. A többletszolgáltatások (pl. két beszélgetés egy fizikai vonalon, nagyobb sáv szélességű Internet hozzáférés, kényelmi szolgáltatások stb.) a piac belső fejlődését segítik elő, amit jellemez az ISDN-BRA hozzáférések növekvő részaránya.
- I.3.3. Az ISDN-PRA (primer sebességű, 2,048 kbit/s) hozzáférésről a Tanács megállapította, hogy a felsorolt szolgáltatásoknak teljes körét biztosítja, de mivel az az egyéni/lakossági hozzáférések között nem fordul elő, csak a nem lakossági hozzáférési piac részét képezi. A többletszolgáltatások (elsősorban a beválasztás, a többszörös hívószám stb.) az előfizetői alközpontok korszerű üzemeltetése, valamint a hívásközpontok („call center”-ek) kiszolgálása szempontjából nyújtanak előnyöket.

⁶ Az elektronikus hírközlési előfizetői szerződésekre és azok megkötésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 16/2003. (XII. 27.) IHM rendelet 11-13. §-ai, az elektronikus hírközlési szolgáltatás minőségének a fogyasztók védelmével összefüggő követelményeiről szóló 345/2004. (XII. 22.) Korm. rendelet 3. §-a, valamint az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás részletes feltételeiről és műszaki követelményeiről szóló 8/2004. (IV. 20.) IHM rendelet 15. §-a és 1. sz. melléklete

- I.3.4. A Tanács megállapította, hogy az ikervonalú vezetékes hozzáféréseken nyújtott szolgáltatások köre csupán annyiban szűkebb, hogy az ikertárs forgalmának függvényében a szolgáltatások rendelkezésre állása az üzemidőre vetítve nem 100%-os. Tekintettel arra, hogy ez a fajta hozzáférés csak a lakossági piacon fordul elő, továbbá a 2004. évi statisztikai adatok szerint az ikervonalak száma marginális (1,16%⁷), a Tanács az ilyen hozzáféréseken nyújtott szolgáltatásokat a lakossági hozzáférési piac részének tekinti.
- I.3.5. A Tanács megállapította, hogy a rádiós hozzáféréseken nyújtott szolgáltatások, melyeket GSM technológia alkalmazásával, vagy más önálló (pl. DECT szabvány szerint működő) rádiós pont-multipont eszközökkel nyújtanak, tartalmukat tekintve csak annyiban szűkebbek az analóg hozzáférésnél, hogy

- ha az előfizető távmásolót vagy egyéb adatátvitelt is kíván használni, GSM hozzáférés esetén a szolgáltató díjmentesen további hívószámot ad, vagy a kihelyezett adaptert megfelelő szoftverrel látja el telefax, ill. adatátviteli célú hívásokhoz,
- a kihelyezett adó-vevő adapter állandó áramfogyasztása miatt az előfizetők kompenzációt kapnak a számlázott díjakból,
- nincs lehetőség szélessávú hozzáférésre,

A Tanács álláspontja szerint ezek a korlátozások a lakossági és nem lakossági piacokon nyújtott lényegi telefon szolgáltatásokat nem befolyásolják, így ez a részpiac a lakossági és nem lakossági hozzáférési piac részét képezi.

- I.3.6. A Tanács megállapította, hogy a bejelentett nyilvános telefonszolgáltatásokon belül, a vezetékes/kábeles műsor-elosztó hálózaton nyújtott telefonszolgáltatás, melyet a szolgáltatók lakossági és nem lakossági előfizetők részére nyújtanak, a fent leírt teljes szolgáltatási kört csak bizonyos megszorítással nyújtják. Ez elsősorban abból áll, hogy nemcsak az előfizetői helyiségen belüli „set-top box” elnevezésű csatlakozó adapter, hanem a többi aktív hálózati elem működése is függvénye az erősáramú tápáramellátásnak, ami különösen kritikus segélyhívás esetén.

Tekintettel azonban arra, hogy ezt a körülményt a szolgáltatók Általános Szerződési Feltételeikben feltüntetni kötelesek és ezért cserébe a szolgáltatók hálózatukon belül az ingyenes hívás lehetőségét biztosítják, valamint figyelembe véve a mobil rádiótelefon szolgáltatást, mint az előfizetők túlnyomó többségénél rendelkezésre álló alternatív segélyhívási lehetőséget, a Tanács úgy döntött, hogy a kábeles műsor-elosztó hálózati telefon hozzáférést a tárgyi lakossági és nem lakossági piac részének tekinti.

- I.3.7. A lakóparkok nyilvános telefon hozzáférésekkel történő ellátásánál számos példa mutatja, hogy azt egy kisebb vállalkozás korszerű alközpont felhasználásával oldja meg, ahol a nyilvános távbeszélő hálózatból érkező hívások beválasztás útján, kezelő közreműködése nélkül jutnak el a hívott lakóparki előfizetőhöz, míg a kimenő hívások közvetlenül, a kézi beszélő felemelésével kezdeményezhetők. Ezek a hozzáférések azonban leszűkítik a fenti, a)...e) pontokban felsorolt szolgáltatások körét a következők szerint:

- mivel a lakóparki szolgáltató⁸ bekelekedik a valódi nyilvános telefonszolgáltató és az előfizető közé, kis piaci erejénél fogva nem kötelezhető közvetítőválasztás nyújtására az előfizető felé, ami megfosztja az előfizetőt ettől a választási lehetőségtől,
- ugyanezen körülmény miatt az előfizető nem élvezheti a teljes vagy részleges hurokátengedés előnyeit sem.

Mivel az azonosított szolgáltatások többi vonatkozásában⁹ a lakóparki alközponti szolgáltatás azokat a jövőben teljesíteni köteles, a Tanács úgy döntött, hogy az azon belül nyújtott hozzáférési szolgáltatást is a tárgyi lakossági és nem lakosság piac részének tekinti.

I.4. Az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piactól való esetleges eltérés indokoltságának vizsgálata

Az IHM rendelet 2. § (2) bekezdése szerint „A Tanács a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságai által indokolt esetben az 1. számú mellékletben meghatározott szolgáltatási (áru) piacoktól eltérő piacokat is meghatározhat.” Ugyanígy rendelkezik a Tájékoztató 9. és 36. pontja is a hatóság feladatainak tekintetében.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács a tárgyban jelzett kiskereskedelmi

⁷ Forrás: OSAP 1707. sz. statisztikai kérdőíve

⁸ lakóparki alközponti szolgáltatást ténylegesen végző (s nem pusztán viszonteladó) szolgáltató, melynek tevékenysége megfelel az Eht. jogszabályi előírásainak (az elektronikus hírközlési jogszabályok egyébként nem ismerik sem a lakóparki vagy alközponti szolgáltató kategóriát).

⁹ Pl. számhordozhatóság

piacokkal kapcsolatosan az alábbi, különböző elektronikus hírközlési piacok összevonására, valamint szolgáltatási részpiacok más piacokhoz való átcsoportosítására vonatkozó alapvető lehetőségeket vizsgálta.

I.4.1. A lakossági és nem lakossági kiskereskedelmi piacok összevonási lehetősége

a) Az IHM rendelet külön kiskereskedelmi piacként jelöli meg - a hozzáférési, ill. a forgalmi piacok vonatkozásában is - a lakossági és a nem lakossági felhasználók részére nyújtott szolgáltatások piacát.

Az IHM rendelet fogalomhasználata eltér az Eht. fogalom használatától, ezért a Tanács a „lakossági felhasználó” fogalmának szinonimájaként alkalmazta az „egyéni előfizető”, illetve felhasználó fogalmát (az Eht. 188.§ 10. pontja alapján) az alábbiaknak megfelelően:

A lakossági (egyéni) előfizető (felhasználó) az a természetes személy, aki úgy nyilatkozott, hogy gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül veszi igénybe az előfizetői szolgáltatást.

Ennek alapján a „nem lakossági” felhasználó meghatározást a „nem egyéni” előfizető és felhasználó törvényi fogalmának figyelembe vételével alkalmazta a Tanács :

Nem lakossági (üzleti, intézményi) előfizető (felhasználó) az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság vagy egyéni vállalkozó magánszemély, aki úgy nyilatkozott, hogy gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén belül veszi igénybe az előfizetői szolgáltatást.

b) A Tanács megvizsgálta, hogy a jogszabályok és a szolgáltatók Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF) lehetővé teszik-e a megkülönböztetést:

ba) A szolgáltatók általában deklaráltan külön díjsomagokat kínálnak a lakossági előfizetőknek, illetve az üzleti előfizetőknek.

bb) A lakossági előfizetőknek kínált díjsomagok általában nem kedveznek az üzleti előfizetőknek, illetve ez fordítva is fennáll.

bc) A szolgáltatók közzétett árlistái szerint mind a bekapcsolási díj, mind az előfizetési díj vonatkozásában jellemzően eltérés van a két előfizetői kategória között.

bd) A felhasználók körében a lakossági előfizetők nem képesek kiegyenlítő vásárlóerőt létrehozni, erre csak a nagy forgalmat létrehozó, nem lakossági előfizetőknek van lehetőségük.

Fentiek miatt a Tanács indokoltan tartja a lakossági és a nem lakossági piac megkülönböztetésének fenntartását.

I.4.2. A nyilvános telefonállomások szerepe a hozzáférési piacokon

a) A szolgáltatók adatállományukban külön kezelik és nyilvántartják a nyilvános telefonállomásokat (a továbbiakban nyilvános állomás). Ugyanakkor az Eht. 188. § ide vonatkozó 88. pont szerinti fogalmából nem derül ki, hogy ezek a nyilvános állomások a lakossági vagy a nem lakossági piachoz tartoznak-e, vagy esetleg mindkettőhöz. A Bizottság Ajánlása, illetve más releváns EU dokumentumok explicit módon nem érintik a nyilvános állomások kérdéskörét a piacelemzés vonatkozásában.

b) A nyilvános állomások létesítése és üzemeltetése nyilvánvalóan részét képezi a nyilvános telefonhálózathoz való helyhez kötött hozzáférés piacának. Figyelembe kell venni azonban, hogy a felhasználók a nyilvános állomások használatáért hozzáférési díjat nem fizetnek; a hozzáférés fenntartásának költségeit a szolgáltató általában az egyéb hozzáféréshez képest magasabb forgalmi díjakból fedezi.

c) Ugyanakkor a szolgáltatás meghatározásából kiindulva szükséges megjegyezni, hogy a segélyhívások díjtalan kezdeményezése, valamint a hívások fogadása a nyilvános állomásokon kielégíti az azonosított szolgáltatási piac ismérveit.

d) A Tanács megfontolta, hogy

- a nyilvános telefonállomásoknál a használatnak nem kell nyilatkoznia arról, hogy lakossági vagy nem lakossági minőségben telefonál-e;
- ugyanakkor a nyilvános telefonállomások kötelező aránya csak az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó követelmények között szerepel (Eht. 117. § b) pont); az egyetemes szolgáltatás pedig elsősorban a lakossági felhasználók érdekeit szolgálja;
- a tapasztalat azt mutatja, hogy a használók a nyilvános állomást gazdasági tevékenységi körükön kívüli esetekben veszik igénybe.

A fentiek miatt a Tanács megállapította, hogy a nyilvános állomások, azok létesítése és a hozzáférési szolgáltatások meghatározása szerinti használata, valamint az ezzel kapcsolatban befolyó bevétel a lakossági hozzáférési piac részét képezik.

I.4.3. A hozzáférési és a forgalmi szolgáltatások kiskereskedelmi piacainak összevonási lehetősége

Az IHM rendelet külön kiskereskedelmi piacként jelöli meg a hozzáférési, illetve a forgalmi szolgáltatások piacát. Az előfizetők által fizetett díjak jellemzően két kategóriába tartoznak: forgalomtól függő (hívásdíj, kapcsolási díj) és forgalomtól független (bekapcsolási egyszeri díj, előfizetési havidíj) díjak lehetnek.

A szétválasztást azonban az újabb díjsomagok megnehezítik. A részben, vagy egészben lebeszélhető előfizetési díjknál jellemző, hogy az előre fizetett összeg ellenében a szolgáltatók nem csak hozzáférést, hanem – az előre fizetett

előfizetési díj bizonyos hányadáig – forgalmi szolgáltatást is nyújtanak. Az ilyen díjsomagok igénybe vétele esetében a hozzáférési és a forgalmi szolgáltatás bizonyos mértékig összerosódik. Tekintettel azonban arra, hogy az I.3. pontban meghatározott hozzáférési szolgáltatás elválaszthatatlan részét képezi a hozzáférés a telefon használati feltételeihez is [lásd a cf) alpontot], a Tanács úgy döntött, hogy az előfizetési díjak lebeszélhető részét a forgalmi piacokon figyelembe veszi, de a jelen határozatban a teljes előfizetési díjakat tekinti az árbevétel alapvető elemének.

Ugyanakkor a közvetítőválasztás és a behívókártyás szolgáltatások terjedése arra mutat, hogy a hozzáférési és a forgalmi szolgáltatások más-más szolgáltatótól is igénybe vehetők. A szolgáltatások tehát ezekben az esetekben *elkülönülő* jellegűek.

A Tanács az adatbekérések során nemcsak az előfizetési díjból származó árbevételt, hanem azt az árbevételt is kérte, amely az előfizetési díjból az azokat terhelő forgalmi díjak levonása után megmarad. Így az előfizetési díjakban foglalt forgalmi díjak elválaszthatóvá váltak, amely körülmény a forgalmi piacok elemzése során válik fontossá.

A szolgáltatók díjsomag-képzési politikájától függetlenül a *Tanács megállapította, hogy a hozzáférési és a forgalmi szolgáltatások piacainak szétválasztása – egyezően az IHM rendelet mellékletében foglaltakkal - indokolt, ezeket a továbbiakban ezeket külön piacnak tekinti.*

I.4.4. Az egyetemes szolgáltatások szerepe

A Tanács megvizsgálta, hogy szükséges-e az egyetemes szolgáltatások tekintetében elkülönült kiskereskedelmi piac elhatárolása.

Az egyetemes szolgáltatás elsősorban a lakossági felhasználók érdekeit szolgálja, a tapasztalat szerint túlnyomórészt lakossági felhasználók veszik igénybe. Az egyetemes szolgáltatás szabályozása jogilag zárt rendszert alkot. Az Eht. 117–125. §-ai szabályozzák az egyetemes szolgáltatás jogintézményét. Az Eht. 188. § 11. pontjában meghatározott fogalom szerint az „Egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás: az elektronikus hírközlési szolgáltatások Eht-ben meghatározott készlete, amely meghatározott minőségben, a Magyar Köztársaság területén bárhol, minden felhasználó számára megfizethető ár ellenében igénybe vehető.” Megállapítható, hogy az egyetemes szolgáltatás igénybevevői a hozzáférés tekintetében az I.3. pontban felsorolt szolgáltatásokat (eltekintve a technológia következtében felmerülő esetleges kisebb korlátozásoktól) teljes választékukban igénybe vehetik.

Az egyetemes szolgáltatás körében a szolgáltatót szerződéskötési kötelezettség terheli, továbbá az egyetemes szolgáltatások esetében továbbra is hatályban van a szolgáltatások díját szabályozó, a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló, a 4/2004.(III.24.) IHM rendelettel módosított 3/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet (a továbbiakban: Díjrendelet).

A fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy az egyetemes szolgáltatás keretében nyújtott azon hozzáférés, amelyet lakossági felhasználók részére nyújtanak, megfelel a bejelentett szolgáltatás fogalmának, jöllehet arra – a fogyasztók érdekeinek védelmében – további jogszabályi előírások vonatkoznak, ennek ellenére nem indokolt az egyetemes szolgáltatások külön piacként való meghatározása a lakossági hozzáférési piac elemzése során.

I.5. Helyettesítés vizsgálata

A Tanács a hozzáférési piacon vizsgálta a lehetséges keresleti és kínálati helyettesítést. Az esetleges helyettesítési lehetőségek mindemellett befolyásolják a vizsgált piac határait is.

A helyettesítési lehetőségek felmérése során a Tanács elsősorban a funkcionális azonosságokat ill. eltéréseket, a piacutatás által feltárt használati szokásokat, az áttérés korlátait és az árakat vizsgálta.

I.5.1. Keresleti helyettesítés

A keresleti helyettesítés lehetővé teszi a hatóság számára azon helyettesíthető áruk vagy áruskála meghatározását, amelyekre a fogyasztók könnyen válhatnak egy relatív áremelkedés esetén. A Tanács a más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – az I.3. pont értelmében a vizsgált piac részének tekintette, így annak a helyettesíthetőségét külön nem vizsgálta.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott bejelentett szolgáltatás helyettesítőjeként. Ebből kiindulva a Tanács a következő, a fogyasztók számára hozzáférhető keresleti helyettesítési lehetőségeket vizsgálta meg:

I.5.1.1. mobil rádiótelefon hozzáférés,

I.5.1.2. Internet telefon (Internet Telephony): Internet hálózaton keresztül történő hozzáférés a nyilvános telefonhálózatához,

I.5.1.3. bérelt vonal révén megvalósuló hozzáférési lehetőség a nyilvános telefon hálózatához.

A vizsgálatok során a Tanács arra a kérdésre kereste a választ, hogy ezek a helyettesítési lehetőségek hatást gyakorolnak-e a kiindulási piacok, tehát a „Nyilvános telefonhálózatához helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára”, illetve a „Nyilvános telefonhálózatához helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok határaitra.

I.5.1.1. Helyhez kötött telefon hozzáférés helyettesítése mobil rádiótelefon hozzáféréssel

I.5.1.1.1 Funkcionális egyezések és különbségek

A Tanács megvizsgálta a helyhez kötött telefon hozzáférés helyettesíthetőségét mobil rádiótelefon hozzáféréssel. Ennek során megvizsgálta a bejelentett szolgáltatás egyes összetevőit, valamint a szolgáltatás igénybevételének egyéb körülményeit. Vizsgálatának eredményeképpen megállapította, hogy a bejelentett szolgáltatás olyan funkcionális összetevői¹⁰, mint

- ca) hozzáférés létesítése és üzembe helyezése,
- cc) hívások fogadása a telefonhálózat többi előfizetőjétől (beszédcélú hívások esetén),
- cd) díjmentes segélyhívások a meghatározott segélyhívó számok hívásával,
- ch) a hozzáférés fenntartása és hibaelhárítás jogszabályokban meghatározott minőségi követelmények szerint,
- ci) egyéb, nem forgalmi jellegű szolgáltatások ÁSZF és az előfizető egyedi szerződése szerint (többségükben), teljesíthetők mobil rádiótelefon hozzáférés igénybevétele esetén is.

A Tanács azonban eltéréseket talált a hozzáférési szolgáltatás egyéb, lényeges funkcionális összetevői és igénybevételi körülményei vonatkozásában. Ezek az eltérések a funkcionalitás tekintetében a következők:

- cb) Napi 24 órás készenlét hívások indítására és fogadására, amit a kézibeszélő felvételekor tárcsázási hang jelez.
Eltérv azoktól a különbségektől, amelyek a mobil rádiótelefon kézikészülék használatának eltérő jellemzői, a Tanács megállapította, hogy a 24 órás készenlét az előfizető közreműködése nélkül nem teljesíthető (bekapcsolva tartás, akkumulátor feltöltött állapota).
- cg) Az esetek jelentős részében lehetőség a fémcső hurok kihasználására szélessávú adatátviteli hozzáférés céljára.
Ez a lehetőség, amely az előfizetők Internetes szélessávú hozzáférése céljából fontos potenciális tényező, nem áll fenn mobil rádiótelefon hozzáférés vonatkozásában.
- ci) Lehetőség többszörös hozzáférésre

Ezt minden helyhez kötött telefon szolgáltató kínálja az analóg hozzáférések jelentős részénél ISDN2 hozzáférésre történő áttérés formájában, amely egyidejűleg két egyidejű beszédkapcsolatot biztosít. Ez azonban mobil rádiótelefon hozzáférés esetén nem áll fenn.

- cj) A modem adatátvitel lehetősége akár faxhívások, akár feltárcsázós Internet összeköttetés felépítése céljából.

Ismeretes, hogy ezekre a beszédcélú mobil rádiótelefon hozzáférés nem alkalmas; a GSM hozzáférés csak úgy teszi lehetővé a kb. 14 kbit/s sebességű adatátvitelt, ha a végberendezést erre a célra különleges modemmel egészítik ki és a mobil rádiótelefon hozzáférést ennek megfelelő, beszédátvitelre nem alkalmas beállításban üzemeltetik, azonban az ilyen hozzáférés adatátviteli sebessége is messze elmarad az analóg telefonvonal mintegy 40-50 kbit/s adatátviteli sebességétől.

A GSM hálózatban alkalmazható GPRS átvitel¹¹, valamint az UMTS hozzáférés – magasabb hozzáférési díja és eltérő tarifái miatt – szóba sem jöhet helyettesítésre.

A Tanács hangsúlyozza, hogy a felsorolt különbségek érvényesek arra az esetre is, amikor mobil szolgáltatók az utóbbi időben olyan szolgáltatásokat hirdetnek, amelyekkel kimondottan a helyhez kötött telefon piacot célozzák meg (pl. Vodafone „Otthon Classic”, T-Mobile „Házimobil” stb.).

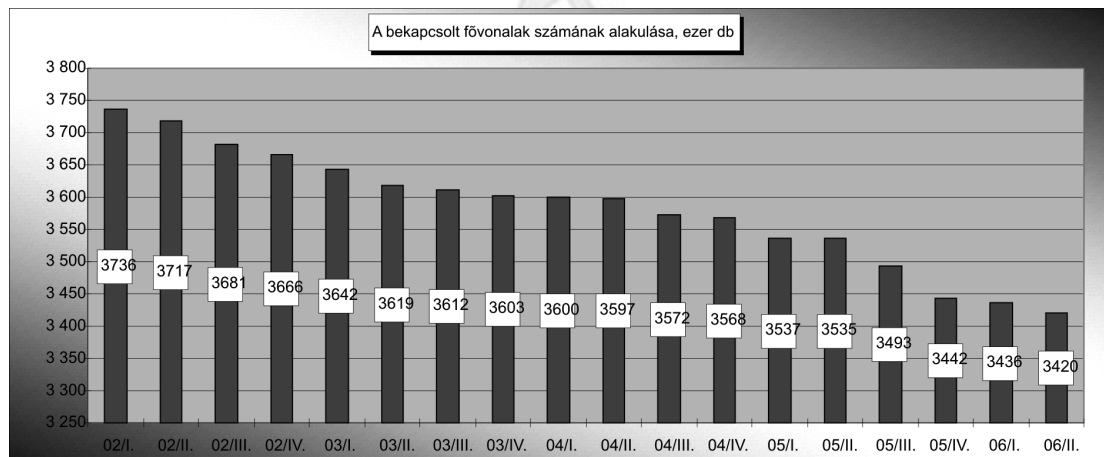
I.5.1.1.2. Vezetékes – mobil penetráció

A mobil rádiótelefon és a helyhez kötött telefon hozzáférések száma 2002-2006 II. negyedéve között a következőképpen alakult:

¹⁰Lásd az I.3. pontot

¹¹General Packet Radio Service – általános csomagkapcsolt rádiószolgáltatás

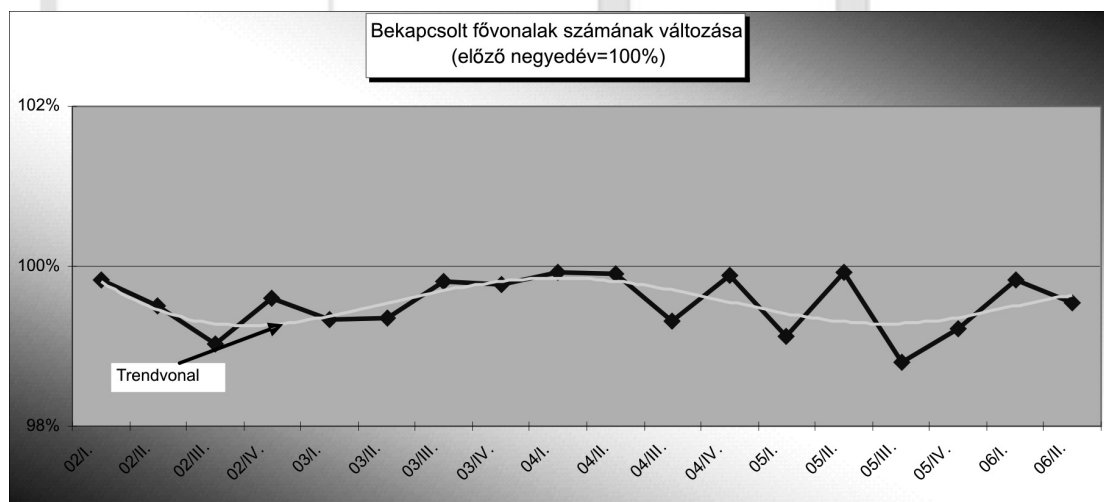
A bekapcsolt vezetékes fővonalak száma



Forrás: NHH piaci monitoring szolgálat¹²

1. sz. ábra

A bekapcsolt vezetékes fővonalak változási üteme

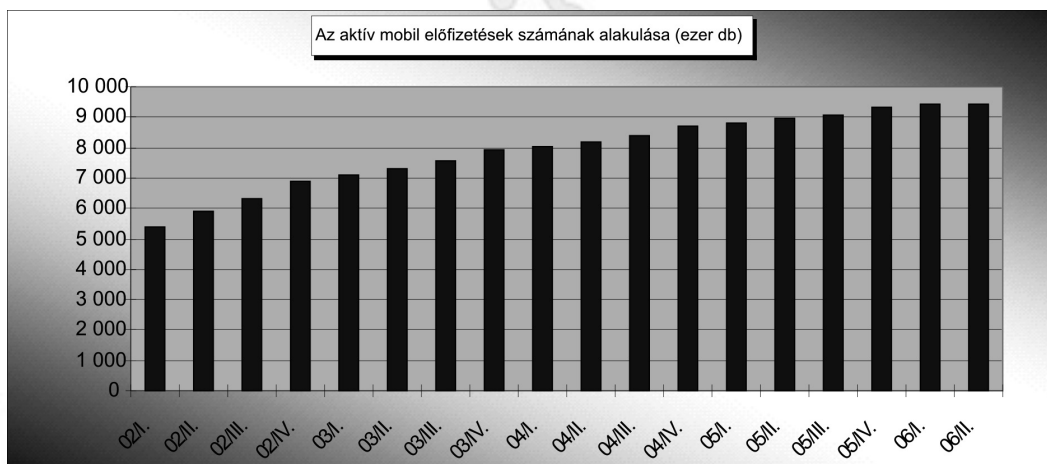


Forrás: NHH piaci monitoring szolgálat

2. sz. ábra

¹²Lásd az NHH piaci monitoring szolgálatának adatait a www.nhh.hu honlap „Piaci, szabályozási és stratégiai információk”, „Hírközléspiacek adatok, jelentések” cím alatt.

A mobil előfizetések alakulása



Forrás: NHH piaci monitoring szolgálat

3. sz. ábra

2. sz. táblázat: Helyhez kötött és mobil hozzáférések alakulása

Év	2003	2004	2005	2006
Aktív SIM kártyák, db	7 944 586	8 122 830	9 320 169	9 965 720
Növekmény előző évhez képest		178 244	1 197 339	645 551
Helyhez kötött fővonal	3 579 388	3 533 304	3 410 478	3 346 932
Csökkenés előző évhez képest		46 084	122 826	63 546

Forrás: NHH piaci monitoring szolgálat és szolgáltatók adatközlése

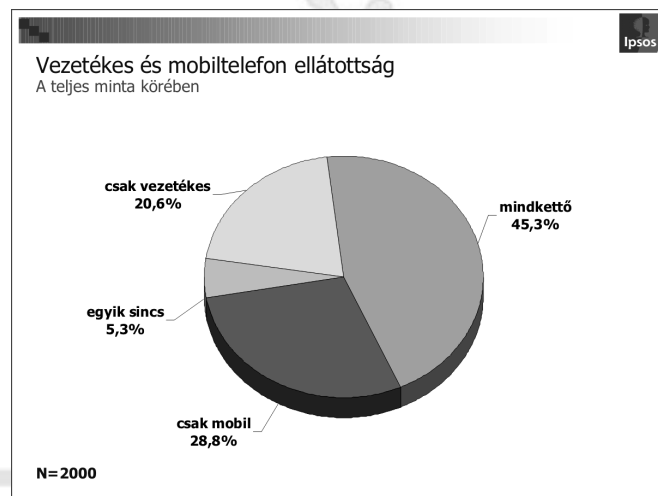
A fenti adatok a mobil és a helyhez kötött hozzáférés összehasonlíthatósága kedvéért a lakossági és a nem lakossági hozzáféréseket együttesen tüntetik fel, mert a mobil rádiótelefon szolgáltatók nem tartják nyilván külön a kétfajta hozzáférést.

A csökkenés a helyhez kötött előfizető-számnak 2004-2005 között 3,48%-át, viszont 2005-2006 között mindössze csak 1,86%-át teszi ki; a mobil hozzáférések számának a növekedése ebben az utóbbi időszakban 6,93%-ot ért el. Az utóbbi szám nem magyarázható azzal, hogy a helyhez kötött előfizetők tömegesen tértek volna át a mobil rádiótelefon használatára; túlnyomó többségük kiegészítő szolgáltatásként veszi igénybe mindkét fajta hozzáférést.

A vezetékes vonallal rendelkező háztartások arányának csökkenése tehát lassuló tendenciát mutat.

I.5.1.1.3. Telefonálási szokások, használatbeli különbségek

A Szonda Ipsos legújabb, az NHH számára végzett 2005. júniusi lakossági piackutatásából azt lehet leszűrni, hogy a mobil és a vezetékes kiskereskedelmi piacok egymás mellett élnek, szignifikánsan egyik technológián alapuló hozzáférés sem helyettesíti a másikat. Erre utal, hogy bár a háztartások 20,6%-a rendelkezik csak vezetékes telefontal és 28,8%-a csak mobil telefontal, 45,3%-a mindkettővel rendelkezik.

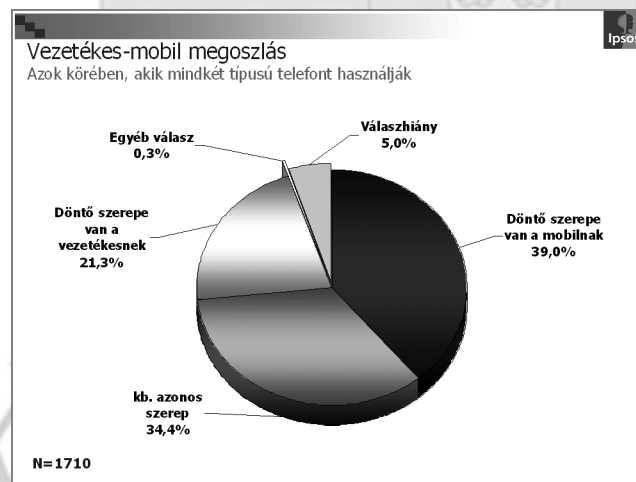


Forrás: Szonda-Ipsos 2005. évi piackutatása

4. sz. ábra

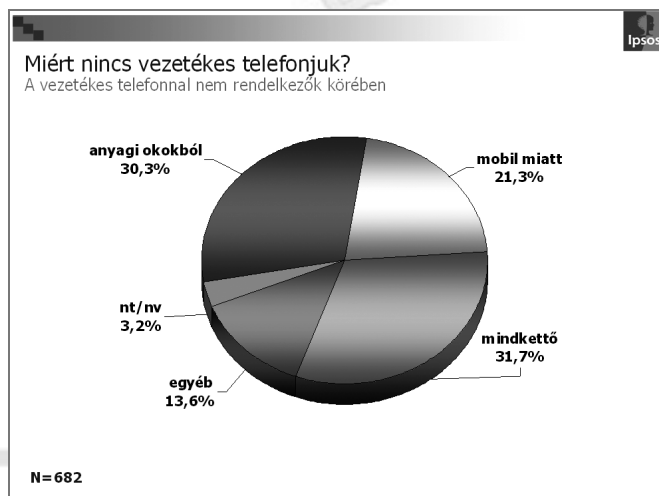
Az életkor előrehaladtával csökken azok aránya, akik a mobiltelefonnak fontosabb szerepet tulajdonítanak és nő azok aránya, akiknél a vezetékes telefonnak van döntő szerepe. A tanulók a többi csoportnál jóval nagyobb arányban tulajdonítanak döntő szerepet a mobilhasználatnak, a nyugdíjasok pedig a vezetékes telefon használatnak. A vezetékes és mobiltelefonnal is rendelkezők alkotják a legmagasabb státuszú szegmenst.

Ugyancsak az egymást kiegészítő szerepre utal az, hogy az érdemi válaszadók 39%-a tulajdonít a telefonhasználatban döntő szerepet a mobilnak, 55,7% szerint a két technológiának legalább azonos szerepe van, vagy a vezetékesnek van döntő szerepe.



Forrás: Szonda-Ipsos 2005. évi piackutatása

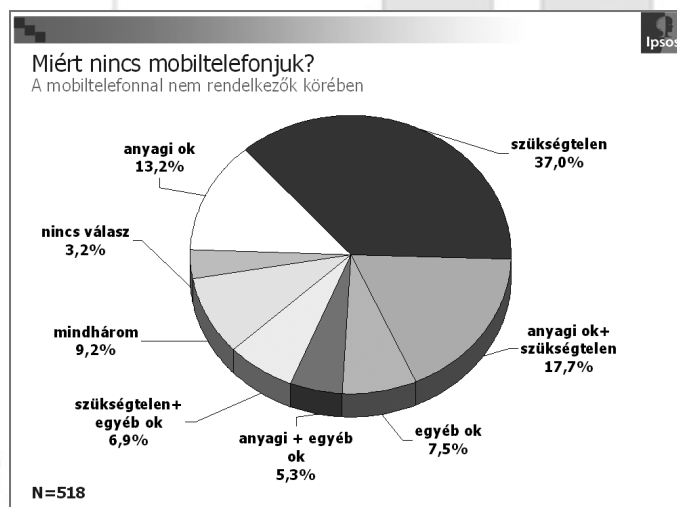
5. sz. ábra



Forrás: Szonda-Ipsos 2005. évi piackutatása

6. sz. ábra

A vezetékes telefont nem rendelkezők 30,3%-a csak anyagi indokok miatt nem használ otthon vonalas telefont, 21,3% a mobiltelefon miatt, 31,7%-uknál pedig mindkét érv felmerült. 2003-ban a válaszok megoszlása hasonló volt.



Forrás: Szonda-Ipsos 2005. évi piackutatása

7. sz. ábra

Az indokokat csoportosítva azt láthatjuk, hogy a mobiltelefon használat mellőzése nem annyira anyagi kérdés, a mobil nem használók nagy többsége inkább feleslegesnek tartja.

A felmérés szerint a telefóniáról alkotott vélemények szorosan összefüggnek az életkorral. A 15 év feletti válaszadók szerint a hosszabb beszélgetések lebonyolításához kényelmesebb a vezetékes telefon, illetve a vezetékes szám bizalomkeltőbb. A folyamatos és biztonságos elérhetőség különösen az idősebbek számára lényeges. Fontos szempont a könnyű kezelhetőség is, hiszen a modern technikával nehezebben megbarátkozó felhasználók számára egyszerűbb a megszokott vezetékes készülék használata. Nem elhanyagolható a vonalas telefontal kapcsolatban a megszokás ereje sem: a vezetékes telefonszámot sokan ismerik a rokonok, ismerősök közül, ezért is nehéz tőle megválni. A fiatalok szemszögéből leginkább az internetezés miatt szükséges a vezetékes vonal, a felnőtt korosztályból pedig sokan úgy gondolják, hogy bizalomkeltő, ha valaki vezetékes számmal is rendelkezik, ez például hitelügyintézésnél is előnyt jelenthet.

I.5.1.1.4. Áttérési, váltási korlátok, nehézségek

A helyhez kötött telefon mobil rádiótelefonnal való helyettesítésének egyik további lényeges akadálya, hogy a kétféle hálózat között az eltérő számozási rendszer és egyéb okok miatt egyelőre nem valósítható meg a hívószám hordozása.

Kötelezettség hiányában a különböző hívásirányokba történő közvetítőszolgáltatási szolgáltatás igénybevétele sem jöhet szóba a mobilszolgáltatásoknál.

A vezetékes telefonkészülékek önálló piaci ára jelentősen alatta marad a mobil készülékek önálló piaci árának és jóval ritkábban cserélődnek, mint a folyamatos fejlődésben levő mobil végberendezések. A mobil szolgáltatók a végberendezések magas árából úgy adnak engedményt, hogy az árkülönbséget az esetek jelentős részében 1-2 éves határozott idejű szerződéssel igyekeznek kiegyenlíteni előfizetőik részére és ezt a különbséget forgalmi díjaikból fedezik.

A határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve az előfizetőnek ezen díjsomagokról történő más díjsomagra való váltását néhány szolgáltató olyan indokolatlan feltételek támasztásával akadályozza meg, amelyekkel elérhető, hogy a hozzáférést döntő többségben csak tőlük igénybe venni tudó előfizető a hosszabb távú előfizetési jogviszonyból még lényegesen jobb ajánlat esetén sem tud szabadulni, megakadályozva ezzel az új szolgáltatók hozzáférési piacra történő belépését, néha még a közvetítőválasztás igénybevételét is.

A vezetékes előfizetési szerződés felbontása esetén a kérelemnek a szolgáltatóhoz való eljuttatása utáni 30. nap múlva történik meg a leszerelés.

Ezek az időbeli veszteségek, hűség szerződések, kötbérek nyilvánvalóan nem képesek megakadályozni az esetleges fix – mobil váltást de együttes hatásuk jelentősen megnehezítheti azt.

A Tanács a helyhez kötött telefon hozzáférés helyettesíthetőségének a vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált időszakban valamennyi fenti szempont figyelembevételével összességében a mobil rádiótelefon hozzáférés a vizsgált időszakban nem helyettesítő szolgáltatás.

1.5.1.2. Helyhez kötött lakossági és nem lakossági telefon hozzáférés helyettesítése Internet szélessávú hozzáférés útján

Az Internet szélessávú hozzáféréssel történő helyettesítésnek több változata van:

- a) hozzáférés számítógépen keresztül,
- b) hozzáférés IP telefonon keresztül.

A hozzáféréshez a következő feltételek teljesülése szükséges:

- A használatnak legyen számítógépe (terminál adapterrel, mikrofonnal és hangszóróval, megfelelő programmal stb.), vagy IP telefonja, mint végberendezés, amely szükséges a szolgáltatáshoz való hozzáféréshez,
- A számítógép vagy az IP telefon be legyen kapcsolva,
- A használatnak legyen megfelelő szoftvere,
- A használatnak legyen szélessávú Internet hozzáférése.

A számítógéppel rendelkező hívott Internet-előfizetőt csak akkor lehet elérni, ha annak ismert az Internet-címe, be van kapcsolva a számítógépe és bejelentkezett az Interneten, egyébként a hívó nem tudja jelezni beszélgetési igényét. A nyilvános helyhez kötött hálózat esetében ezt a problémát a csengetés oldja meg.

IP telefon használata esetén ez a kérdés megoldott, mert a kellő sáv szélességű (pl. ADSL) hozzáférésre közvetlenül rákötött és állandóan bekapcsolt végberendezés képes érzékelni a bejövő hívást és azt csengetési jelzéssel jelezni.

Magyarországon ma már használatban vannak olyan szoftver alkalmazások¹³, amelyek kétirányú beszédkommunikációt tesznek lehetővé akár számítógép-számítógép közötti, akár számítógép-PSTN telefon, akár IP telefon-számítógép, IP telefon-PSTN telefon viszonylatában. A legtöbb esetben a kommunikáció az Internet szolgáltató által nyújtott szolgáltatás igénybevételeből származó lehetőségként fogható fel. Az ilyen hozzáférés azonban nem ad lehetőséget minden szolgáltatás igénybevételére (pl. segélyhívás), aminek az egyik oka az, hogy az Internet hívások nomadikus jellege nem teszi lehetővé a hívó helyének azonosítását.

Tekintettel arra, hogy az Internet telefon használatának előfeltétele a megfelelő sáv szélességű hozzáférés, ennek lehetőségeit meg kell vizsgálni. A hozzáférhető források szerint¹⁴ a minimális sáv szélesség 64 kbit/s, amely feltárcsázós hozzáférésnél csak ISDN-BRA vonalról biztosítható, de ez nem ad megbízható kapcsolatot. Ezért az Internet telefon ismertetőkben ennél nagyobb, lehetőleg szélessávú kapcsolatot ajánlanak.

Ezek közül a legelterjedtebb az xDSL (ADSL) hozzáférés, legalább 512 kbit/s garantált sebességgel. Amennyiben az előfizető rendelkezik Internet előfizetéssel is, úgy az Internet telefon szolgáltatás a szélessávú Internet hozzáférés részeként tekinthető és mint ilyen, a szélessávú hozzáférés többlet-előfizetési díja ellenében vehető igénybe.

A megkívánt szélessávú hozzáférés a helyhez kötött piacon az előzőn kívül csak bérelt vonallal vagy rádiós szélessávú hozzáféréssel (pl. pont-multipont eszközökkel) valósítható meg, amelyek bérleti díjai ugyancsak magasak az egyszerű telefon előfizetéshez képest.

¹³Pl. Skype, NeoPhoneX, Klip

¹⁴pl. <http://www.klip.hu/mikellhossa/szamitogeppel.html>

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy az Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása a vizsgált időszakban ma még nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak a vizsgált piacokon, ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincsen hatással, ezért a szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.1.3. Helyettesítés bérelt vonallal

A bérelt vonal helyhez kötött hálózati hozzáférés megvalósítása lehet annak érdekében, hogy a felhasználó valamely messze eső szolgáltató, vagy valamely másik település központjához hozzáférjen annak érdekében, hogy valamelyik másik kiskereskedelmi piacon, így pl. a belföldi hívások vagy a nemzetközi hívások piacán végzett hívásainál költségcsökkenést érjen el. Ez a helyettesítés általában jóval költségesebb, mint a normál előfizetői vonal létesítése és fenntartása, ezért csak a nem lakossági előfizetők számára jöhet szóba valamely előfizetői csoporthoz való erős kötődés esetében.

A Tanács megállapította, hogy a bérelt vonal a (nem lakossági) előfizetői hozzáférést helyhez kötött telefontelefonhálózathoz nem helyettesíti, továbbá a bérelt vonal díját, amely rendszerint átalánydíj, a szolgáltató legegyszerűbben a hozzáférési díjban érvényesíti, ami a hozzáférési díjat az adott felhasználó részére jelentősen megemeli.

A fentiek alapján nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással, ezért „a nyilvános telefontelefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” szolgáltatási piac e szolgáltatással nem bővíthető.

I.5.2. Keresleti lánc-helyettesítés

Helyettesíthetőségi lánc akkor keletkezik, amikor ugyan bizonyítható, hogy az „A” és „C” áruk nem közvetlenül helyettesíthetőek, a „B” áru mind az „A”, mind a „C” árut képes helyettesíteni és ezért az „A” és „C” áruk azonos árupiacon lehetnek, mivel árazásukat korlátozhatja a „B” áru általi helyettesíthetőségük.

Az előző pontokban említett lehetséges helyettesítők egyike sem bizonyult valódi helyettesítőnek, így a lánc közepén hiányzó szem (B) hiánya miatt a Tanács megállapítja, hogy lánc-helyettesítés sem áll fenn.

I.5.3. Kínálati helyettesítés

A vizsgálat tárgya annak kiderítése, hogy mi a valószínűsége annak, hogy a kérdéses piacon *jelenleg nem működő* vállalkozások úgy döntenek-e, hogy *rövid időn belül* egy relatív, vagyis kismértékű de jelentős és tartós áremelkedés után belépnek a piacra.

A Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek meglévő hálózatuk alapvetően alkalmas e szolgáltatások nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, mely részben alkalmas infrastruktúrával rendelkeznek:

I.5.3.1. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,

I.5.3.2. áramszolgáltató vállalatok PLC¹⁵ technológiával,

I.5.3.3. olyan vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók, melyek kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkeznek, de telefon szolgáltatást még nem nyújtanak.

A piacra lépés korlátainak vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a jogi korlátok jelentéktelenek, a szolgáltatás bejelentése után a szolgáltatás nyújtása az esetek többségében viszonylag rövid idő alatt megkezdhető¹⁶, azonban az I.5.3.3. esetben a gyakorlati tapasztalatok szerint a szükséges beruházás, a megfelelő helyhez kötött szolgáltató partner megtalálása és az összekapcsolási tárgyalások a piacra lépést jelentősen késleltethetik.

A strukturális korlátok vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a piacra lépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Ilyenek pl.:

- vezetékes műsorelosztó hálózat esetén a hálózat kétirányúsítása, a fejállomás csatlakoztatása a telefontelefonhálózat valamely kapcsolóközpontjához (vagy az azt helyettesítő softswitch berendezéshez), a számhordozhatóság és a segélyhívó szolgálatok elérésének a megoldása, a törvényes lehallgatás alrendszerének a telepítése, az előfizetők ellátása megfelelő modemekkel (set-top boxokkal);
- nem nyilvános, magánhálózattal rendelkező vállalkozás telefontelefonhálózata esetén az előfizetői nyilvános hálózat kiépítése, összekapcsolás a nyilvános telefontelefonhálózattal, a számlázó rendszer kiépítése;
- PLC hálózat esetén a vivőfrekvenciás átvivő hálózat kiépítése, az előfizetői hozzáférés eszközeinek kifejlesztése és gyártásának megszervezése, összekapcsolás más nyilvános telefonszolgáltatásra használható elektronikus hírközlő hálózattal.

A Tanács megállapította, hogy azok a vezetékes műsorelosztó szolgáltatók, amelyek elvégezték hálózatuk kétirányúsítását és hálózatukon Internet szolgáltatást is nyújtanak, viszonylag rövid idő alatt képesek átállni telefon szolgáltatás nyújtására, amennyiben találnak olyan, már a piacon lévő helyhez kötött telefon szolgáltatót, vagy megfelelő softswitch

¹⁵Power Line Communication

¹⁶Eht. 77. § (1) bek.

üzemeltetőt, amely hajlandó a műsorelosztó hálózati fejállomás IP alapú csatlakoztatására. A vizsgált időszak (2004) óta ezt a lehetőséget különösen alátámasztja, hogy a helyhez kötött telefon hozzáférés piacain egymás után jelentek meg és kezdtek el telefon szolgáltatásokat ilyen műsorelosztó szolgáltatók. A kínálati helyettesítés azonban eléggé sporadikus (pl. a Dunakanyar Holding Kft. – a „Média, Kábel, Műhold” c. folyóirat 2006. évi utolsó számában megjelent cikk szerint – szolgáltatását Zalaegerszegtől Nyíregyházáig számos helyen készül nyújtani). Ezért a kínálati helyettesítésnek ezt a fajtáját a Tanács a következő piacelemzés során részletesebben fogja vizsgálni.

A Tanács megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy egy rivális vállalkozás rendelkezik egy bizonyos szolgáltatás nyújtásához szükséges erőforrások egy részével, nem bír jelentőséggel akkor, ha a kérdéses szolgáltatás nyereséges nyújtása komoly további befektetést igényel.

Tekintettel arra, hogy a vezetékes telefon hálózatépítés - amely átviteli utak és kapcsolóeszközök, valamint az ezek működtetését szolgáló szoftverek rendszerének magas szintű műszaki követelményeket teljesítő megvalósítása - igen költséges vállalkozás, a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról új vezetékes telefonhálózat létrehozásával járó telefon szolgáltatás esetén helyettesítő hatás egyelőre nem állapítható meg.

A Tanácsnak tudomása van arról, miszerint egyes vállalkozások az áramszolgáltató hálózat vivőfrekvenciás kihasználására épülő szolgáltatással készülnek belépni az adott piacra, azonban ezen vállalkozások esetleges belépéséről eddig ismert információk (tervek, elképzelések) még nem vehetők figyelembe a kínálati helyettesíthetőség vizsgálata szempontjából.

A vezetékes műsorelosztással foglalkozó vállalkozások esetében azokban az esetekben, amikor a szolgáltató már nyújt szélessávú Internet elérést a hálózatán, a kábeltelefon bevezetésének az esélye nagy. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni az infrastrukturális korlátokon túlmenően azt a feladatot, amit a megfelelő szakember-gárda szervezése jelent a teljesen más jellegű fenntartási és ügyfélszolgálati feladatokhoz.

A piac vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon nincsen rövidtávú kínálati oldali helyettesítési lehetőség. A fentiek alapján ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincsen hatással, ezért e szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.4. A szolgáltatási piac meghatározásának eredménye:

A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendeletben meghatározott, 1. és 2. számmal jelölt kiskereskedelmi piacok, azaz a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” piacok vizsgálatából indult ki.

A Tanács a kiskereskedelmi piacok I.5. pontban foglalt vizsgálata során megállapította, hogy nincsenek olyan keresleti, vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piacok szélesítését indokolták volna. Ezért a Tanács megállapítja, hogy a magyarországi nyilvános telefon hozzáférés szolgáltatási piacai a piacmeghatározás eredményei alapján egybeesnek az IHM rendeletben megnevezett 1. ill. 2. számmal megjelölt piacokkal. Megállapította továbbá, hogy ez a két piac nem vonható össze.

I.6. Földrajzi piac meghatározása

I.6.1. A földrajzi piac kiterjedése

A Tanács a piac földrajzi kiterjedését a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényezők ennek során a következők:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben,
- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése,

A földrajzi piac vizsgálata során a Tanács elsődlegesen hálózat által lefedett terület kiterjedését vizsgálta. A szolgáltatók adatainak vizsgálata azt mutatja, hogy volt koncessziós szolgáltató, más szolgáltatók volt koncessziós területén 2003. végéig nem létesített jelentős mennyiségű hozzáféréseket.

A földrajzi piac Tanács általi vizsgálatának alapja, legkisebb területi egysége a számozási körzet. A fenti tényezők alapján a Tanács az 54 db számozási körzetben egyenként vizsgálta meg a versenyfeltételek homogenitását, és megállapította, hogy az 54 számozási körzetben külön-külön a versenyfeltételek homogének.

A következő lépésben a Tanács megvizsgálta, hogy melyek azok a számozási körzetek, ahol a versenyfeltételek egyformák. A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával 5 db olyan földrajzi terület határozható meg, melyben

1. a versenyfeltételek külön-külön homogének,
2. szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől, és
3. együttesen az ország teljes területét lefedik.

A Tanács megállapította, hogy a fenti kritériumoknak megfelelő 5 db földrajzi terület mindegyikén – mind a lakossági, mind a nem lakossági piacok tekintetében – tapasztalható, hogy egyetlen szolgáltató számára a versenyfeltételek jóval kedvezőbbek, mint az összes többi szolgáltató számára. Ez a kedvezőbb feltételek között levő szolgáltató mindegyik

esetben megegyezik a korábbi koncessziós szolgáltatóval. A homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területeket a 3. táblázat tartalmazza.

3. táblázat: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területek

Földrajzi terület	Számozási körzetek körzetszámai ¹⁷	Volt koncessziós szolgáltató
1. földrajzi terület	1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99	Magyar Telekom Nyrt.
2. földrajzi terület	24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
3. földrajzi terület	32, 66, 68, 89, 95	Hungarotel Távközlési Zrt.
4. földrajzi terület	77, 78, 79	Emitel Távközlési Zrt.
5. földrajzi terület	29	Monor Telefon Társaság Távközlési Szolg. Kft.**

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

* A HTCC 2006 végén bejelentette szándékát az Invitel Zrt. megvásárlására, miközben már tulajdonosa mind a Hungarotel Zrt.-nek, mind a PanTel Kft.-nek. Egyelőre azonban ezek önálló jogi személyek maradtak.

** A Monor Telefon Társaság Zrt. 2006. szeptember 29-i dátummal időközben átalakult Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.-vé. Tekintettel arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. 16. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály másként nem rendelkezik vagy azt az ügy jellege nem zárja ki, a hivatalból indított vagy folytatott eljárásban a kieső ügyfél helyébe annak polgári jog szerinti jogutódja lép, ezért a Tanács a Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.-vel szemben folytatta eljárását.

I.6.2. A nem volt koncessziós szolgáltatók hatása a földrajzi piac kiterjedésére

A Tanács az adatlapok alapján megállapította, hogy az adott szolgáltatási piacokon a fenti 5 volt koncessziós szolgáltató területén 2004. évben a következő szolgáltatók rendelkeztek előfizetői hozzáférésekkel:

¹⁷Lásd az ANFT-t

4. sz. táblázat: Hozzáférések száma (db) a földrajzi területeken 2006. év végén

Szolgáltató		Földrajzi terület				
		1. sz.	2. sz.	3. sz.	4. sz.	5. sz.
Egyéni (lakossági) hozzáférések	Agnátus-Pont 2004 Távközlési Kft.					
	Com.unique Telekommunikációs Kft.					
	Dunakanyar Holding Kft..					
	Emitel Távközlési Zrt.					
	DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.*					
	FiberNet Kommunikációs Zrt.					
	GTS Datanet Távközlési Kft.					
	Hungarotel Távközlési Zrt.					
	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.					
	IP-Park Távközlési Szolgáltató Kft.					
	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.					
	Monor Telefon Társaság Kft.					
	PanTel Távközlési Kft.					
	Tarr Építő-, Szolgáltató- és Kereskedelmi Kft.					
	T-Kábel Magyarország Kábeltelevíziós Szolgáltató Kft..					
	TvNetWork Telekommunikációs Szolgáltató NyRt.					
	UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.					
	Lakossági hozzáférés összesen					
Nem egyéni (üzleti) hozzáférések	Agnátus-Pont 2004 Távközlési Kft.					
	BT Limited Magyarországi Fióktelepe					
	Dunakanyar Holding Kft..					
	Emitel Távközlési Zrt.					
	DIGI Távközlési és Szolgáltató (volt EMKTV) Kft.					
	eTel Magyarország Távközlési Kft.					
	GTS Datanet Távközlési Kft.					
	Hungarotel Távközlési Zrt.					
	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.					
	IP-Park Távközlési Szolgáltató Kft.					
	MagNetCom Kft.					
	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.					
	Monor Telefon Társaság Kft.					
	PanTel Távközlési Kft.					
	Tarr Építő-, Szolgáltató- és Kereskedelmi Kft.					
	T-Kábel Magyarország Kábeltelevíziós Szolgáltató Kft..					
	TvNetWork Telekommunikációs Szolgáltató NyRt.					
	UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.					
Nem lakossági hozzáférés összesen						

* volt EMKTV Kft.

Forrás: szolgáltatók által beküldött adatlapok

A kitért rész üzleti titkot tartalmaz.

A versenyfeltételek homogenitásának vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy a volt koncessziós szolgáltatók tevékenysége a fenti földrajzi területeken meghatározó, így ezzel egyúttal elkülönült földrajzi piacnak is tekinthetők, továbbá, a kábelszolgáltatók szerepét sem ítélte olyan mértékűnek, ami a kínálati helyettesítés megállapítását eredményezhetné a földrajzi piacok tekintetében.

A megállapítások alátámasztásául a Tanács megvizsgálta, hogyan alakultak az öt volt koncessziós szolgáltató vonalszámai 2005 ill. 2006 év végén.

5. sz. táblázat: Saját fővonalak száma az 5 volt koncessziós szolgáltató területén, db

Időpont	Magyar Telekom	Invitel	Hungarotel	Emitel	Monor Telefon
2005 év vége					
2006 év vége					

Forrás: szolgáltatók adatszolgáltatása

A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

Amint a fenti 5. sz. táblázatból látható, a volt koncessziós szolgáltatók fővonalszámának a csökkenése hasonló, mint amelyet az 1. és 2. sz. ábra mutat. Nem állapítható meg tehát, hogy a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedésében a 2005-2006. években lényeges változás állt volna be.

I.6.3. Helyettesítő szolgáltatások hatása a földrajzi piac kiterjedésére

Tekintettel arra, hogy mivel a Tanács megállapítása szerint az I.5.1.-I.5.3. pontokban foglaltak alapján sem keresleti, sem kínálati helyettesítés a vizsgált piac vonatkozásában nem áll fenn, a fent meghatározott földrajzi piacok módosítása erre való tekintettel nem szükséges.

I.7. A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül

A Tanács megállapította, hogy a koncessziós kizárólagosság teljes feloldása óta megfigyelhető a volt koncessziós szolgáltatók, különösen a Magyar Telekom Nyrt. és az Invitel Zrt kölcsönös migrációja egymás volt koncessziós területére. Várható, hogy ez a migráció a jövőben tovább folytatódik, azonban ennek üteme a közeljövőben nem befolyásolja a piac helyzetét, bár a Tanács megállapította az olyan burkolt migrációt is, amikor az azonos tulajdonos vállalatai szereznek előfizetőket a másik, volt koncessziós szolgáltató területén¹⁸.

Az adatszolgáltatás alapját képező, vizsgált időszak után a vizsgált piacokon fontos változások álltak be. A műsor-elosztó hálózaton keresztül elérhető, VoIP technológiát alkalmazó helyhez kötött telefon szolgáltatás (kábeltelefon szolgáltatás) már nemcsak a UPC vállalat hálózataiban áll rendelkezésre, hanem további KTV szolgáltatók is ajánlják (pl. T-Kábel, Fibernet stb.). Mivel a kábeltelefon hozzáférési szolgáltatást a Tanács a vizsgált piac részének tekinti, lényeges annak vizsgálata, hogy a kábeltelefon hozzáférések száma és forgalma mennyire befolyásolják a piac számszerű jellemzőit.

A kiegészítő adatszolgáltatás során a szolgáltatók adataiból megállapítható, hogy 2006 év végén 114 245 db kábeltelefon előfizető (ebből egyéni: 106 798 db, üzleti: 7 447 db.) volt az országban, elsősorban városokban, ami a teljes fővonalszámnak mindössze 3,41%-a. Megállapítható, hogy a kábeltelefon szolgáltatás eddigi elterjedtsége a piaci viszonyokat nem változtatta meg lényegesen.

Új telefon szolgáltatás az ún. hordozható (nomadikus) telefon, amely helyhez nem kötött, de szorosan véve nem mobil telefonszolgáltatás igénybevételét teszi lehetővé. Az ilyen hordozható hozzáférések elérésére a hatóság megnyitotta a 21XXXXXXX számmezőt, amelyben számos szolgáltató kötött le magának számtartományt. A lekötött tartományokból 2006 végéig 117 lakossági és 32 nem lakossági hozzáférést jelentettek be a szolgáltatók.

Ugyancsak fejlődő szolgáltatási terület az Internet telefon, amely a nyilvános Internet hálózatot használja fel a beszédcsomagok továbbítására. Nemcsak a már korábban ismert Skype használata lehetséges, hanem már egyes szolgáltatók, mint pl. a Magyar Telekom, maguk is ajánlanak szélessávú (ADSL) hozzáféréseken használható telefonálási programot (pl. Klip).

Mindkét utóbbi telefon szolgáltatás jellemzője, hogy új technológiák használatával nyújtják más, multimédiás szolgáltatások mellett. Várhatóan a következő piacelemzés során kell ezeket is mérlegelni; ezek az utóbbiak keresleti helyettesítésként vizsgálandók, hasonlóan a mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz.

¹⁸Ilyen burkolt migráció a T-Kábel telefon-szolgáltatása az Invitel területén, valamint a UPC kábeltelefon szolgáltatása a T-Com területén

Az I.5.1. pontban szereplő penetrációs adatok a mobil piac növekedésének mérséklődésére, telítődésére utalnak, így a mobilszolgáltatók keresik a növekedés további lehetőségeit, melynek során a vezetékes piacot kezdik támadni néhány a keresletet szondázó, tapogatózó jellegű bár a vezetékes szolgáltatások számára kihívást jelentő, a vezetékes ügyfeleket megcélzó ajánlatukkal.

Erre példa a Vodafone „Otthon” szolgáltatása, amely egy helyhez kötött telefont szolgáltatóval együttműködve, helyhez kötött telefon hívószámmal olyan szolgáltatást kínál, amely lényegileg zsinór nélküli telefon, amelynek fő jellemzői, hogy a zsinór nélküli szolgáltatásra a saját mobil hálózatát bocsátja rendelkezésre és a zsinór nélküli bázisállomás – a szokásos zsinór nélküli telefonoktól eltérően – nem az előfizető lakásában található. A szolgáltatás számhordozással is igénybe vehető. Tarifái a klasszikus helyhez kötött szolgáltatókéhoz képest kedvezőek.

A Tanács ennek alapján megállapította, hogy a vizsgált időtávon belül még nem várható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók elvesztenék túlsúlyukat földrajzi piacukon.

Az Egyesült Államokban már léteznek olyan csomagok, amelyek együtt kínálnak lebeszélhető mobil- és vezetékes perceket. A vizsgált piacon a Magyar Telekom és a T-Mobile Magyarország egyesülése¹⁹ révén a Magyar Telekom került elsőként abba a helyzetbe, hogy összevont szolgáltatásokat kínáljon, mely megteremti a lehetőséget, olyan komplex telefonos csomagok kínálatára, melyek egyesítik a vezetékes és a mobil technológia előnyeit. Ennek következtében az előfizetők mobiltelefonjukat otthon vezetékes telefonként, vezetékes díjszabással használhatják. Az integrált készülékeket be lehet majd arra programozni, hogy mindig azt a hálózatot használják, amelyiken olcsóbb a hívás. Ehhez technológiai oldalon szükség lesz a hagyományos telefonvonal megtartására, mely lassíthatja a vezetékes hozzáférés csökkenését Magyarországon.

Hasonló példa erre, hogy 2006. őszétől a vezetékes telefonpiacon is beszállt az ügyfelekért folytatott versenybe a Vodafone Magyarország Zrt. A Vodafone olyan új tarifacsomagot (2 in 1) vezetett be, amellyel az otthonról telefonálók igyekeznek megnyerni előfizetőnek. Az új díjcsomag ugyanis az ügyfél által megadott címhez kötődik, kimenő hívás csak onnan kezdeményezhető. Tarifái itt is kedvezőek. Az új díjcsomag mind helyhez kötött, mind mobil szolgáltatás díjait tartalmazza.

I.8. A piacazonosítás következtetései

A Tanács elvégezte a piacazonosítást az IHM rendeletben meghatározott „1. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű és „2. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacokból kiindulva, a versenyjog elveinek alapján, az EU elektronikus hírközlési keretszabályozására figyelemmel a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően.

Az elvégzett vizsgálat alapján a Tanács megállapította, hogy a fent meghatározott piacok Magyarországon, a magyar viszonyoknak megfelelően a szolgáltatási piac és a földrajzi piac meghatározását együttesen figyelembe véve öt-öt földrajzi piacra bomlanak, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a földrajzi piacok területileg egybeesnek mind a lakossági piacon, mind a nem lakossági piacon belül.

A szolgáltatási piac és a földrajzi piac vizsgálata után a Tanács öt-öt elkülönült földrajzi piacot azonosított, amelyek a következők:

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű piac vonatkozásában:

1. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben.
2. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben.
3. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben.
4. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben.
5. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében.

¹⁹lásd II.2.10. pont

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű piac vonatkozásában:

1. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben.
2. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben.
3. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben.
4. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben.
5. Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében.

I.9. A piacok érintettségének a vizsgálata

A piacok azonosítása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piacok szabályozási szempontból érintettek tekinthetők-e a következők szerint:

- a) A versenyviszonyok vizsgálata, amelyen belül annak elemzése, hogy:
 - aa) létezik-e az azonosított piacokon tartósan magas piacra lépési korlát?
 - ab) a piaci jellemzők alapján, az azonosított piacok a hatékony versenyhez való közeledést mutatják-e?
- b) A versenyjogi eszközök önmagukban elégségesek-e a versenykorlátok kezelésére.

I.9.1. Piacra lépési korlátok

A belépési korlátoknak alapvetően két fajtájuk van, a jogi-adminisztratív és strukturális korlátok. Jogi és adminisztratív korlátok akkor érvényesülnek, amikor a belépőre vagy belépni szándékozóra nézve hátrányos feltétel forrása nem gazdasági jellegű, hanem a piacon érvényesülő jogszabályi, adminisztratív vagy egyéb állami szabályozás következménye. Strukturális korlátok abban az esetben léteznek, amennyiben a piacra újonnan belépő vagy belépni szándékozó egyenlőtlen feltételekkel szembesül az alkalmazott technológia és a piacra jellemző költségviszonyok miatt.

Adminisztratív és jogi korlátok:

A Tanács megállapította, hogy a helyhez kötött telefon hozzáférési piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek. A szolgáltatás bejelentése után a piacra lépés megtörténhet. A nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás megkezdésének előfeltétele az Eht. szerint a szolgáltatás bejelentése a hatóságnál, amely bejelentésnek a címadatokon kívül a nyújtani kívánt szolgáltatás és a használt hálózat leírását, valamint a szolgáltatás földrajzi kiterjedését kell tartalmaznia. Ezen kívül a hatósághoz be kell nyújtani az előfizetői szolgáltatások általános szerződési feltételeit és az interfészek leírását.

Strukturális korlátok:

Strukturális korlát oka lehet:

- ha a piacon már jelen van jelentős méretgazdaságosságot vagy választékgazdaságosságot elért szolgáltató;
- ha a piacra lépés olyan jelentős beruházással, költséggel jár, amely időelőtti kilépés esetén jelentős mértékben elvész (elsüllyedt költség);
- ha az új belépő szolgáltatásának nyújtásához szükséges egy vagy több részszerkeletet, illetve hálózatrészt az ugyanazon piacon működő szolgáltatótól lehet vagy kell igénybe venni (függőségi viszony).

Egy-egy adott földrajzi területen új piacra lépő szolgáltató a következő módokon tud hozzáférési szolgáltatást nyújtani:

- a) új hálózatot épít,
- b) hurokátengedés révén belép az adott földrajzi területre,
- c) kábelhálózatát helyhez kötött telefon szolgáltatás nyújtására alkalmassá teszi.

A Tanács megállapította, hogy az a) esetben az új piacra lépő a következő strukturális korlátokkal találkozhat:

- Méretgazdaságosság, választékgazdaságosság és a hálózati hatás (nagyobb hálózathoz tartozni többletértéket jelent a fogyasztóknak). Ez az azonosított piacok tekintetében nyilvánvaló, hiszen a fentiekben meghatározott földrajzi piacokon egyeduralkodó hálózatok léteznek.
- A nehezen duplikálható erőforrás jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár. Bár az előfizetői hozzáférési hálózat létesítése terén a telefon szolgáltatókra korábban kirótt hurokátengedési kötelezettség ezt részben enyhíti, nem mentesít a saját kapcsolóközpontok létesítése alól az adott területen.

A Tanács megállapította, hogy a b) esetben a szükséges beruházás kevésbé jelentős, de hálózattal – az előfizetői hozzáférési hálózat kivételével – ebben az esetben is rendelkezni kell. A hurokátengedés igénybe vétele sem mentesít

továbbá a saját kapcsolóközpontok létesítése alól az adott területen. Strukturális korlátként az új belépőnek ilyenkor is szembe kell néznie a méretgazdaságosság és választékgazdaságosság hatásaival, ráadásul függőségi viszony is fellép az adott földrajzi területen volt koncessziós szolgáltatóval szemben.

A Tanács továbbá megállapította, hogy a c) esetben jelentős korlátot jelent az, hogy a kábelhálózatok szétdaraboltak, szolgáltatásuk földrajzi szolgáltatási terület szempontjából nem vethető össze a piacon lévő helyhez kötött nyilvános telefon szolgáltatókéval.

I.9.2. Hatékony versenyhez való közeledés

A Tanács a piaci jellemzők alapján, az adott piac hatékony versenyhez való közeledésének megállapításához minden esetben figyelembe vette az alábbi szempontokat:

a) Az adott piac szereplői számának időbeli változása, valamint az új - az adott piacon kívüli, de az elektronikus hírközlési szolgáltatások piacán tevékenykedő – potenciálisan piacra lépő vállalkozások száma.

Az adott piacokra vonatkozó szolgáltatás-bejelentések száma 2003 és 2004 között jelentősen nőtt és további szolgáltatás-bejelentések történtek 2005 folyamán. Ezeknek a súlyát a következő, b) pont szerinti vizsgálat mutatja.

Az azonosított piacokra potenciálisan újonnan belépő vállalkozások között elsősorban azok a vezetékes műsor-elosztó szolgáltatók jövetnek szóba, amelyek hálózatukon végrehajtották annak kétirányúvá tételét (lásd azonban az I.5.3.3 és az I.9.1. pontoknál kifejtett szempontokat is).

b) Az adott piacon a szereplők részesedésének megoszlása, azok egymáshoz való viszonya, illetve a változás múltbéli és jövőbeni várható tendenciái

6. táblázat: Piaci részesedés tendenciái a földrajzi piacokon (lakossági hozzáférési vonalszám alapján)

Földrajzi piacok	Nagy piaci részesedéssel bíró szolgáltató neve	A piaci részesedés mértéke, %		
		2004-ben	2005-ben	2006-ban
1. földrajzi piac	Magyar Telekom	99,60	98,02	95,80
2. földrajzi piac	Invitel	99,95	98,97	93,48
3. földrajzi piac	Hungarotel	100,00	92,89	86,05
4. földrajzi piac	Emitel	100,00	100,00	99,13
5. földrajzi piac	Monor Telefon	100,00	99,99	98,66

Forrás: szolgáltatók adatszolgáltatása

7. táblázat: Piaci részesedés tendenciái a földrajzi piacokon (nem lakossági hozzáférési vonalszám alapján)

Földrajzi piacok	Nagy piaci részesedéssel bíró szolgáltató neve	A piaci részesedés mértéke, %		
		2004-ben	2005-ben	2006-ban
1. földrajzi piac	Magyar Telekom	98,54	93,70	92,46
2. földrajzi piac	Invitel	98,79	96,49	95,16
3. földrajzi piac	Hungarotel	99,63	97,75	93,38
4. földrajzi piac	Emitel	100,00	99,90	99,89
5. földrajzi piac	Monor Telefon	99,46	98,14	93,46

Forrás: szolgáltatók adatszolgáltatása

A fenti 6. és 7. táblázatból kitűnik, hogy mindegyik földrajzi piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelynek piaci részesedése 86 % felett van, a többi szereplő jelenléte pedig elhanyagolható ehhez képest. A Tanács megállapította, hogy az elmúlt 3 évben ezek a piaci szerepek jelentéktelen mértékben változtak, és a vizsgált időtávon belül sem valószínűsíthető a jelentősebb mértékű változások.

c) A meghatározott piacokon lévő szolgáltatás(ok) műszaki, technológiai jellemzői

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a műszaki-technológiai jellemzőket tekintve az eredetileg homogen helyzet átalakulóban van, mivel megjelentek a kábeltelefon (azaz kábeles műsor-elosztó hálózatokon hozzáférést nyújtó) telefonszolgáltatók is. Ezek súlya azonban a vizsgált időszakban a korábban egyeduralgó, volt koncessziós

szolgáltató technológiájához képest még csekély (3,41%), és így a piaci szereplők zöme ugyanazon, vagy nagyon hasonló eszközöket vesz igénybe a szolgáltatás nyújtásához.

A hatékony versenyhez való közeledés esete akkor lenne megállapítható, ha az adott piacon az Eht. által a Tanács részére biztosított külső szabályozói beavatkozás megszüntetése esetén a piac az önszabályozó mechanizmusai révén a külső szabályozási beavatkozás célját a vizsgált időtávon belül elérné. A Tanács megállapította, hogy ez az eset nem valószínűsíthető, valószínűbb, hogy a piac a kiinduló állapot felé konvergálna.

Fenti pontok alapján a Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony verseny irányába.

I.9.3. A versenyjogi eszközök elégtelensége:

Az ex-post eszközök közös jellegzetessége, hogy panaszra ill. hivatalból indított eljárások és a piaci torzulás bekövetkezése után azt utólag kísérli meg orvosolni.

Általános megfontolás

A Tanács osztja az Európai Bizottság azon álláspontját²⁰, hogy az elektronikus hírközlésen belül – különösen a szűk keresztmetszetekhez való hozzáférés biztosítása terén – a versenyjog elsősorban a verseny fenntartása/felügyelete (safeguarding), míg az ex-ante szabályozás a verseny elősegítése (promoting) hatékony eszköze.

A magyar hírközlés liberalizációjának elmúlt másfél évtizede alatt – bár számos új szereplő jelent meg a piacon és több területen jelentős piaci részesedést is szereztek – a verseny nem vált olyan mértékben meghatározóvá, hogy kizárólag a verseny hatékonyságát biztosító jogkövető magatartás ellenőrzése elegendőnek lenne tekinthető.

Az ágazati (ex-ante) szabályozás specifikus vonásai

Az elektronikus hírközlési piacokra vonatkozó szabályok legalább három olyan szempontot, körülményt is leírnak, amelyek alapján arra a következtetésre lehet jutni, hogy a versenyjog módszerei önmagukban nem elegendők. Ezek az esetek

- a piaci torzulás korrigálásához szükséges beavatkozás feltételeinek azonosítása, illetve meglétének ellenőrzése összetett, bonyolult feladat (pl. részletes, szabályozói célú számviteli kimutatások, költségvizsgálatok, műszaki szempontokat is magukba foglaló feltételek ellenőrzése stb.)
- ismétlődő és/vagy időigényes beavatkozások (vizsgálatok) elkerülhetetlenek
- a kiszámítható szabályozási környezet megteremtése kiemelkedő jelentőségű.

Ezen esetek alábbi elemzése azt mutatja, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piac szabályozásához.

a) A feladat összetettsége

A versenyhatóság ex-post eljárása egy vállalkozás konkrét versenyellenes magatartását szankcionálhatja, tehát a versenyellenes magatartások utólagos orvoslására képes, elősegítve ezzel a piacon fellépő versenytorzulások megakadályozását. Az ex-post eljárás a fenti sajátosságából következően önmagában a jövőre nézve nem tudja biztosítani, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók valamennyi előfizetővel szemben megkülönböztetés-mentesen járjanak el, illetve a szolgáltatások és a szolgáltatók közötti szabad választásában a jelentős piaci erejű szolgáltatók ne akadályozzák az előfizetőket. Az ex-ante eljárás tehát ilyen módon magát az okot, az ex-post eljárás pedig az okozatot kezeli. Az ágazati szabályozó hatóság a verseny elősegítése érdekében a fentiek alapján előre meghatározott és alkalmazandó követelmények előírásával biztosíthatja, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak ne legyen lehetőségük arra, hogy erőfölénnyükkel visszaéljenek

A „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacokon ex-ante típusú kötelezettség kiszabása konkrétan azt teszi lehetővé, hogy a szolgáltatók erőfölényes helyzetüket kihasználva ne állapíthassanak meg indokolatlanul magas árakat az előfizetők részére, illetve ne akadályozzák más szolgáltatók piacra lépését indokolatlanul alacsony árak alkalmazásával. Ezen felül az ex-ante kötelezettségek a kiskereskedelmi piacokon eleve megakadályozzák azt, hogy a hálózat tulajdonjogával rendelkező, hozzáférést biztosító jelentős piaci erejű szolgáltató az általános szerződési feltételekben vagy az egyedi előfizetői szerződésben megtiltsa vagy indokolatlan feltételek teljesítéséhez kösse, hogy akár azt, hogy az előfizető a jelentős piaci erejű szolgáltatónál lévő telefon-hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatóktól is vehessen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat, akár pedig azt, hogy a határozott idejű előfizetői szerződések esetén a határozott idő lejártá előtt szolgáltatót vagy díjcsomagot váltson. Az ex-post szabályozás ezeket csak utólag képes orvosolni, hozzátevé, hogy a fogyasztók esetében ezen utólagos orvoslás már nem jelentheti fogyasztók által megfizetett

202002/C 165/03 Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services: 1.3 Relationship with Competition law 31.

azon többletköltségek megtérülését, amelyek a jelentős piaci erejű szolgáltató által alkalmazott indokolatlanul magas díjak, vagy amiatt merültek fel, mert a hozzáférést biztosító szolgáltató megakadályozta vagy indokolatlan feltételekhez kötötte, hogy az előfizető a hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatótól is vegyen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat, vagy hogy a határozott idejű előfizetői szerződések esetén a határozott idő lejárta előtt szolgáltatót vagy díjcsomagot váltson.

b) Gyakori, időigényes beavatkozások

Amennyiben a verseny sérelme valószínűsíthető, a versenyhatóság megindítja vizsgálatát, amelynek során azonosítja az árut/szolgáltatást, meghatározza a releváns piacot, annak földrajzi határait, elemzi a piacot stb. Miután a versenyjog az egyes elektronikus hírközlési piacokra vonatkozóan részletes szabályokat nem tartalmaz, a tényállás tisztázása, illetve általában a panasszal kapcsolatos jogi értékelés bonyolultabb, mint a részletes szabályokkal rendelkező, ezeket szakmai részleteiben kellő biztonsággal, kisebb időigénnyel alkalmazó ágazati szabályozás esetén.

Tekintettel továbbá a fogyasztók és az ezzel kapcsolatban felmerülő esetleges versenyellenes magatartások nagyobb számára, valószínűsíthető, hogy a Tanács ex-ante szabályozásának hiánya a versenyhatóság sokkal gyakoribb beavatkozását eredményezné a piacon, úgy hogy ezen versenyproblémák egyébként az ex-ante szabályozással kezelhetők lennének. Az ex-ante szabályozással tehát hatékonyan csökkenthetőek a potenciális versenyellenes magatartások, és ezzel együtt a versenyhatóság időigényes beavatkozásainak száma.

c) Szabályozási környezet kiszámíthatósága

A jellemzően igen komoly beruházásokat igénylő piacra lépés során az új vállalkozások számára alapvető fontosságú a vállalkozás jogi környezetének és ezen jogi környezet kiszámíthatóságának ismerete. Ebben a tekintetben a versenyjog általános garanciális jellegű, míg az ex-ante szabályozás részletes, egyes konkrét kérdések szintjén kiszámítható működési és megtérülési körülményeket határoz meg. A versenyjog alkalmazása során önmagában az a tény, hogy valamely vállalkozó jelentős piaci erővel rendelkezik még nem elegendő a beavatkozáshoz. Ehhez bizonyítani kell, hogy a jelentős piaci erővel történő visszaélés megtörtént. Ezzel szemben az erőfölénnyel való visszaélés bizonyítása az ex-ante szabályozás keretei között nem szükséges, az erre való képesség megállapítása megalapozza a kötelezettség kirovását, ami lényegesen nagyobb biztonságot és kiszámíthatóságot jelent az új piacra lépő számára, mint a versenyjog általános szabályai által biztosított védelem.

Így elsősorban az ex-ante szabályozás által megteremtődő jogi kiszámíthatóság teszi lehetővé, hogy a meglévő piaci szereplők és a piacra lépni kívánó vállalkozások megfelelő garanciákat kapjanak komoly beruházásainak megtérülésére, és hogy ezen szolgáltatók piaci versenye végső soron egyre olcsóbb és egyre jobb minőségű előfizetői szolgáltatásokat eredményezzen.

Tekintettel arra, hogy a vonatkozó kiskereskedelmi piacra belépés nagy befektetés igényű, ami jelentős elsüllyedt költségekkel jár, valamint arra, hogy az e piacon való működéshez jellemzően szükséges más szolgáltatókkal való együttműködés, ezen együttműködés szabályainak előzetes ismerete a szerződéses tárgyalásokra való felkészüléshez, illetve vitás esetekben az egyes tényállások tisztázásához alapvető fontosságú, a versenyjog eszközei önmagukban nem elegendők, azaz a versenyjog általános szabályai mellett szükség van az ex-ante szabályozásra is, annak részletes, konkrét, kiszámítható jellege miatt.

I.9.4. Az érintett piacok meghatározása

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy az I.3. – I.4. fejezetekben meghatározott szolgáltatási piacok és az I.7. fejezetben meghatározott földrajzi piacok együttes figyelembe vételével az I.8. pontban meghatározott öt piac érintett piac, és azokon ex-ante szabályozásnak van helye.

Az érintett piacok tehát az alábbiak (a földrajzi területeket bemutató 7. és 8. táblázat beosztásának megfelelően):

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű piac vonatkozásában:

1. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára az 1. földrajzi piacon.
2. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a 2. földrajzi piacon
3. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a 3. földrajzi piacon.
4. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára a 4. földrajzi piacon.
5. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára az 5. földrajzi piacon.

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű piac vonatkozásában:

1. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára az 1. földrajzi piacon.
2. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a 2. földrajzi piacon.
3. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a 3. földrajzi piacon.
4. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára a 4. földrajzi piacon.
5. számú érintett piac: Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára az 5. földrajzi piacon.

II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

II.1. Általános szempontok

A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató (a továbbiakban: *JPE szolgáltató*) – összhangban az Eht. 53. § (1) bekezdésében írtakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem kellően hatékony, egyedül (a továbbiakban: *önálló erőfölény*) vagy más szolgáltatóval közösen (a továbbiakban: *közös erőfölény*) gazdasági erőfölényben van.

A gazdasági erőfölény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.

Egy szolgáltató erőfölényének megállapítását megalapozó kritériumok köre taxatív jelleggel nem határozható meg. A JPE minősítést nem mindegyik kritérium befolyásolja azonos mértékben.

Az, hogy egy kritérium önmagában nem elégséges a JPE-ként történő azonosításhoz, nem jelenti azt, hogy a kritériumok bármely kombinációja esetén nem megállapítható egy vagy több szolgáltató érintett piacon fennálló gazdasági erőfölényes helyzete.

Egy vállalkozást egy adott kritérium vizsgálatakor alapvetően az adott érintett piacon kell értékelni, de szükség szerint figyelembe kell venni, ha az adott érintett piacon a minősítést befolyásolja ugyanezen kritériumnak más érintett piacon, vagy érintett piacnak nem minősülő szolgáltatói piacon történő értékelése.

Az önálló és közös erőfölény megállapítása alapvetően ugyanazon kritériumok vizsgálatán alapszik azzal, hogy a közös erőfölény esetén további kritériumok figyelembevétele is szükséges, illetve egyes kritériumok értelmezése, hatása eltérő lehet a JPE minősítésre.

Az egyes kritériumok esetében azok múltbéli, illetve a vizsgált időtávon belüli várható változásait is – ha ez értelmezhető – figyelembe kell venni.

Az erőfölény megállapításához szükséges, később részletezett kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekinti kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;
- vertikális integráció.

II.2. Az egyes kritériumok vizsgálata

II.2.1. Piaci részesedés

A piaci részesedés vizsgálata során a Tanács a mellett döntött, hogy elsősorban a hozzáférések (fővonalak) számán, másodsorban a nettó árbevétel alapján vizsgálja a piaci részesedést.

A piaci részesedés önmagában általában nem döntő kritérium. 25% alatt valószínűtlen az egyedüli erőfölény. A Bizottság döntéshozó gyakorlatában 40% felett feltételezhető, az európai esetjog szerint 50% felett biztosnak látszik az erőfölény. A piaci részesedés értékelésekor annak tendenciáját is figyelembe kell venni.

Jelen esetben a piaci részesedést a Tanács számozási körzetenként vizsgálta meg, illetve a földrajzi piacoknak megfelelő öt érintett piacon egyenként elemezte. Az árbevétel vizsgálatánál a bekapcsolási díjakat, valamint az előfizetési díjaknak az igénybevett forgalmi kedvezmények levonása utáni értékét vette figyelembe.

A Tanács megállapította, hogy mindegyik érintett piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelyik 100%-hoz közeli piaci részesedéssel rendelkezik (lásd a 8. és 9. táblázatot).

8. táblázat: Részesedés a lakossági földrajzi piacokon 2006-ban

Érintett piac	Volt koncessziós szolgáltató	Fővonal, db		
		saját	idegen	saját%
1.	Magyar Telekom			95,81
2.	Invitel			93,45
3.	Hungarotel			86,05
4.	Emitel			99,13
5.	Monor Telefon			98,66

Forrás: a szolgáltatók adatszolgáltatása
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

9. sz. táblázat: Részesedés a nem lakossági földrajzi piacokon 2006-ban

Érintett piac	Volt koncessziós szolgáltató	Fővonal, db		
		saját	idegen	saját%
1.	Magyar Telekom			90,90
2.	Invitel			95,16
3.	Hungarotel			93,38
4.	Emitel			99,89
5.	Monor Telefon			93,46

Forrás: a szolgáltatók adatszolgáltatása
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

A Tanács megállapította azt is, hogy a piaci részesedés több évre visszatekintve is majdnem azonos, nagyon kis mértékben csökkenő tendenciát mutat.

Ilyen nagyon magas piaci részesedések mellett a többi figyelembe veendő szempont (szolgáltatások innovációs igénye és differenciáltsága stb.) már marginálisnak minősül, így a Tanács döntő kritériumnak tekinti a piaci részesedést.

II.2.2. A vállalkozások mérete

A vállalkozások méretének vizsgálata során – tekintetbe véve a helyhez kötött telefon szolgáltatások kiskereskedelmi piacainak évi 200 Mrd Ft feletti árbevételét – a Tanács elegendőnek tartotta csupán a 100 M Ft feletti nettó árbevételű cégeket figyelembe venni, mivel a többi vállalkozás az erőfölény meghatározását nem befolyásolja. A következő, 10. táblázat bemutatja az érintett piacokon működő cégek közül azon cégek méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző adatát, amelyek összes nettó árbevétele a 2005. évben 100 millió Ft-nál nagyobb volt.

4. táblázat: Az érintett piacokon működő vállalkozások méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző mutatója 2005-ben

Szolgáltató	Összes eszköz (millió Ft)	Tárgyi eszközök aránya (%)	Tőke-ellátottság (%)	Likviditási mutató (%)	Esedékes-ségi mutató (%)	Adósság-fedezeti mutató (%)	Összes bevétel (millió Ft)	Üzemi tev. eredménye (millió Ft)	Adózott eredmény (millió Ft)	Befektetett eszközök beszerzése (mFt)	Befektetett eszközök eladása (mFt)
BT Limited Magyarországi Fióktelepe	2 729	19,5	-70,8	308,1	14,7	59,5	5 271	-287	-491	-130	0
Com.unique Kft.	307	73,3	16,0	63,3	36,1	120,9	266	44	35	n.a.	n.a.
EMITEL Távközlési Rt.	7 444	87,4	47,2	16,3	81,1	199,1	5 503	1 512	1290	-539	40
GTS Datanet Távközlési Kft.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
HUNGAROTEL TÁVKÖZLÉSI Rt.	35 501	75,3	43,0	121,7	20,5	183,0	12 631	2 205	1 180	-724	16
Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.	98 381	72,6	18,6	2,1	11,9	125,1	46 543	10 724	2 136	-5 441	37
Magyar Telekom Nyrt.	923 466	36,6	47,6	31,6	49,2	201,0	285 238	21 314	68 090	-80 594	2 436
Monor Telefon Társaság Kft.	18 626	79,0	41,0	92,2	55,2	239,8	20 821	2 290	2 120	-3 134	37
PanTel Kft.	29 689	50,1	8,1	126,5	20,0	119,1	23 052	2 058	373	-22 136	75
UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	44 427	81,6	21,1	99,3	16,8	162,3	47 279	6 572	3 538	-10 137	36

Forrás: cégbírósi nyilvántartás²¹

²¹A határozat kiadásakor a 2006. évi auditált adatok még nem álltak mindegyik szolgáltatónál rendelkezésre.

A Tanács megállapította, hogy a vállalkozások méretét tekintve (az „összes eszköz”, valamint az „összes bevétel” dimenzió tekintetében) a UPC Kft., és a PanTel Rt. veszi fel a versenyt a volt koncessziós szolgáltatókkal.

A vállalkozás mérete tehát önmagában nem releváns kritérium, illetve csak a piaci részesedési kritérium hatását erősíti.

II.2.3. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, azaz a hálózat tulajdonlása, ellenőrzési joga egyrészt a földrajzi piacokat is alapvetően meghatározza, másrészt az ex-ante szabályozás szükségességének vizsgálata során is jelentős piacra lépési korlátot jelent.

Fontos piacra lépési korlátot jelentenek az esetleges piacra lépés azon költségei, amelyeket a piacra lépőnek be kell fektetnie a szolgáltatás infrastrukturális feltételeinek biztosítása érdekében, de ezek a piac elhagyásakor nem térülnek meg. A potenciális piacra lépő csak akkor vállalja ezeket a beruházási költségeket, ha kilátása van arra, hogy mind a beruházás költségei, mind a szolgáltatás elkerülhető költségei megtérülnek az árbevételből.

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés fennállása döntően műszaki-technológiai illetve gazdasági elemzés alapján dönthető el. A tárgyalt érintett piacok esetében a meglévő infrastruktúra duplikálása elsősorban gazdaságilag indokolatlan (adott esetben műszaki szempontból lehetetlen), különösen, ha az alternatív megoldások (pl. hurokátengedés) gazdaságosabbak és kisebb tökeigényűek.

Nincs tehát olyan potenciális szolgáltató, aki, ha az érintett piacok esetében a piacra lépés abszolút műszaki és gazdasági korlátjai nem állnának fenn a megtérülés reményében képes lenne vállalkozni egy-egy területen belül egy teljes nyilvánosan elérhető helyhez kötött hálózat kiépítésére.

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak.

II.2.4. A technológiai előny vagy fölény

Az adott piacokon működő szolgáltatók részben hasonló infrastruktúrával rendelkeznek. Az újabb technológiák alkalmazására (pl. digitális előfizetői hozzáférések) lényegében mindegyik piaci szereplőnek van lehetősége. A hozzáférés vonatkozásában új technológiát vezettek be a kábeles műsorelosztó szolgáltatók, azzal, hogy a beszéd és a jelzések átvitelét IP protokoll szerint működő adatátviteli eszközökkel valósítják meg. Ez azonban sem a szolgáltatások minőségében, sem a választékában még nem jelent versenyelőnyt, mivel – amint ez az I.3.6. pontban is kifejtésre került – a telefon szolgáltatások teljes körű nyújtása is csak bizonyos engedményekkel lehetséges.

A kutatás-fejlesztési ráfordítások tekintetében a Tanács megállapította, hogy ilyen tevékenységet a piaci szereplők csak marketing vonatkozásában végeznek, műszaki-technológiai fejlesztés terén – eltekintve egyes egyetemi, főiskolai projektek támogatásától – a gyártók kínálatára támaszkodnak.

A Tanács megállapította, hogy a technológiai előny szempontjának az erőfölény megállapításakor nincsen relevanciája.

II.2.5. Kiegyenlítő vásárlóerő hiánya

Az Iránymutatás²² nagy súlyt helyez a kiegyenlítő vásárlóerő szerepének vizsgálatára. A Bizottság iránymutatása szerint kiegyenlítő vásárlóerő alatt a nagy vevők azon képességét kell érteni, hogy ésszerű időn belül megfelelő alternatív megoldásra (hatékony megtorlás vagy más cég szolgáltatásainak igénybe vétele) képesek áttérni, ha szállító árat emel, vagy hátrányosan módosítja a szállítási feltételeket.

Általános érvénnyel megállapítható, hogy a hírközlési szolgáltatásokat igénybe vevők alkupozícióját javítja, a szolgáltatók piaci erőfölényének érvényesítési lehetőségeit pedig korlátozza, ha:

- nagyfokú vevő-koncentráció áll fenn, vagyis a nagy vevők részaránya magas a szolgáltatók teljes árbevételében,
- a szolgáltató-váltás költsége alacsony,
- a fogyasztók jól informáltak, a piacon az elérhető szolgáltatások köre és azok ára a fogyasztók számára ismert és könnyen összehasonlítható.

A Tanács a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” magyarországi piacon nem áll fenn nagyfokú vevő-koncentráció. A 2002 és 2004 közötti időszakban a 10 legnagyobb vevő kumulált részaránya elhanyagolható nagyságrendet képviselt a magyarországi helyhez kötött vezetékes telefonszolgáltatók teljes árbevételében.

²²Az Európai Bizottság 2002/C 165/03. számú Iránymutatása a piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közösségi szabályozási keretében

11. táblázat: A 10 legnagyobb nem lakossági ügyféltől eredő árbevétel

<i>Szolgáltató</i>	<i>Év</i>	<i>10 legnagyobb ügyféltől eredő bevétel</i>	<i>Teljes árbevétel</i>	<i>Részarány, %</i>
<i>EMITEL</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>HUNGAROTEL</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>INVITEL</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>Magyar Telekom</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>Monor Telefon</i>	2002			
	2003			
	2004			

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

A lakossági ügyfélkört általában az jellemzi, hogy sok, kis bevételt hozó ügyfélből áll. Ezen ügyfelek egyike sem kerülhet alkupozióba, egyikük elvesztése sem veszélyeztetné a cég létét, talpon maradását. Ezért ilyenek nem kerültek a 10 legnagyobb bevételt hozó ügyfelek közé.

Tekintettel arra, hogy a fővonalak száma a 2005-2006. években csökkent és az alternatív szolgáltatók elsősorban a nagy bevételt hozó nem lakossági előfizetőket célozták meg, a Tanács arra az álláspontra jutott, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő ezekben az években sem ért el jelentős nagyságot.

A Tanács megállapította, hogy a tárgyalat piacokon a kiegyenlítő vásárlóerő a jelentős piaci erő megállapítását nem módosítja.

II.2.6. A könnyű, vagy privilegizált hozzáférés a tőkéhez

A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. Amennyiben valamely vállalkozás a fenti szempontok alapján jobb megítélésnek örvend, könnyebben juthat pénzügyi forrásokhoz és ebből piaci előnye származhat.

A Tanács a 10. táblázat adatai alapján megállapította, hogy az érintett vállalkozások tőkehozzáférési mutatói jelentős szórást mutatnak. A tárgyalat piacokon döntő piaci részesedésű szolgáltatók helyzete és tulajdonosi háttere inkább biztosítja számukra a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférést, mint más, a piacon lévő telefon szolgáltatók esetében.

A Tanács megállapította, hogy az egyes földrajzi piacokon a legnagyobb árbevétellel rendelkező szolgáltatók tőkehozzáférési mutatói jelentős szórást mutatnak és ezek alapján a piacra egységes megállapítás nem tehető. Ugyanakkor a volt koncessziós szolgáltatók helyzete és tulajdonosi háttere biztosíthatja számukra a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférést.

II.2.7. A szolgáltatások diverzifikációja

A Tanács megállapította, hogy az adott piachoz tartozó szolgáltatások diverzifikációja (azaz ezen szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtása) nem releváns szempont, mivel a piacon lévő szolgáltatók csaknem mindegyike közel azonos műszaki képességekkel rendelkező hálózati elemeket és eszközöket használ.

II.2.8. Méretgazdaságosság

A méretgazdaságosság azt jelenti, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. Ez a jelenség a fix költségek jelenlétének köszönhető. Minél nagyobb kezdeti

beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek. *A Tanács megállapította, hogy az érintett hozzáférési piacokon a méretgazdaságosság előnyeit elsősorban a volt koncessziós szolgáltatók élvezik.*

II.2.9. Választékgazdaságosság

Választékgazdaságosság megvalósulása esetén több terméket/szolgáltatást közös termelési folyamatban állítanak elő. Az érintett hozzáférési piacokon például a fémes helyi hurok megléte esetén azon a legtöbb esetben az adatátviteli hálózathoz való hozzáférés is nyújtható. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére.

Az érintett hozzáférési piacokon döntő piaci részesedéssel bíró szolgáltatók szolgáltatási portfóliója nagymértékben hasonló.

A Tanács megállapította, hogy az érintett hozzáférési piacokon a választékgazdaságosság csak a hálózattal rendelkező piaci szereplők esetében érvényesülhet, ezért azokon a piacokon, ahol a versenytársak hálózatai között nagyszámú különbség van a földrajzi piacokon belül, a választékgazdaságosság hatása csak igen korlátozottan jelenik meg.

II.2.10. Vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozás csoport

A vertikális integráció megvalósulása esetén egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre.

A Tanács megállapította, hogy ez a tényező releváns, amennyiben az előfizetőkkel rendelkező piaci szereplő vertikálisan integráltnak tekinthető, hiszen az IHM rendelet szerinti 1. és 2. piahoz tartozó szolgáltatás nyújtása szorosan kapcsolódik egyrészt a lakossági és nem lakossági forgalmi piacokhoz, másrészt a végződtetési, híváskezdeményezési és tranzit nagykereskedelmi piacokhoz.

A vállalkozás *csoportok* tekintetében az adatlapokból konkrétan is megállapítható, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató egyike, az Emitel Zrt. a Magyar Telekom Nyrt. 100%-os tulajdonában van, ami mindkettő piaci szereplésére befolyással van. A szakmai tapasztalatok átadása és a tudástranszfer során az Emitel Zrt. részére jelentős előnyt képez a hasonló, kisebb szolgáltatókkal szemben annak következtében, hogy 100%-os tulajdonosa a Magyar Telekom Nyrt..

Ugyancsak a Magyar Telekom Nyrt. által képviselt csoporthoz tartozik a T-Kábel Zrt. műsorelosztó vállalkozás is, amely 2004 végén lépett piacra kábeltelefon szolgáltatásával és amely ehhez a szolgáltatásához igénybe veszi a Magyar Telekom infrastrukturális és szellemi adottságait.

2006 február 28-ával egyesült a Magyar Telekom és a T-Mobile Magyarország. Az egyesülés után a T-Mobile egyelőre továbbra is önálló márkanévként és önálló üzletágként működik a Magyar Telekom Csoporton belül.

Emellett a Magyar Telekom Nyrt. vertikálisan integrált vállalkozás, mivel egyidejűleg nyújtani képes a kiskereskedelmi helyhez kötött telefon, bérelt vonali és szélessávú szolgáltatások mellett a nagykereskedelmi szolgáltatások teljes spektrumát is. A Magyar Telekom és a T-Mobile egyesülés megteremtette a lehetőséget kombinált vezetékes-mobil szolgáltatások nyújtására is.

A tulajdonosi szerkezet vizsgálata alapján a Tanács azt is megállapította, hogy a Monor Telefon Társaságnak 1999 óta tulajdonosa a Paruse cég, amely viszont 100 %-ban a hollandiai bejegyzésű UPC (United Pan-European Communications) – Európa legnagyobb szélessávú szolgáltatója – tulajdona. A UPC a vezetékes műsorelosztási és a műholdas feltételes hozzáférési műsorelosztási piacon a Magyar Köztársaság területén is jelentős szerepet játszik előfizetői bázisa révén. Ez a Monor Telefon Társaság részére előnyt jelenthet, de előnyös a UPC részére is, amely szolgáltató elsőként lépett a hozzáférési piacra kábeles műsorelosztó hálózatán nyújtott nyilvános telefonos hozzáférés szolgáltatás nyújtásával. Az összefonódás eredménye, hogy a megfelelő infrastruktúrával nem rendelkező UPC részére a Monor Telefon Kft. végzi a közvetítőválasztáshoz, valamint a számhordozáshoz és a számlázáshoz szükséges szolgáltatások nagy részét.

A piacelemzés vizsgált időszakában az Egyesült Államokban bejegyzett Hungarian Telephone and Cable Corp. (HTCC) bejelentette, hogy megvásárolta a PanTel Zrt. részvényeseit. Ez a körülmény a vizsgált időszakban mindkét szolgáltató részére előnyt jelenthetett. Rendkívüli jelentőséggel bírhat a tárgyalat piacok további fejlődésére nézve, hogy ugyanezen cég bejelentette szándékát az Invitel Zrt. felvásárlására is, melyet a GVH 2006 április 20-án kelt határozatával jóváhagyott, de a jelen határozatban a Tanács ezeket a vállalkozásokat egyelőre még különálló jogi személyeknek tekinti.

II.2.11. A magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat

A Tanács megállapította, hogy a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat nem releváns tényező, amennyiben – mint ez a volt koncessziós szolgáltatók mindegyikénél megállapítható - mindegyik szolgáltató ügyfélszolgálatára rendelkezik ingyen vagy helyi tarifával hívható számokkal, mely utóbbiak az ország egész területéről elérhetőek, ezen kívül mindegyik cég rendelkezik személyes ügyfélszolgálati pontokkal és személyes értékesítési csapatokkal is, melyek képesek megkeresni az ügyfeleket bárhol az országban.

II.2.12. A potenciális verseny hiánya, piaca lépés vagy a piaci terjeszkedés akadályai

A piacon a verseny hatékonyabb irányba fejlődhet, ha a piacra lépés és a piac növekedési korlátai alacsonyak, illetve fennáll a potenciális versenyhelyzet. Ezen kritériumok relevanciáját a Tanács a (I.10.1. fejezetben található) jogi és strukturális korlátok elemzése alapján vizsgálta. A potenciális versenyt illetően meg kell említeni a I.6.3. fejezetben vizsgált kínálati helyettesítőket. Ezek közül a korábban piacra még nem lépett, kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkező vezetékes műsorelosztó szolgáltatók, valamint az áramszolgáltató vállalatok, vagy azokkal szövetkező PLC vállalatok potenciális versenyt támaszthatnak.

További szempontként szükséges a piacon működő szolgáltatókhoz, illetve viselkedésükhöz kötődő *stratégiai korlátok* vizsgálata. A piacon bent lévő vállalatok stratégiai eszközökkel tarthatják távol vetélytársaikat. Ilyen, árazással kapcsolatos eszköz lehet az árdiszkrimináció, árprés, keresztfinanszírozás, illetve árazással nem összefüggő eszközök, mint reklámháború, kutatás-fejlesztési befektetés. A vizsgált piacokon a szolgáltatók stratégiai korlátozó magatartására utaló jelek megfigyelhetők: a Gazdasági Versenyhivatal jelenleg két szolgáltató ellen is versenyfelügyeleti eljárást folytat a hívás forgalmi piacokon fennálló verseny – hozzáférési piaci erőfölény átvitele révén történő –korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában.

II.3. Közös erőfölény vizsgálata

A Tanács megvizsgálta a lehetőséget közös erőfölény kialakulására és a következőket állapította meg:

A közös erőfölény lényege az, hogy elsősorban a piaci szerkezetből következően a kisszámú (domináns) szereplő magatartása megállapodás vagy tudatos összejárás hiányában is hasonlóan fog alakulni.

A meghatározott öt érintett piac mindegyikén egy-egy, 2006 végén közel 100% piaci részesedéssel rendelkező szolgáltató tevékenykedik. E szolgáltatóknak elvileg nincs szükségük másokkal közös erőfölény kialakítására, a többi kis részesedéssel bíró cég pedig még együttesen is olyan csekély erővel bír ezen a piacon, hogy azok együttesen sem kerülhetnek közös erőfölényes helyzetbe.

A közös erőfölény lehetőségét egyébként eleve is kizárja az a tény, hogy az említett szolgáltatók elkülönült földrajzi piacokon tevékenykednek.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy közös erőfölény kialakulása az érintett piacokon fogalmilag kizárt, további vizsgálata indokolatlan.

II.4. Piaci erő átvitelének vizsgálata

Az Eht. 53. § (2) bekezdése előírja annak vizsgálatát, hogy van-e olyan, szomszédos piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató, amely gazdasági erejét átviheti egyik piacról a másikra.

Tárgyi piacok a következő piacokkal lehetnek szomszédos kapcsolatban:

- Vertikális szomszédság: Az IHM rendelet szerinti 3. ill. 5. számú piaccal lehetséges, hiszen a hozzáférés és a belföldi forgalom díjai általában együtt szoktak értékesítésre kerülni, csomagban, mivel, hogy a belföldi hívások indításához szükség van valamilyen hozzáférésre. Az IHM rendelet szerinti 4. ill. 6. számú piaccal is lehetséges, hiszen a hozzáférési hálózatra nemzetközi hívások indításához is szükség van. A legtöbb szolgáltató mindegyik piacon jelen van és képes erejét az egyikről a másikra átvinni.
- Horizontális szomszédság: Az IHM rendelet szerinti 1. és 2. számú piacok között is lehetséges, hiszen nagymértékben azonosak a szolgáltatások, így az azok nyújtásához igénybe vett bemenő termékek is. A legtöbb szolgáltató mindegyik piacon jelen van és képes erejét az egyikről a másikra átvinni.

Tekintettel arra, hogy az adott földrajzi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók hozzáféréseik számaik tekintetében döntő fölényt mutatnak, várható, hogy ez valamely mértékben tükröződni fog ezen földrajzi piacok forgalmi helyzetében is. Emiatt fennáll annak a lehetősége, hogy az IHM rendelet szerinti 3...6. sz. piacon megmutatkozó piaci erejüket ezen vállalkozások bizonyos mértékben át tudják vinni a vizsgált hozzáférési piacokra is.

II.5. Jelentős piaci erejűvé (JPE) történő minősítés

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek:

1. számú érintett piac: *Magyar Telekom Távközlési Nyrt.*
2. számú érintett piac: *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
3. számú érintett piac: *Hungarotel Távközlési Zrt.*
4. számú érintett piac: *Emitel Távközlési Zrt.*
5. számú érintett piac: *Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.*

III. Kötelezettségek megállapítása

Az Eht. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy a Tanácsnak az érintett piacokon azonosított, JPE-vel rendelkező szolgáltató(k)ra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget meg kell állapítania, vagy a korábban jogszabályban, vagy a hatóság határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenn kell tartania, vagy módosítania. A kiskereskedelmi piacokon a Tanács által megállapítható kötelezettségeket a XIII. Fejezet tartalmazza.

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacokon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az *ex ante* szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók sem árazási eszközökkel, sem nem-árazási diszkriminatív módszerek alkalmazásával ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A kötelezettségek kiszabása folyamán a Tanács először megvizsgálta azokat a kötelezettségeket, amelyeket a hatóság már a vizsgált múltbeli időszakban érvényesített a vizsgált érintett piacokon és az ahhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon.

Ezt követően megvizsgálta, hogy a vizsgált piacokon bekövetkeztek-e olyan lényeges változások, amelyek befolyásolhatták a kötelezettségek fenntartását, esetleges megszüntetését, vagy új kötelezettség kiadását.

A Tanács megállapította továbbá, hogy a vizsgált időszakban a helyhez kötött telefon szolgáltatáson belül, az egyetemes szolgáltatás kiskereskedelmi árait jogszabály²³ korlátozta, amely jogszabály azonban csak az árindex mértékére vonatkozott. A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a jelen gazdasági környezetben, ahol még nem kellően hatékony a verseny, továbbra is szükség van kiskereskedelmi árszabályozásra.

Az elmúlt 10 évben a szolgáltatók esetenként az infláció felett emelték előfizetői díjaikat. Ezt annál is inkább megtehették, mert a vizsgált kiskereskedelmi piac sajátossága az, hogy a fogyasztás visszafogása nem lehetséges (vagy van hozzáférése az előfizetőnek vagy nincsen).

Az Eht. a nemzeti szabályozó hatóságot, az NHH-t jogosítja fel arra, hogy amennyiben az általa lefolytatott piacelemzési eljárás során megállapítja, hogy az adott kiskereskedelmi piac fejlődéséhez nem elegendők a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra kirótt nagykereskedelmi kötelezettségek, a kiskereskedelmi szolgáltatási piacon a törvényben meghatározott körben kötelezettséget szabjon ki. Tehát hatósági árszabályozást a vonatkozó szolgáltatás díja tekintetében az Eht. nem állapít meg; hanem a Tanács által elvégzett piacelemzési eljárás eredményeképpen az NHH-ra, mint szabályozó hatóságra bízta annak megítélését, hogy a feltárt piaci probléma orvoslása milyen indokolt és arányos kötelezettség kiszabásával történhet meg.

Ha azonban a Tanács úgy véli, hogy a kiskereskedelmi piacok szabályozási céljai csak hatósági árszabályozással érhetők el, az Eht. 109. § (4) bekezdése értelmében javaslatot tehet miniszteri rendelet útján történő ármegállapításra. Ezt a lehetőséget azonban a Tanács eleve elvetette, mert megítélése szerint egy ilyen rendelet kizárná a verseny egy lényeges területét, az árversenyt.

III.1. Általános célok

A Tanács a kötelezettségek meghatározása során messzemenőig szem előtt tartotta a az Eht. által a Hatóság számára az Eht 9. § (2)-ban meghatározott feladatokat, továbbá az Eht.-ban lefektetett általános célokat²⁴. A kötelezettségek kiírása során törekedett arra, hogy biztosítsa az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III.2. Kötelezettségek meghatározásakor alkalmazott elvek

A kötelezettségek meghatározása során a Tanács az általános célokon kívül a következő elveket vette figyelembe:

- A kötelezettségeknek a helyhez kötött hozzáférések piacán uralkodó versenyhiány következményeinek orvoslására kell irányulniuk.
- A kiszabott kötelezettségeknek a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak és azokkal arányosaknak kell lenniük.²⁵
- A kirótt kötelezettségek nem okozhatnak aránytalan terheket a szolgáltatók számára.
- A kötelezettségek hatásaként az áraknak hosszú távon kompetitív szintre kell beállniuk.
- A kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz.

²³A távbeszélő szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló 3/2002. (I.21.) MeHVM rendelet

²⁴Eht. 2. §

²⁵Eht. 52. § (1)

III.3. A hatóság által a vizsgált időszakra korábban kiszabott kötelezettségek

III.3.1. A vizsgált piacot közvetlenül érintő nagykereskedelmi kötelezettség

A Tanács megállapította, hogy a helyhez kötött telefon hozzáférési piacokra közvetlenül a helyi hurokok átengedésére vonatkozó nagykereskedelmi piacon²⁶ kirótt kötelezettség lehetett hatással. Amennyiben ennek a kötelezettségnek az eredményeképpen az adott földrajzi területre újonnan belépő szolgáltatók részére a kötelezett jelentős piaci erejű szolgáltató saját fémes érpárjainak egy részét teljes használatra átengedi, ez versenyt hoz létre nemcsak a forgalmi, hanem a hozzáférési piacon is.

Ez utóbbi piacnak az elemzése során azonban megállapításra került, hogy annak hatása elhanyagolható, mivel a létrejött teljes hurokátengedések száma országosan nem érte el a hozzáférések számának egy ezelékét.

A Tanács ugyanakkor azt is megállapította, hogy a híváskezdeményezési szolgáltatás nagykereskedelmi piacán²⁷ kiszabott kötelezettség a költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége, valamint az átláthatóság vonatkozásában közvetve hatással volt a hozzáférési piac áraira. A szolgáltatók ugyanis olyan díjcsomagokat vezettek be, amelyeknél az előfizetési díj részben vagy egészben „lebeszélhető”.

III.4. A hatóság által kiszabható kötelezettségek

A fenti III.1. és III.2. pontokban leírt célok elérése érdekében és alapelveknek megfelelően a Tanács általános és egyedi kötelezettségeket ír elő, az alábbiak szerint.

III.4.1. Általános kötelezettségek

Az Eht. 111.-115. §-ai olyan általános kötelezettségeket határoznak meg, amelyek alkalmazása a jelentős piaci erejű szolgáltatóra nézve kötelező. Az Eht. 111. § előírja, hogy az a szolgáltató, melyet a Tanács határozatával a helyhez kötött telefonhálózathoz történő előfizetői hozzáféréssel és használattal kapcsolatos, a Tanács által érintett piacként meghatározott bármely piacon jelentős piaci erejűnek nyilvánított, köteles előfizetője számára lehetővé tenni a közvetítőválasztást.

Az Eht. 56 §.-a lehetővé teszi továbbá a Tanács számára a fentiekől eltérő kötelezettségek előírását is, kivételes és indokolt esetben.

A nagykereskedelmi kötelezettségek közül a hozzáférési kiskereskedelmi piacokra leginkább „*A fémes hurokok és alhurokok nagykereskedelmi átengedése (beleértve a részleges átengedést is) szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából*” elnevezésű nagykereskedelmi (11.) piacon kiszabott kötelezettségek vannak hatással. Az előző piacelemzés határozatának folyományaként a jelentős piaci erejűnek minősített szolgáltatók referencia-ajánlatokat adtak be, amelyeknek a jóváhagyását a Tanács 2006 nyarán végezte el. Referencia-ajánlatok ezt megelőzően is voltak hatályban, azonban azok még nem teremtették meg a hatékony üzleti feltételeket ahhoz, hogy az alternatív szolgáltatók nagyobb számban éljenek a hurokátengedés kötelezettségével és így csökkentsék a jelentős piaci erejű szolgáltatók területi erőfölényét. Ennek megfelelően, a vizsgált időszakban, beleértve az adatszolgáltatás óta eltelt időt is, a hurokátengedések száma nem volt jelentős a teljes vonalszámokhoz képest és emiatt kimondható, hogy *a nagykereskedelmi szabályozás nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy a kötelezett szolgáltatók piaci ereje észlelhető mértékben lecsökkenjen*. E tekintetben a határozat-tervezettel érintett időszakban sem várható ugrásszerű változás, egyrészt a belépések nagyvárosi koncentrált jellege és a beruházások miatt értelemszerűen csak fokozatosan lehetséges megvalósítása következtében, másrészt pedig azért, mert a hurokátengedési ajánlatok az alternatív szolgáltatóknál jellemzően vezeték nélküli telefon és szélessávú Internet szolgáltatás (esetleg csak Internet szolgáltatás) igénybevételét teszik lehetővé, a csak vezeték nélküli telefon hozzáférés nyújtása nem jellemző, vélhetően gazdaságilag nem vonzó megoldás.

²⁶16/2004.(IV.24.) IHM rendelet 1. sz. melléklete szerinti 11. sz. piac

²⁷IHM rendelet 1. számú mellékletében a 8. piac

12. táblázat: A hurokátengedések száma 2006 végéig

	Invitel	Monor Tel.	Emitel	Hungarotel	Magyar Telekom	Összesen
A teljesen átengedett helyi hurok száma:						
A helyi hurok átengedésére vonatkozó azon igények száma, amelyeket még nem teljesített a szolgáltató.						
Azon szolgáltatók száma, amelyekkel helyi hurok átengedésével kapcsolatos megállapodást kötöttek:						

Forrás: 2006. évi OSAP adatok

A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

III.4.2. Egyedi kötelezettségek

Az Eht. 109. § (1) bekezdése szerint, amennyiben a hatóság a piacelemzés alapján megállapítja, hogy egy általa meghatározott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon a verseny nem kellően hatékony és a 102–108. §, illetve a 111. § szerinti kötelezettségek előírásával e törvény céljai nem lennének megvalósíthatók, az adott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon az előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségeket írhat elő.

A kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon az Eht. a következő kötelezettségek előírását teszi lehetővé²⁸:

- indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltása,
- a piacra lépést vagy a versenyt akadályozó, indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának megtiltása,
- egyed- egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tiltása,
- indokolatlan árukapcsolás tiltása,

továbbá előírhatja (Eht. 109. § (3) bek.)

- a kiskereskedelmi díjakkal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének ellenőrzéséhez szükséges költségvetési kimutatás vezetését,

végül a törvény kötelezően írja elő az adott piacon (Eht. 111. §)

- a közvetítőválasztást.

Az Eht. alapján, amennyiben a Tanács a piacelemzés során egy vállalkozást jelentős piaci erejüként azonosít, akkor a rendelkezésre álló „kötelezettségek közül a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő...²⁹”. Ez a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- A versenyprobléma azonosítása
- A kötelezettségek értékelése
- Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

III.4.3. Versenyprobléma azonosítása

a) *Döntő erőfölény a helyhez kötött telefon hozzáférések piacán*

A Tanács elvégezte a szolgáltatási piac meghatározását, melynek során nem talált olyan keresleti és kínálati helyettesítőket, amelyek nyomást gyakorolhattak volna a szolgáltatókra lakossági vagy nem lakossági hozzáférési díjaik meghatározása során. A piacmeghatározás révén azonosított piacokon történő piacelemzés során a Tanács nem talált olyan kiegyenlítő vásárlóerőt, ami nyomást gyakorolhatott volna a hozzáférések díjaira.

A Tanács megállapította, hogy a lakossági hozzáférések érintett piacain a jelentős piaci erejű szolgáltatók döntő, 2004 végén 99,95...100%-os piaci részesedéssel bírtak. A nem lakossági hozzáférési piacokon ez az arány ugyanekkor 98,99...100% volt és ez az arány az azóta eltelt időben sem változott lényegesen. A döntő piaci részesedésből fakadó

²⁸Eht. XIII. Fejezet 109. §

²⁹Eht. 52. § (1)

erőfölényüket csak tovább erősítik a nehezen megkettőzhető infrastruktúra birtoklása és a vertikális integráció által biztosított előnyök.

Mindezek háttérben az előző időszak (1993-2002) jogszabályi környezetének megfelelően megkötött koncessziós szerződéseiben meghatározott területi kizárólagosság áll. *Az érintett piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók versenytársai még nem rendelkeznek számottevő részesedéssel. A jelentős piaci erejű szolgáltatók lényegében a fogyasztóktól függetlenül (csak a teljes fogyasztói kereslet által korlátozva) folytathatják gazdasági tevékenységüket. Ez a különösen döntő erőfölény önmagában elegendő indok a lehetséges kötelezettségek kirovására.*

b) Az árak szintje

A fent ismertetett döntő erőfölény miatt a volt koncessziós szolgáltatókon nincs olyan nyomás a hozzáférési díjaik meghatározása során, amely a díjak kompetitív szint fölött tartását gazdaságtalanná tenné, ahol a kompetitív díjszint a tökéletes verseny következtében kialakuló árat jelenti. Az eddigi időszakban valamilyen formában mindig érvényesült az érintett piacokon a kiskereskedelmi szolgáltatási árak jogszabályi-hatósági szabályozása. Ez a szabályozás a Díjrendelet értelmében 2004. április 1-től csak az érintett piacok egy szeletére, az egyetemes szolgáltatási körbe tartozó hozzáférésekre és hívásokra korlátozódik, melynek következtében az árszabályozás már csak közvetetten hat az árak szintjére. Továbbá az un. átalánydíjas díjsomagok „hűség szerződése” megakadályozhatják az előfizetőket az egyetemes díjsomagra való váltásban.

A Tanács megvizsgálta az érintett piacokat és megállapította, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók olyan gazdasági erőfölényes helyzetben vannak, amely lehetővé teszi a számukra, hogy díjaik szintjét a kompetitív szint felett határozzák meg, ezért szükség van szabályozói intézkedésekre, amelyek elősegítik az ismertetett piaci probléma kedvezőtlen hatásainak csökkentését és a döntő piaci erőfölénnyel való visszaélés megelőzését, ezzel elősegítve a hatékony verseny kialakulását és a fogyasztók érdekeinek jobb érvényesülését.

c) Az előfizetők megtartása a hozzáférés és a díjsomagok igénybevételi feltételeinek indokolatlan meghatározásával

A III.4.3. a) pontban ismertetett, a lakossági hozzáférések érintett piacain fennálló döntő erőfölény miatt a volt koncessziós szolgáltatók képesek lehetnek arra, hogy a hozzáféréseken keresztül az egyes, kizárólag határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve az előfizetőnek ezen díjsomagokról történő más díjsomagra való váltását olyan indokolatlan feltételek támasztásával akadályozzák meg, amelyekkel elérhető, hogy a hozzáférést döntő többségben csak tőlük igénybe venni tudó előfizetők a hosszabb távú előfizetési jogviszonyból még lényegesen jobb ajánlat esetén sem tudnak szabadulni, megakadályozva ezzel egyrészt az új szolgáltatók hozzáférési piacra történő belépését, másrészt a közvetítőválasztás igénybevételét is. (A szabályozásnál el kell különíteni azon eseteket, melyek a normál üzleti életben általánosak lehetnek, mint pl. fogyasztói szegmensek képzése, nagyfogyasztóknak árengedmények adása, amikor is a fogyasztók egyes csoportjai közötti megkülönböztetés indokolható és arányban áll a nyújtott kedvezménnyel. Ezen üzleti magatartás ugyanis nem tiltható meg.)

A fentiekben a Tanács megállapította, hogy a kötelezett szolgáltatók a lakossági hozzáférés piacán 99,95...100%-os, a nem lakossági hozzáférési piacokon pedig 98,99...100%-os piaci részesedéssel bírnak, tehát az előfizetők döntő többségének a kötelezett szolgáltatók teszik lehetővé nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz való hozzáférést. A hozzáférési piacra új szolgáltatók egyrészt hurokátengedés útján tudnak belépni, másrészt a saját hálózattal rendelkező kábeltelevíziós szolgáltatók (a továbbiakban: *KTV szolgáltatók*) ezen saját hálózat igénybevételeivel tudnak hozzáférést is biztosítani az előfizetőnek. A kötelezett szolgáltatók viszont – éppen azért, mert piaci erőfölényük alapján jelenleg a kiskereskedelmi hozzáférési piacokon döntő többségben csak Ők nyújtanak hozzáférést – képesek lehetnek arra, hogy az előfizetőknél olyan módon kínálják a telefonhálózathoz hozzáférést, és ezen keresztül a díjsomagokat, hogy az kötelezően együtt jár az előfizető határozott idejű előfizetői szerződésben vállalt, a szolgáltató melletti hosszú távú elkötelezettséggel is, és ezen hosszú távú elkötelezettség előfizető általi megszakításához (akár a szerződés felmondása, akár díjsomag-váltás miatt) indokolatlan és aránytalan feltételek járuljanak. A kötelezett szolgáltatók szabályozás hiányában a hozzáférési piacokon fennálló erőfölényük miatt a fentebb említett feltételeket akár úgy is meghatározhatják, hogy a határozott idejű előfizetői szerződésben vállalt, a szolgáltató melletti hosszú távú elkötelezettség idő előtti megszüntetésével járó indokolatlan feltételek alkalmazása az előfizető számukra olyan mértékű terhet jelent, amellyel szemben a versenytársak gyakorlatilag nem képesek olyan versenyképes ajánlatot kínálni az előfizetőnek, amely esetében az előfizető reálisan a szolgáltatóváltás mellett dönthet.

A piaci problémát tovább fokozhatja, ha a kötelezett szolgáltatónál kötelezően igénybeveendő határozott idejű szerződés időtartamának lejártakor az előfizető ellenkező tartalmú nyilatkozata hiányában a szerződés automatikusan meghosszabbodik. *Természetesen ez csak abban az esetben jelent piaci problémát, ha az automatikus meghosszabbodás újfent együtt jár azzal, hogy az újabb határozott idő eltelte előtti szerződésmegszüntetéshez vagy díjsomag-váltáshoz a korábbival egyenértékű vagy annál súlyosabb hátránnyal járó indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek járulnak. A kötelezett szolgáltatóknál az előfizetők fentiekben részletezett hosszú távú elkötelezettség megszüntetésével járó*

indokolatlan és aránytalan feltételek meghatározása miatt tehát csökkenhet, illetve rövidtávon ellehetetlenülhet más szolgáltatóknak a piacra történő belépése.

A fenti piaci magatartás továbbá képes lehet a forgalmi piacokon a közvetítőválasztás által generált versenyt csökkenteni vagy ellehetetleníteni akkor, ha a hosszú távú elkötelezettség megszüntetéséhez járuló fent említett indokolatlan és aránytalan feltétel olyan (gyakran bizonyos ingyenes lebeszélhetőséget tartalmazó) magas havi előfizetési díjú díjcsomagokhoz járul, ahol az előfizető eleve nem érdekelt a közvetítőválasztás szolgáltatás igénybevételére. Ebben az esetben ugyanis a közvetítőszolgáltatás igénybevétele elsősorban úgy lenne racionális választás az előfizető részéről, ha előtte áttérne egy alacsonyabb előfizetési díjú díjcsomagra, de a hosszú távú elkötelezettség megszüntetéséhez járuló fent említett indokolatlan és aránytalan feltétel miatt az előfizető ezzel nyilvánvalóan nem fog élni.

A Tanács megvizsgálta az érintett piacokat és megállapította, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók azon olyan gazdasági erőfölényes helyzetben vannak, amely lehetővé teszi a számukra, hogy a hozzáférésen keresztül az egyes, kizárólag határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjcsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve az előfizetőnek ezen díjcsomagokról történő más díjcsomagra való váltását olyan indokolatlan és aránytalan feltételek támasztásával akadályozzák meg, hogy ezzel egyben közvetett módon megnehezítsék vagy ellehetetlenítsék egyrészt új szolgáltatók hozzáférési piacra történő belépését, másrészt a közvetítőválasztás igénybevételét is.

III.4.4. Az egyedi kötelezettségek célja

Minden, a Tanács által kirótt kötelezettségnek az Eht.-ban és a Keretirányelvben lefektetett általános célokat kell szolgálnia. Ezen felül a kötelezettségeknek a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak, azokkal arányosaknak kell lenniük³⁰. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kötelezettségek:

- Indokoltak, tehát megfelelnek a probléma természetének.
- Arányosak, tehát megfelelnek a probléma súlyának.

A Tanács által kirótt kötelezettségeknek végső célként azt kell szolgálniuk, hogy a szolgáltató ne élhessen vissza azzal az erőfölényes helyzetével, amely lehetővé teszi számára, hogy díjait a kompetitív szint felett határozza meg. A belföldi díjak szabályozása összhangban van az Eht. céljaival, alapelveivel és azzal a követelménnyel, mely szerint a versenyproblémákat elsősorban nagykereskedelmi, másodsorban kiskereskedelmi szabályozással kell megoldani.

A Tanács megállapította, hogy a kötelezettségek arányossága érdekében a tervezett intézkedéseknek csak a szükséges mértékűnek és a legkevésbé megterhelőnek (tehát a cél teljesüléséhez minimálisan szükségesnek) kell lenniük.

III.4.5. Kiskereskedelmi kötelezettségek

III.4.5.1. Indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltása (Eht. 109. § (1) bekezdés a) pont)

Abban az esetben, ha a hatóság megalapozottan gyanítja, hogy a kiskereskedelmi piacon indokolatlanul magas díjakat alkalmaznak, megtilthatja azt, ami együtt jár a e kötelezés betartásának kikényszerítése, illetve be nem tartásának szankcionálása során önálló eljárás lefolytatásával. Az erőfölényes helyzet lehetőséget teremt arra, hogy egyes szolgáltatók az előfizetési díjakat a kompetitív szint felett állapítsák meg. A Tanács megállapította, hogy a kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon kirótt kötelezettségek önmagukban nem képesek kezelni a jelen határozatban azonosított versenyproblémát (árak szintje), hiszen a vizsgált kiskereskedelmi piac lakossági szegmensén a kábeltelefon-szolgáltatók, a nem lakossági szegmensén pedig az alternatív szolgáltatók által gyakorolt verseny-nyomás még nem elegendő azon tényezők megváltoztatására, hogy még a hurokátengedések várhatóan növekvő volumene mellett is az azonosított szolgáltatók bizonyos időtávra továbbra is jelentős piaci erővel fognak rendelkezni az érintett piacokon, azaz a piacra lépő versenytársak által támasztott verseny ellenére sem lesznek azonnal arra kényszerítve, hogy az előfizetői díjakat ne a kompetitív szint felett állapítsák meg.

A versenyhelyzet torzulásának a lehetősége tehát fennáll, mely mindenképpen szükségessé teszi arányos és indokolt kiskereskedelmi kötelezettség kiadását. A határozat III.3-as fejezete tartalmazza a hatóság által kiszabható kötelezettségeket. Ezek közül a Tanács az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltását tartja arányos és indokolt kötelezettségnek. A Tanács arányosnak tartja e kötelezettséget, hiszen egyrészt az abból fakadó adminisztrációs terhek egy korábbi jogszabályi kötelezettségből³¹ keletkeztek, másrészt a kötelezettség csupán akkor áll fenn, ha maga a versenysértő magatartás (az indokolatlanul magas áremelés) megvalósul. A Tanács indokoltan tartja e kötelezettséget, hiszen a versenykorlátokon túlmenő lehetőségek kiküszöbölése történik meg azzal, hogy az érintett szolgáltatók számára tiltott az indokolatlanul magas hozzáférési (bekapcsolási és előfizetési) díjak alkalmazása kiskereskedelmi díjcsomagjaikban. Amellett, hogy várhatóan az említett kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségek is

³⁰Eht. 52. §. (1), Hozzáférési irányelv 8. cikk (4)

³¹13/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjcsomagokról

közvetve a fogyasztói árak indokolatlan emelésének korlátozását eredményezik (főként a helyi hurkok átengedése nyomán), jelen kötelezettség közvetlenül is segít orvosolni az azonosított versenyproblémát (árak szintje).

A Tanács megállapítása szerint indokolatlanul magas árak kell tekinteni azt, ha az árak növekedése a korábbi időszak áraihoz viszonyítva a fogyasztói infláció mértékét meghaladja, tekintettel arra, hogy:

- a távközlési technológia már kialakult, régóta ismert; ezen technológiában olyan lényeges változás nem várható, mely hirtelen megnövelné az indokolható, ezáltal az árban megjeleníthető költségek szintjét;
- a normál körülmények között várható költségemelkedés a bérköltség ágán jelentkezhet, amit jól kezel a fogyasztói árindex;
- azoknál a szolgáltatóknál, ahol esetleg még van díj-kiegyenlítőtlenség, úgy ennek megszüntetési forrása a hatékonyságnövelés, aminek a díjakban való érvényesítését az elfogadható legmagasabb díjemelkedés ilyen meghatározásával a hatóság nem várja el a szolgáltatóktól.

Az árindex szabályozás javasolt gyakorlatával kapcsolatosan a Tanács megállapította, hogy a mindenkor költségetesről szóló törvény tervezetéhez kapcsolódó általános indokolás tartalmazza az előremutató fogyasztói árszintemelkedés várt mértékét, továbbá a KSH havi gyakorisággal előrejelzi a fogyasztói árindex értékét, amely a tárgyév előrehaladtával egyre nagyobb biztonsággal valószínűsíti a fogyasztói árindex tényleges értékét. Ezért a szolgáltatók képesek teljesíteni a rájuk kirótt kötelezettséget, a szolgáltatókkal szemben nem aránytalan és nem indokolatlan az az elvárás, hogy folyamatosan figyeljék a fogyasztói árindex és a gazdaság helyzetének alakulását, és folyamatosan elemezzék és ellenőrizzék a ténylegesen végrehajtott és a tervezett árintézkedések várható teljes évi hatását, mint ahogy (üzleti terveikben) ellenőrzik és elemzik ezek hatását a fogyasztók viselkedésére.

Tekintettel arra, hogy az előző piacelemzés óta az Eht. úgy változott, hogy a piacelemzést nem évente, hanem két évente kell elvégezni, a Tanács előző határozatától eltérően úgy döntött, hogy a kötelezés a következő Eht. 52-57. §-a szerinti eljárásban hozott határozatban meghatározott időpontig legyen érvényes azzal kiegészítve, hogy a hatóság a kötelezettség teljesítését évente ellenőrzi, és a kötelezettséget is éves viszonylatban kell teljesíteni.

A Tanács a rendelkező rész a) pontjában kirótt kötelezettség betartását hatósági felügyeleti ellenőrzési eljárás keretében fogja vizsgálni, és annak nem vagy megfelelő teljesítése esetén az Eht. és a Ket. szerinti szankciókat alkalmazhatja. Az ellenőrzés módszerét, illetve az abban foglalt egyes részletszabályok indokolását jelen határozat indokoló részének „B” fejezete tartalmazza.

III.4.5.2. A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma (Eht. 109. § (1) bekezdés c) pont)

A Tanács a III.4.3. c) pontban versenyproblémaként azonosította, hogy a kötelezett szolgáltatók a kiskereskedelmi hozzáférési piacokon gazdasági erőfölényes helyzetben vannak, és ezáltal képesek lehetnek arra, hogy a hozzáféréseken keresztül az egyes, kizárólag határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve az előfizetőnek ezen díjsomagokról történő más díjsomagra való váltását olyan indokolatlan feltételek támasztásával akadályozzák meg, amelyekkel elérhető, hogy a hozzáférést döntő többségben csak tőlük igénybe venni tudó előfizetők a hosszabb távú előfizetési jogviszonyból még lényegesen jobb ajánlat esetén sem tudnak szabadulni, megakadályozva ezzel egyrészt az új szolgáltatók hozzáférési piacra történő belépését, másrészt a közvetítő-választás igénybevételét is.

A Tanács az azonosított versenyproblémával indokolt és arányos kötelezettségként határozta meg az Eht. 109. § (1) bekezdés c) pontja szerinti fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát a rendelkező rész b) pontja szerinti tartalommal.

Az Eht. 109. § (1) bekezdés c) pontja szerint:

„Amennyiben a hatóság a piacelemzés alapján megállapítja, hogy egy általa meghatározott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon a verseny nem kellően hatékony, és a 102-108. §, illetve a 111. § szerinti kötelezettségek előírásával e törvény céljai nem lennének megvalósíthatók, az adott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra a fogyasztók érdekeinek védelme és a hatékony verseny elősegítése érdekében határozatában megtilthatja ...,

c) az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetését...”

A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetése több szinten is megvalósulhat:

- a) A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetését jelentheti egyes fogyasztók választási lehetőségének, választási szabadságának korlátozása. Tipikusan ilyen korlátozásnak minősülhet például, ha egy szolgáltató valamely díjsomag igénybevételét csak az előfizetők meghatározott csoportja számára tenné lehetővé. Tekintettel arra, hogy a Tanács ilyen jellegű versenyproblémát nem azonosított, a fenti magatartás megtiltására irányuló kötelezettséget nem írt elő.
- b) A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének további szintjét jelentheti azonban az, ha a szolgáltató a különböző díjsomagokat igénybevevő fogyasztók, előfizetők között úgy tesz indokolatlan különbségeket, hogy ezen indokolatlan különbségek a díjsomagok igénybevételi feltételeiben érhetőek tetten.

Ez utóbbi esetben az előfizető ugyan szabadon választhat az egyes díjsomagok között, de a választását követően indokolatlanul megkülönböztetett helyzetbe kerül. A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének ezen további szintjén tehát nem az előfizetői szerződés megkötésének pillanatában, hanem utóbb, a szerződés megszüntetésével összefüggésben, a szerződés fenntartása érdekében történik az előfizető indokolatlan megkülönböztetése.

A fenti b) esetben tehát a kötelezett szolgáltatók a III.4.3. c) pontban részletezett indokok alapján képesek lehetnek arra, hogy az előfizető egyes díjsomagról másik díjsomagra történő váltásához, illetve a kötelezett szolgáltató melletti hosszú távú elkötelezettséggel járó határozott előfizetői szerződések határozott idő lejártá előtti megszüntetéséhez (felmondásához) olyan indokolatlan és/vagy aránytalan feltételeket társítsanak, amelyek a kötelezett szolgáltató más díjsomagjait igénybe vevő előfizetőket illetve a kötelezett szolgáltatótól eltérő szolgáltatót választó szolgáltató előfizetőit nem terhelik. Hangsúlyozandó tehát, hogy a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének ezen a szintjén az előfizető a kérdéses szerződés megkötésekor mérlegelhet ugyan, de nem lehet tudomása arról, hogy a határozott időtartam alatt nem bukkan-e fel egy számára még kedvezőbb ajánlat akár egy új szolgáltató ajánlataként, akár egy meglévő szolgáltató új díjsomagja formájában. A kötelezett szolgáltatók ezen magatartása pedig – még akkor is, ha azt szándékoltan nem célozza – hatásában a kötelezett szolgáltatók hozzáférési piacon fennálló piaci erőfölényük fenntartását illetve erősödését okozhatja.

Az Eht. 52-57. §-a szerint lefolytatott eljárás lényege abban áll, hogy a Tanács az ex-ante szabályozás részeként folyamatos piacelemzési tevékenységet végez, amelynek során vizsgálja, hogy lát-e lehetőséget a versenyhelyzet romlására. Amennyiben a Tanács a versenyhelyzet romlásának lehetőségét észleli, akkor az azt okozó lehetséges versenyproblémával arányos és indokolt kötelezettséget kell kiszabnia. A III.4.3. c) pontban részletezett versenyproblémával összefüggő indokolt és arányos kötelezettség kiszabásának azonban előfeltétele, hogy a fenti b) pontban foglalt fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének „típusától” elkülönítse azt a magatartást, amikor a fogyasztók egyes csoportjai ugyan előre definiált módon nem ugyanahhoz a szolgáltatási feltétel-halmazhoz jutnak hozzá, mint más fogyasztók, de ez a megkülönböztetés indokolható és arányban áll azzal a kedvezménnyel, amit az előfizetőnek az eltérő szolgáltatás feltétel-halmaz keretében kínál, illetve indokolható és arányban áll azzal a költséggel amelyet a szolgáltató más előfizetői szerződéshez képest ezen szerződés teljesítésére fordított. A kötelezettség ilyen jellegű megkülönböztetés megtiltására nem irányulhat, hiszen a normál üzleti életben általában bevett szokás, pl. fogyasztói szegmensek képzése, nagyfogyasztóknak árengedmények stb. Az tehát, hogy különféle szolgáltatási feltételhalmazok (díjsomagok) léteznek, hogy egyes fogyasztók különböző szolgáltatási feltételekkel „fogyasztnak”, mint mások, az még önmagában nem jelenti a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetését.

Ezzel szemben a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetése történik akkor, ha valamely díjsomagban foglalt szolgáltatási feltétel-halmazt választó előfizető azért nem juthat hozzá olyan más szolgáltatási feltétel-halmazhoz, mint más előfizetők, mert választási szabadságában korlátozva van azáltal hogy, szerződés megszüntetésével összefüggésben a szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos feltételeket kell teljesítenie. A választási szabadságnak viszont folyamatosan kell érvényesülni, tehát ha van olyan időszak (pl. a hűsészerződés megkötése után), amikor nem érvényesül, a fogyasztó indokolatlan megkülönböztetése fölvethető.

A III.4.3. c) pontban részletezett versenyproblémával összefüggésben ez konkrétan azt jelentheti, hogy az előfizető (azzal, hogy a díjsomag igénybevételevel együtt a jövőre nézve hosszú távon kötelezően el kell, hogy kötelezze magát a volt koncessziós szolgáltató mellett) a határozott idő fennállta alatt akkor kerülhet indokolatlanul megkülönböztetett helyzetbe a hosszú távú elkötelezettséggel nem járó díjsomagot választó előfizetővel szemben, ha a korábban választott díjsomagjáról a nem várt jövőbeni események bekövetkezése esetén csak olyan jelentős hátrányt jelentő feltételek teljesítése útján tud „szabadulni”, amely meggátolja, hogy az előfizető racionálisan a szerződés határozott idő előtti felmondása mellett döntsön. Ez a jövőbeni nem várt esemény kötődhet az előfizető egyéni magatartásához is (például elköltözik), de kötődhet a piaci viszonyok gyors változásához is (így ahhoz, hogy akár a kötelezett szolgáltató, akár más alternatív szolgáltató a hűsészerződés hatálya alatt kedvezőbb díjsomagot kínál fel számára). Ilyen esetekben a korábban ilyen típusú díjsomagot választó előfizető indokolatlanul kerül hátrányba például azzal az előfizetővel szemben, amelyik eredetileg olyan díjsomagot választott, amely nem járt a kötelezett szolgáltató melletti hosszú távú elkötelezettséggel, és a szerződés megszüntetéséhez egyéb feltétel teljesítését nem kívánta meg a szolgáltató.

A feltételek indokolatlansága akkor valószínűsíthető a leginkább, ha a kötelezett szolgáltató valamely határozott idejű szerződés keretében igénybe vehető díjsomagját kizárólag azért kínálja olyan feltételekkel, amely gyakorlatban meggátolja, hogy az előfizető racionálisan valóban a szerződés határozott idő előtti felmondása mellett döntsön, mert tapasztalata szerint a fogyasztói szokások alapján ezt a díjsomagot választják legtöbben, vagy mert a fogyasztókat kifejezetten ebbe a típusú díjsomagba próbálja terelni és tartani. Ebben az esetben a szolgáltató valószínűsíthetően szándékoltan törekszik piaci erejének fenntartására vagy megerősítésére.

A díjcsomaghoz kapcsolódó feltételek egyben a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetését is jelentő indokolatlansága és/vagy aránytalansága tehát a fentiek alapján akkor állapítható meg:

- a) Ha ezek a feltételek a kizárólag határozott idejű szerződés keretében igénybe vehető díjcsomagokhoz kötődnek, a szolgáltató a díjcsomag igénybevételét az Eht. 134. § (1) bekezdés szerint bármikor további jogkövetkezmények nélkül felmondható határozatlan idejű szerződés keretében nem biztosítja, és;
- b) a feltételek a határozott idejű előfizetői szerződésnek az előfizető által a határozott idő letelte előtt való felmondásához vagy az előfizetőnek a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjcsomagról a határozott idő letelte előtti más díjcsomagra történő váltásához kötődnek; és
- c) ezen feltételek előfizető általi teljesítése nincs arányban a szerződés keretében a szerződés (akár díjcsomag-váltás akár felmondás útján) megszűnéséig teljesített szolgáltatással, ebből következően a szolgáltató esetleges ráfordításai vagy elmaradt hasznával, esetleg azzal éppen ellentétesek; vagy ezen feltételek teljesítése az előfizető részéről a szolgáltató által a szerződés teljesítése során a szerződés (akár díjcsomag-váltás akár felmondás útján) megszűnéséig nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos.

Jól látható tehát, hogy a rendelkező rész b) pontjában kiszabott kötelezettség tekintetében valamely díjcsomag feltételei indokoltságának és/vagy arányosságának vizsgálata két objektív és egy hatóság általi mérlegelési szempontot mentén végezhető el.

Tekintettel arra, hogy jogszabályi megkötés hiányában mind a határozott idejű szerződés keretében igénybe vehető díjcsomagról másik díjcsomagra történő váltáshoz illetve a szerződés felmondásához fűződő feltételek (általában kötbérfizetési kötelezettség, de elképzelhető egyéb más feltétel is), mind pedig a szerződés teljesítése során nyújtott kedvezmények rendkívül változatosak és eltérőek lehetnek (ide számítva azt is, hogy a szolgáltatók a piacon a fogyasztók „megszerzése és megtartása” érdekében újabb és újabb díjcsomagokat és ezen belül kedvezményeket alakítanak ki), ezért a Hatóság mindig egyedi esetekben tudja a feltételek indokoltságát és arányosságát hatósági ellenőrzés keretében vizsgálni.

A Tanács hangsúlyozza, hogy amikor a kötelezett szolgáltató a hozzáféréseken keresztül az egyes, kizárólag határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjcsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve az előfizetőnek ezen díjcsomagokról történő más díjcsomagra való váltását olyan indokolatlan feltételek támasztásával akadályozza meg, amelyekkel elérhető, hogy a hozzáférést döntő többségben csak tőlük igénybe venni tudó előfizetők a hosszabb távú előfizetési jogviszonyból még lényegesen jobb ajánlat esetén sem tudnak „szabadulni”, és ezáltal az ezen díjcsomagot igénybe vevő előfizetőit indokolatlanul megkülönbözteti más előfizetőktől, akkor ez a különbségtétel alkalmas lehet arra, hogy a kötelezett szolgáltató a hozzáférési piacon fennálló jelentős piaci erejét továbbra is fenntartsa, mivel új szolgáltatóknak gazdaságilag, pénzügyileg nem racionális a piacra lépés. Ha egy szolgáltató új belépőként a hozzáférések piacán kíván versenyezni, akkor – tekintettel helyhez kötött telefon penetrációja évek óta tartó fokozatos csökkenésére – előfizetőinek jelentős részét értelemszerűen a hozzáférések 99,95...100%-át nyújtó kötelezett szolgáltató előfizetőiből tudja „elcsábítani”. Ez független attól, hogy az új belépő hurokátengedéssel vagy saját hálózattal kíván a piacon megjelenni. Ezen megkülönböztetés közvetett hatása tehát nagy valószínűséggel az lesz, hogy az előfizetők ezen csoportja egy piacra lépő új szolgáltató látszólag nagyon kedvező ajánlata esetén sem választja ezen új szolgáltatót, hiszen a határozott idejű szerződés felmondásához vagy a díjcsomag-váltáshoz kötődő (általában pénzügyi) feltételek teljesítése hátrányosabb az előfizetőre nézve, mint a szolgáltatóváltás hatásaként jelentkező pénzügyi megtakarítás. A kötelezett szolgáltatók jelen határozatot megelőzően nem voltak korlátozva abban, hogy mely díjcsomagok tekintetében kötik ki a határozott idejű szerződések keretében történő kötelező igénybevételt és abban sem, hogy a határozott időtartam „előfizető általi megszegését” milyen feltételek teljesítésével kapcsolják össze. Azaz elvileg megtehették, hogy a legnagyobb előfizetői kört érintő díjcsomagok esetében éltek ezzel a lehetőséggel, és ezáltal maximálni tudták azon előfizetők számát, amelyeknek racionálisan „nem éri meg” a díjcsomag igénybevételét követően új hozzáférést nyújtó szolgáltatót választani. A Tanács előtt továbbá ismeretes, hogy a kötelezett szolgáltatók bizonyos díjcsomagok esetében a hűségnyilatkozatok lejártát követő időszakot úgy szabályozták, hogy a díjcsomag igénybevételének ideje automatikusan meghosszabbodik újabb határozott időre. A szolgáltató ezen magatartása önmagában még nem jelent versenyproblémát, de ha a szerződés további határozott időre történő meghosszabbodása újfent együtt jár azzal, hogy az újabb határozott idő eltelte előtti szerződésmegszüntetéshez vagy díjcsomag-váltáshoz a korábbival egyenértékű vagy annál súlyosabb hátránnyal járó indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek járulnak, akkor ez a III.4.3. c) pontban feltárt versenyprobléma további erősödését okozhatja, hiszen az előfizető kötelezett szolgáltatóhoz „kötése” több évig is tarthat, megakadályozva ezzel a tényleges versenyt a hozzáférési piacon.

A díjcsomagok feltételeiben – és ezáltal az előfizetők körében – történő fentebb részletezett indokolatlan különbségtétel közvetett hatása –a határozat rendelkező részének b) pontja szerinti szabályozás hiányában – a fentiekből következően szintén nagy valószínűséggel az lehet, hogy

- a piacra belépni kívánó szolgáltató a kötelezett szolgáltatónak fenti módon elkötelezett előfizetők számának felmérése alapján eleve úgy ítéli meg, hogy a piacon a beruházása nem térül meg, ezért nem jelenik meg a piacon, vagy
- a piacon már jelen lévő szolgáltató kénytelen a piacról kivonulni, mert a kötelezett szolgáltató hosszú távon minél több előfizetőt próbál a határozott idejű szerződés lejárta előtti megszűnéshez indokolatlan és/vagy aránytalan feltételeket kapcsoló díjsomagok felé „terelni”.

Mint ahogyan a Tanács a III.4.3. c) pontban jelezte, a fenti indokolatlan megkülönböztetés további lehetséges közvetett hatásaként jelentkezhethet, hogy a közvetítő szolgáltató sem tud olyan forgalmi díjakat kialakítani, amely kedvezőbb az előfizetőnek, mint a határozott idejű szerződés határozott idő előtti megszüntetésével járó feltétel teljesítése miatt jelentkező hátrány. A fenti versenyprobléma elsősorban akkor jelentkezhethet, ha a határozott idejű szerződés határozott idő előtti megszüntetéséhez kapcsolt, fent említett indokolatlan és aránytalan feltétel olyan (gyakran bizonyos ingyenes lebeszélhetőséget tartalmazó) magas havi előfizetési díjú díjsomagokhoz járul, ahol az előfizető eleve nem érdekelt a közvetítőválasztás szolgáltatás igénybevételére. Ebben az esetben ugyanis a közvetítőszolgáltatás igénybevétele elsősorban úgy lenne racionális választás az előfizető részéről, ha előtte áttérne egy alacsonyabb előfizetési díjú díjsomagra, de a hosszú távú elkötelezettség megszüntetéséhez járó fent említett indokolatlan és aránytalan feltétel miatt az előfizető ezzel nyilvánvalóan nem fog élni.

Tekintettel arra, hogy a díjsomagok meghatározott feltételeinek indokolatlan és/vagy aránytalan módon történő meghatározása a fentiekben részletezett indokok alapján egyben az előfizetők indokolatlan megkülönböztetését is eredményezi, ezért a Tanács a III.4.3. c) pontban feltárt versenyproblémával arányos kötelezettséget az Eht. 109. § (1) bekezdés C) pontja alapján szabta ki.

A Tanács megállapítása szerint az Eht. 109. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kötelezettség jelen határozat rendelkező részének b) pontja szerinti tartalommal történő előírása az azonosított versenyprobléma kezelésére alkalmas, azzal indokolt és arányos:

1. egyrészt elősegíti a hozzáférési piacon a hatékony verseny kialakulását; lehetővé teszi az alternatív szolgáltatók számára, hogy akár hurokátengedéssel, akár saját hálózatukon igénybevételével kedvezőbb hozzáférési feltételeket kínáljanak az előfizetők számára, úgy hogy az előfizető nincs akadályozva a határozott idejű szerződés megszüntetéséhez járó indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek teljesítése révén a szolgáltatóváltásban;
2. másrészt elősegíti az előfizetők Eht. 2. § bd) és be) szerinti alapelvi szinten biztosított jogait, azáltal, hogy az előfizető a fenti indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek megszűnésével szabadon választhat a hozzáférést nyújtó szolgáltatók és a legalacsonyabb árú szolgáltatások igénybevétele között;
3. harmadrészt figyelembe veszi, hogy a kötelezett szolgáltatóknak nyilvánvalóan méltányolandó – a Tanács által is elismert – érdeke fűződik azon előfizetők megtartásához, amelyekkel kötött határozott idejű szerződések a szerződés megszűnését nem indokolatlan és nem aránytalan feltételekhez kötik (tehát a Tanács a határozott idejű szerződések megszüntetésének feltételekhez kötését nem tiltja meg generálisan);
4. negyedrész a kötelezettség kirovásával a kötelezett szolgáltatókat terhelő hátrány nem haladja meg a kötelezettség kirovásával elérhető előnyöket, mivel a kötelezett szolgáltatók továbbra is kínálhatnak olyan megfelelő díjsomagokat, ahol az előfizetőnek „nem éri meg” szolgáltatót váltani, de a kötelezettség kirovása az alternatív szolgáltatóknak is lehetőséget ad kedvező díjsomagok felkínálására azáltal, hogy az előfizetők a határozott idejű szerződések határozott idő eltelté előtti megszüntetése esetén nincsenek korlátozva a szolgáltatóváltásban, amiatt mert az indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek teljesítésével járó hátrányokat racionálisan nem képesek kompenzálni a szolgáltatóváltással nyerhető előnyök.

Tekintettel arra, hogy jelen kötelezettség a kötelezett szolgáltatók díjsomagjainak bizonyos módon történő átalakítását, általános szerződési feltételekbe foglalását illetve a módosított általános szerződési feltételek Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatalának történő benyújtását igényli a Tanács a kötelezettség hatályba lépésének napját a határozat közzését követő 60. napban határozta meg, figyelemmel a kötelezett szolgáltatóknak az Eht. 130. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeikre is.

III.4.5.3. A közvetítőválasztás (Eht. 111. §)

Az Eht. 111. § (1) bekezdése szerint:

„A helyhez kötött telefonhálózathoz történő előfizetői hozzáféréssel és használattal kapcsolatos, a Tanács által érintett piacként meghatározott bármely piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató köteles az előfizetője számára külön jogszabályban meghatározott módon lehetővé tenni a közvetítőválasztást - előválasztás, illetve hívásonkénti közvetítőválasztás útján - a helyhez kötött telefonhálózat valamennyi hívásviszonylatában, beleértve az internet hívásviszonylatot is.”

A Tanács a rendelkező rész c) pontjában –tekintettel az Eht. 111. § (1) bekezdésére – a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű 1. számú, valamint „Nyilvános telefonhálózathoz

helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű 2. számú kiskereskedelmi piacokon továbbra is érvényesnek tekinti a közvetítőválasztás kötelezettségét a kötelezett szolgáltatók számára.

III.4.6. Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

A Tanács megvizsgálta az öt érintett piacon érvényesülő erőfölény hatásait, azonosította a versenyproblémát, értékelte a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és kiválasztotta a feltárt versenyproblémának megfelelő, indokolt és arányos kötelezettséget.

a) *A fentiek eredményeként a Tanács az öt magyarországi volt koncessziós szolgáltatóra az előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségek körében az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmát oly módon határozta meg, hogy megállapítja, hogy amennyiben az előfizetői hozzáférési szolgáltatás árának (előfizetési díj) emelkedése (aggregált árindex) 2007-ben ill. a rákövetkező években a fogyasztói árindex mértékét évente meghaladja, az indokolatlanul magas árat jelent, ezért a Tanács a fogyasztói árindex mértékét meghaladó díjnövelést megtiltja. A Tanács a kötelezettség betartásának ellenőrzése során a fogyasztói árindex mértékét tekintve a KSH által a 2007, ill. a rákövetkező évekre egyenként ténylegesen meghatározott (mért) fogyasztói árindex értéket fogja figyelembe venni.*

A fenti kötelezettség betartásának kikényszerítése, be nem tartásának szankcionálása a Tanács önálló eljárásának (mely hatósági piacfelügyeleti ellenőrzésnek minősül) keretében történik meg.

b) *A Tanács új indokolt és arányos kötelezettségként írta elő a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát. Ennek keretében a kötelezettség pontos tartalmát pontosan meghatározta az alábbi módon:*

Ha a Szolgáltató valamely határozott idejű előfizetői szerződésnek az előfizető által a határozott idő letelte előtt való felmondását vagy az előfizetőnek a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjcsomagról a határozott idő letelte előtti más díjcsomagra történő váltást olyan egyoldalúan kikötött jogi feltételhez, vagy olyan gazdasági feltételhez köti, amely a Szolgáltató ezen szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménytel nem indokolható és azokkal nem arányos.

c) *A Tanács a rendelkező rész c) pontjában –tekintettel az Eht. 111. § (1) bekezdésére – a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű 1. számú, valamint „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű 2. számú kiskereskedelmi piacokon továbbra is előírta a közvetítőválasztás kötelezettségét a kötelezett szolgáltatók számára.*

III.4.7. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

A Tanács jelen eljárását a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: *Ket.*) hatálybalépését követően indította meg hivatalból.

Az Eht. 23. §-a szerint a hatóság a piaci felügyelettel és piaci szabályozással kapcsolatos eljárásokban az e törvényben foglalt eltérésekkel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény (*Ket.*) rendelkezései szerint jár el. Tekintettel arra, hogy a *Ket.* 16. §-a – a korábban hatályban volt államigazgatási eljárás általános szabályiról szóló 1957. évi IV. törvénnyel szemben – már mind az eljárás során, mind a határozat jogerőre emelkedését követő jogutódlással kapcsolatban tartalmaz előírásokat, a Tanács jelen határozat rendelkező részében szintén rögzítette a határozatban előírt illetve módosított kötelezettségek jogutódlása esetén a kötelezett szolgáltató(k) illetve jogutója(ik) által alkalmazandó szabályokat.

A rendelkező részben foglalt szabályok előírására az alábbi okok miatt volt szükség:

- Bár a *Ket.* 16. §-a értelmében a kötelezett szolgáltató jogutódlja nem mentesülhet a kötelezett szolgáltatót korábban jelen határozat alapján terhelő kötelezettségek alól, de az Eht. 52-57. §-a szerinti eljárás olyan speciális, általában kötelezettségek kiszabásával is együtt járó államigazgatási eljárás, amelyben a kötelezettségek jogutódlásáról célszerű speciálisan is rendelkezni.
- A jelen határozatban azonosított kötelezett szolgáltató körében bekövetkező jogutódlás valószínűsíthetően olyan jelentős körülmény, amely rendkívüli piacelemzési eljárásban az Eht. 57. § (3) bekezdés c) és/vagy d) pontja szerinti tartalmú határozat meghozatalát igényli. Bár az Eht. 57. §-ában foglalt rendkívüli piacelemzés esetén a Tanács haladéktalanul hoz határozatot, az Eht. 36. §-a szerinti egyeztetés, illetve az Európai Bizottság Eht. 65. §-a szerinti notifikációs eljárása ezekben az esetekben sem nélkülözhető, ezért a rendkívüli piacelemzési eljárás befejezéséig – figyelemmel a *Ket.* 16. §-ára szükséges rögzíteni, hogy az új határozat hatályba lépéséig a kötelezettségek jogutódlása miképp alakul.

A határozat rendelkező része –figyelemmel az eltérő jogi jellegre – külön szabályt tartalmaz egyetemes (általános) és az egyedi (ügyleti) jogutódlás esetére.

- Egyedi (ügyleti) jogutódlás esetén – figyelemmel a *Ket.* 16. §-ában foglalt rendelkezésre – az ügyleti jogutódo(ka)t terheli a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, az azt kirovó határozatban meghatározott tartalommal. Az ügyleti jogutódlás esetén tehát a jogutód valamennyi – jelen határozatban kiszabott, kötelezett szolgáltatót terhelő – kötelezettséget a határozatban foglaltak szerinti tartalommal köteles továbbra is jogfolytonosan teljesíteni.

- Egyetemes (általános) jogutódlás eseteit a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: *Gt.*) határozza meg. Tekintettel arra, hogy a Tanácsnak a felek magánjogi viszonyaiba történő beavatkozásra – így a *Gt.* szerinti jogutódlási formák (társasági formaváltás, egyesülés, szétválás) eseteinek külön vizsgálatára – nincs hatásköre, ezért a Tanács csak a Ket. 16. §-a által is szabályozott általános jogutódlás esetére általánosságban és csak a határozattal érintett kötelezettségekre vonatkozóan rendezte a jogutódlás kérdését. Az Eht.-ben szabályozott, a Tanács által kiszabható kötelezettségek egyrészt önmagukban is változatos képet mutatnak aszerint, hogy azok miképpen terhelik a kötelezett szolgáltatókat, másrészt az Eht. hatálybalépését követően már a Tanács határozza meg a jelentős piaci erejű szolgáltatókat terhelő kötelezettségek pontos tartalmát, ezért az általános jogutódlás esetére előírt rendelkezés szerint a jelentős piaci erejű szolgáltatót jelen határozat alapján terhelő kötelezettség annak határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva fogja terhelni a jogutódlással létrejött szolgáltató(ka)t. Ebből következően mindig a jogutódlás konkrét esetében állapítható meg az, hogy a jogutódot miképpen terhelik a korábbi kötelezettségek, figyelembe véve azt, hogy a Ket. 16. §-a értelmében a kötelezett szolgáltató jogutódja nem mentesülhet a kötelezett szolgáltatót korábban jelen határozat alapján terhelő kötelezettségek alól.

B. fejezet

A Tanács határozatában fenntartott indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó módszertan

A rendelkező rész a) pontjában meghatározott kötelezettség ellenőrzése a gazdaságstatisztikában általánosan ismert és használt árindexszámítás módszerével történik. A módszer az ellenőrzésre kijelölt időszakban (tárgyidőszak) megfigyelt átlagos árszintet hasonlítja össze az ellenőrzés alapját képező időszakban (bázisidőszak) megfigyelt átlagos árszinttel. A bázisidőszak és a tárgyidőszak általában célszerűen egy teljes naptári év, de szükség esetén ettől eltérő időszak is használható.

A kötelezett szolgáltató egyes díjsomagjaiban megfigyelhető tárgyévi/bázisévi átlagárak hányadosai képezik az egyedi árindexeket, amelyek valamilyen fajta súlyozott átlagából áll elő a kötelezett szolgáltató ún. aggregát árindexe. Az ellenőrzés során az aggregát árindexet kell összevetni a KSH által megadott árindexszel.

A Tanács által lefolytatandó ellenőrzési eljárás módszertanának részleteit a következők foglalják össze.

1. Az indexképzésben szerepet játszó díjelemek

A hozzáférési piacokon megfigyelhető díjelemek – az Indokolás A. fejezet I.3. c) és e) pontjában foglalt definíciónak megfelelően – az egyszeri (bekapcsolási/belépési, illetve átírási) és a havi előfizetési díj.

A hozzáférési díj azon összeg, aminek megfizetése nélkül az igénybevevő nem képes a nyilvános távbeszélő forgalmi szolgáltatáshoz való hozzáférésre, azaz a forgalmi szolgáltatások igénybevétele, hívások indítására és fogadására. A hozzáférési díj fogalma tehát független attól, hogy milyen egyéb (esetleg forgalmi) kedvezmények kapcsolódnak hozzá.

A határozatlan időre szóló, előfizetői szerződések alapján fizetett előfizetési díjak hozzáférési díjnak minősülnek, függetlenül a helyi hurok megvalósításának technológiai módjától.

A feltöltő kártyás, ún. prepaid csomagok figyelembevétele a hozzáférési lehetőségek alapján eltérő lehet. Abban az esetben, ha ezen szolgáltatás igénybe vételének feltétele, hogy az előfizető helyiségében egy, a nyilvános távbeszélő szolgáltatás használatát biztosító hozzáférési pont legyen (legyen előfizetői hurok), akkor a feltöltő kártyás csomag díjának teljes értéke hozzáférési díjnak tekintendő, feltéve, hogy a feltöltő kártyás csomag érvényességi ideje és a feltöltésre rendelkezésre álló türelmi idő még nem járt le, és a szerződés feltételeként megkívánt állandó helyű távbeszélő állomás után előfizetési (hozzáférési) díjat nem kell fizetni.

Ha egy feltöltő kártyás csomag igénybevétele nem szükséges feltétele egy állandó helyű, díjazás nélküli előfizetői hozzáférési pont megléte, a csomag használata nem minősül az 1. illetve 2. számú piaci szolgáltatás igénybevétele.

A kártyás vagy érmés nyilvános állomások igénybevétele szintén nem képezi az ellenőrzés tárgyát, hiszen ebben az esetben nincsen hozzáférési díjelem.

Az ellenőrzési eljárás során figyelembe veendő, az indexképzésben szerepet játszó díjelemek kiválasztása az alábbi szempontok alapján történt:

A hozzáférési díjak változása mértékének ellenőrzése során az előfizetési díjkból nyújtott forgalmi kedvezményeket a Tanács nem fogja figyelembe venni. A díjsomag konstrukciók folyamatos változása és a nyújtott kedvezmények szaporodása el kívánják mosni azokat a határokat, amelyek a hozzáférési és a forgalmi piacokat egymástól elválasztják. Elvileg és szabályozási szempontból is külön kell azonban választani ezeket a piacokat egymástól, hogy a JPE szolgáltatók ne tudják a hozzáférési piacokon meglévő erőfölényüket átvinni a forgalmi piacokra. Mind logikailag, mind időbelileg megállapítható, hogy a hozzáférési szolgáltatások nyújtása és igénybevétele megelőzi a forgalmi szolgáltatások nyújtását és igénybe vételét, így a hozzáférési szolgáltatásokért fizetett díjat kell elsődlegesnek tekinteni a forgalmi szolgáltatásokért fizetett díjjal szemben akkor is, ha a fizetett díj (egyfajta átalánydíjként) esetleg mindkét

szolgáltatás igénybe vételét fedezi. Ezért indokolt az a fajta – egyébként a közgazdasági szemléletmódban gyakori - indirekt megközelítés, amely szerint a hozzáférés díja az az összeg, amit ha nem fizet meg a fogyasztó a szolgáltatónak (mindegy, hogy milyen jogcímen), nem kapja meg a hozzáférési szolgáltatást, azaz a forgalmi szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségét.

A Tanács hasonló megfontolások alapján nem vesz figyelembe a hozzáférési díjban semmilyen más piacon érvényesülő kedvezményt sem. A kombinált díjsomagoknak például általános közös jellemzője, hogy többlet szolgáltatásokat és egyéb kedvezményeket tartalmaznak, amelyek általában nem minősülnek távbeszélő szolgáltatásnak. Ilyenek lehetnek például: ingyen rendelkezésre bocsátott telefonkészülék, ingyen nyújtott Internet hozzáférési szolgáltatás, ingyen vagy kedvezményesen nyújtott xDSL kapcsolat, stb. Tekintettel arra, hogy a vizsgálat a nyilvános távbeszélő hozzáférési szolgáltatás piacán JPE-nek minősített szolgáltatók kötelezettségének betartását hivatott ellenőrizni, ezek az egyéb szolgáltatások az előfizetési díjat csökkentő tényezőként nem vehetők figyelembe, és a vizsgálatba nem is vonhatók be. A kiegészítő díjsomagok előfizetési díja is általában többlet forgalmi kedvezmények igénybevételét teszi lehetővé. Mivel ezeknek nincs kapcsolata a hozzáférési szolgáltatásokkal, a Tanács szükségtelennek tartja ezeknek a díjsomagoknak a vizsgálatát.

A feltöltő kártyás, prepaid csomagok megkülönböztetése is azon alapul, hogy az érték fizetett összeg jogosítja-e fel a fogyasztót a hozzáférési szolgáltatás igénybe vételére. Az 1-2. piaci szolgáltatásnak nem minősülő csomag ára nem tartalmaz hozzáférési díjat, mivel nem ennek megfizetése teremt lehetőséget a fogyasztó számára a forgalmi szolgáltatások igénybe vételére, hívások fogadására.

2. A törtidőszaki díjsomagok kezelése

Olyan díjsomag egyedi árindexének megállapítása, amely nem létezett folyamatosan a bázisidőszak elejétől a tárgyidőszak végéig (tehát a bázisidőszak kezdete után keletkezett vagy a tárgyidőszak vége előtt megszűnt), speciális eljárást igényel. Az árindex számításához ugyanis szükség van arra, hogy a bázis- és a tárgyidőszak megfeleltethetők legyenek egymással. Ennek egyik megoldása a tört időszak mennyiségi adatainak kipótlása a teljes időszaknak megfelelően, ún. helyettesítés révén, feltételezett helyettesítő mennyiségek számításával.

Ahhoz, hogy a helyettesítő mennyiségek becslése mentes legyen a prekonceptiótól, helyettesítő szolgáltatásként minden olyan díjsomagot használni kell, amely a helyettesítés időszakában egyáltalán létezett, mégpedig azoknak a helyettesítés időszakában igénybe vett tényleges arányában. Ha azonban valamely törtidőszaki díjsomag esetében egyértelmű információ van egy másik díjsomaggal való összefüggésre, amely bizonyítható módon dokumentált és a tényadatokkal is alátámasztott, akkor a helyettesítő mennyiség becslése során ezt az összefüggést figyelembe kell venni.

Az ellenőrzési eljárás során alkalmazásra kerülő törtidőszaki díjsomagok kezelésének fenti módszere az alábbi szempontok alapján került meghatározásra:

Az általánosan ismert és alkalmazott statisztikai módszereknél általában nincs nagy igény olyan termékek árváltozásának megállapítására, amelyek csak a bázisidőszak kezdete után kerültek bevezetésre, vagy még a tárgyidőszak vége előtt megszűntek. A statisztikai módszerek szokásosan a konszolidált állapotok vizsgálatára alkalmasak, ami azt jelenti, hogy a vizsgált termékek vagy az azokkal egyenértékű termékek a vizsgált bázis- és tárgyidőszakban végig jelen voltak a piacon.

Figyelembe kell venni azonban, hogy a hírközlési piacokon a legnagyobb árváltozási hatások a díjsomag váltások során, ezek következményeként észlelhetők. Tekintve, hogy a díjsomag-termékek gyakran változnak, és ezek árai erősen különbözhetnek, fontos hogy olyan módszereket alkalmazzunk, amelyek képesek kimutatni a dinamikus változások következményeit is.

Az egyik díjsomagnál a másikba való fogyasztói vándorlásnak, az ún. migrációnak alapvetően két esete van. Egyike ezeknek a *valós* migráció, amely az igénybevevők vándorlását jelenti a meglévő díjsomagok között. Ennek hatása közvetlenül megjelenik a különböző díjsomagok mennyiségi adatainak változása révén, és e hatások számítása nem igényel különleges módszereket. Arra sincs szükség, hogy pontosan ismerjük, melyik díjsomagnál melyik másikba milyen mértékű átvándorlás következett be, vagy az egyes díjsomagokba hány új előfizető jelentkezett, illetve hány előfizető mondta le a szolgáltatást. A mennyiségi adatok mindezen jelenségeknek a végeredményét mutatják a részletek nélkül, és ezek az adatok elégségesek az árstatisztikai vizsgálatokhoz.

A valós migrációnál hangsúlyosabban kell kezelni a *feltételezett* migrációt, ami azt jelenti, hogy például egy új díjsomag megjelenése előtt melyik akkor már meglévő díjsomagnál mennyi igénybevétel jelentkezett volna a szóban forgó díjsomagnál, ha az már létezett volna.

A feltételezett migráció a közgazdasági statisztikában helyettesítés néven ismert, és feltételezésekkel, becslésekkel számítható.

A helyettesítés problémája az iparági sajátosságok figyelembevételével kezelhető. A helyettesítés becslésénél a módszernek átfogónak és semlegesnek, prekonceptió-mentesnek kell lennie, azaz a teljes vizsgált adathalmazra vonatkoznia kell, és nem lehet sem rossz-, sem jóindulatú. Ennek a követelménynek az tesz eleget, ha a helyettesítendő mennyiséget a helyettesítő díjsomagok között azok „népszerűsége” arányában osztjuk szét, amikor is a népszerűség fokmérője a

helyettesítő díjcsomagok egymáshoz viszonyított igénybevételi volumene. Ugyanakkor a valós gazdasági jelenségek, az árváltozások minél pontosabb becsléséhez, megállapításához célszerű figyelembe venni, ha a Hatóság rendelkezésére állnak a helyettesítő mennyiségekre vonatkozó további, részletesebb, egyértelmű és bizonyító erejű adatok, információk, amelyek ugyancsak megfelelnek az átfogóság és semlegesség követelményének.

3. Árindex-formula

A Tanács az egyedi árindexek aggregálása, súlyozása során az alábbi Törnquist árindex formulát fogja használni:

$$\hat{p}_s = \exp\left[\sum_{i=1}^n (\bar{r}_i * \ln \hat{p}_i)\right]$$

ahol:

\hat{p}_s az összesített árindex,

\hat{p}_i az egyes összetevő sorok elemi árindexe,

n az összetevő sorok száma,

\bar{r}_i az egyes összetevő sorokhoz tartozó relatív bevételek számtani átlaga, azaz:

$$\bar{r}_i = \frac{1}{2} \left(\frac{B_{0i}}{\sum_{j=1}^n B_{0j}} + \frac{B_{1i}}{\sum_{j=1}^n B_{1j}} \right)$$

ahol:

B_{0i} az i -edik sorhoz tartozó bevétel a bázis-, illetve

B_{1i} a tárgyidőszakban

Abban az esetben, ha az aggregált vagy rész-aggregált érték közvetlenül az árindex formulával nem határozható meg, a volumen index formulát kell használni, ahol a fenti képletben p_i helyett v_i -t azaz az egyedi volumen indexeket kell alkalmazni. Az árindex aggregált értékét ebben az esetben az értékindex és a volumenindex aggregált értékének hányadosaként kell kezelni.

Az ellenőrzési eljárás során alkalmazásra kerülő árindex formula meghatározása az alábbi szempontok alapján történt:

Az általánosan használt, hagyományos aggregát indexformulák (Laspeyres, Paasche) kifejlesztése olyan körülményekre történt, és alkalmazásuk is olyankor célszerű, amikor vagy a bázis-, vagy a tárgyidőszakban az értékesítés mennyiségi adatai nem állnak rendelkezésre. Ezért ezek az indexek olyan alapvető feltételezésen nyugszanak, hogy a hiányzó adatok időszakában az értékesítés volumene azonos az ismert adatokéval. Az ex post index-számításoknál általában rendelkezésre állnak mind a bázis-, mind a tárgyidőszak adatai, így (az adatok birtokában) ezen indexek használata nem indokolt, mivel a korlátozó feltétel nem áll fenn. Ennek ellenére használnak ex post esetben is feltételezéseken, sőt egymásnak ellentmondó feltételezéseken alapuló indexeket (pl. a Fisher indexet, amikor a Laspeyres és Paasche módszerrel kiszámított index mértani átlagát alkalmazzák), de ezt csupán technikai kompromisszumnak tekinthetjük. Ezen módszerek alkalmazásának helyessége tehát elvi alapon támaszt kétségeket, még akkor is, ha az általuk nyert eredmény (ha egyáltalán produkálható), esetleg közel esik a másfajta módszerekkel nyerhető eredményhez. A Törnquist index a súlyozásnál mind a bázis-, mind a tárgyidőszak adatait figyelembe veszi, és számítása ma már nem okoz technikai nehézséget, így alkalmazása a fenti problémát feloldja.

A hagyományos indexformulák feltételezik, hogy az egyedi árindexek meghatározhatóak, ez azonban csak akkor igaz, ha az egyedi árak is ismertek. A változatlan mennyiségekkel helyettesített időszakban azonban legfeljebb csak a nominális árakat ismerjük, az akciók, átmeneti engedmények miatt azonban a tényleges átlagos árakat nem, azok a bevételi és mennyiségi adatokból számíthatóak. Ezek viszont nem állnak rendelkezésre. A feltételezett migráció kezelése a fenti index formulák esetében további nagy nehézséget okozna, amely megkérdőjelezné a számítások megbízhatóságát. A Törnquist index alkalmazása ezen problémák kezelését is megkönnyíti.

A fenti megfontolások alapján a Tanács úgy döntött, hogy az árindex aggregátumokat a Törnquist formulával határozza meg.

4. A figyelembe vett díjcsomagok számának korlátozása

Az 1. és 2. piac számos díjcsomagjának, előfizetés típusának ellenőrzése az árindex számításokat igen terjedelmessé teheti, amihez hozzájárul a helyettesítés számításának összetettsége is. Emiatt a Tanács a vizsgálatba az aggregálás során csak addig vonja be a különböző díjcsomagokat, ameddig bevétel nagyság szerinti csökkenő sorrendben összegezve az

összes bevétel meghatározó (pl. legalább 95%-os) hányadát el nem éri; azaz addig a szintig, hogy az ezt követő kisebb díjsomagok árváltozása az összesített (aggregát) árindexet érdemben ne befolyásolja.

5. Az árazási gyakorlat követése a módszertanban

A fentiekben leírt módszertan a kötelezett szolgáltatók által jelen határozat kézbesítésekor követett ár- és díjsomag-képzési gyakorlatra épül. Abban az esetben, ha a szolgáltatók ezen gyakorlata megváltozik, az árelőírási módszertan is megfelelően módosításra kerül, amelyet a Tanács az ellenőrzési eljárás megindítását megelőzően közzétesz.

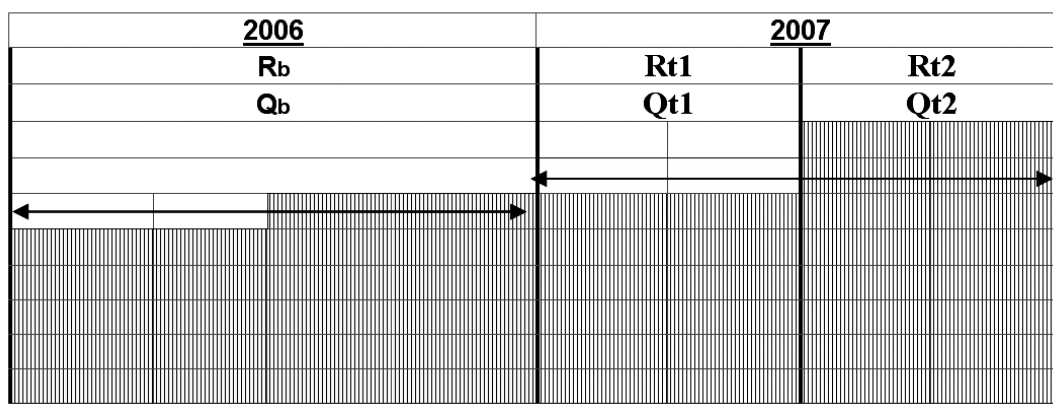
6. A 2007. évi kötelezettség teljesítésére vonatkozó átmeneti szabályozás

A 2007. évi kötelezettség teljesítése szempontjából a Tanács az árváltozás hatásait 2007. január 1 napjától a kézbesítést követő a hónap 1. napjáig terjedő időszak tekintetében a tárgyidőszakra vonatkozóan (átmeneti szabályként) nem veszi figyelembe.

A figyelembe nem veendő időszak (2007. január 1 napjától a kézbesítést követő hónap 1. napjáig) árváltozásainak hatását a Tanács oly módon nem veszi figyelembe, hogy az ellenőrzés során ezen időszakra eső tényleges előfizetési darabszámot a 2006-os átlagos árszinttel szorozzuk. Az így kapott bevételértéket vesszük figyelembe a 2007-es átlagos árszint számításánál.

Az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tiltása kötelezés hatályba lépését követő hónap első napjától már a tényleges előfizetési árakból képződött bevételeket vesszük alapul a 2007-es átlagos árszint kiszámításánál, ahol is a figyelembe nem veendő időszak számított bevételéhez hozzáadjuk az árváltozási szempontból már figyelembe vehető időszak tényleges bevételét, mely összeg és a teljes éves előfizetési darabszám hányadosa adja meg a 2007-es átlagos árszintet.

Bekérendő adatok díjsomagonként: R_b , Q_b , R_{t1} , Q_{t1} , R_{t2} , Q_{t2}



8. sz. ábra

ahol,

R_b - bázis időszak tényleges éves árbevétele

Q_b - bázis időszak tényleges éves előfizetési mennyisége (darabszáma)

R_{t1} - árváltozási szempontból figyelembe nem veendő időszak tényleges árbevétele

Q_{t1} - figyelembe nem veendő időszak tényleges előfizetési mennyisége (darabszáma)

R_{t2} - árváltozási szempontból figyelembe veendő időszak tényleges árbevétele

Q_{t2} - figyelembe veendő időszak tényleges előfizetési mennyisége (darabszáma)

Átlagos éves árszint ←————→

C. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A Gazdasági Versenyhivatal észrevételei a határozat tervezetéhez

1. Az észrevétel I. pontja:

Előjáróban a GVH szükségesnek tartotta annak rögzítését, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 38. § (2) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a jelen álláspontban foglaltak a GVH Verseny-

tanácsát nem kötik. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában az NHH és a GVH között létrejött együttműködési megállapodásnak megfelelően fog eljárni.

2. Az észrevétel II. pontja:

A GVH a határozat-tervezet rendelkező részével

- a) az érintett piacok meghatározása és azokon a megnevezett szolgáltatók JPE szolgáltatóként való kijelölése vonatkozásában egyetért;
- b) a kijelölt szolgáltatókra vonatkozóan kiszabni kívánt kötelezettségek tartalmát azonban újragondolni javasolja.

A GVH szerint a rendelkező rész a) pontját részletesebben kellene indokolni, tekintettel a lakossági piacon a kábeltelefon-szolgáltatók, nem lakossági piacon az alternatív szolgáltatók által kifejtett verseny-nyomásra.

A Tanács véleménye szerint a határozat-tervezet rendelkező rész a) pontjában előírt – az Eht. 109. § (1) bekezdés a) pontja szerinti indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma – kötelezettség alkalmazására azért van továbbra is szükség, mert még nem elég a hozzáférési lakossági piacon a kábeltelefon-szolgáltatók, illetve a nem lakossági piacon az alternatív szolgáltatók által kifejtett verseny-nyomás, mely visszatartaná a JPE szolgáltatókat indokolatlanul magas hozzáférési árak alkalmazására. A GVH észrevétele alapján a Tanács kiegészítette a határozattervezet III.6.4.1. (helyesen: III.4.5.1.) fejezet első bekezdésének harmadik mondatát:

„A Tanács megállapította, hogy a kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon kirótt kötelezettségek önmagukban nem képesek kezelni a jelen határozatban azonosított versenyproblémát (árak szintje), hiszen a vizsgált kiskereskedelmi piac lakossági szegmensén a kábeltelefon-szolgáltatók, a nem lakossági szegmensén pedig az alternatív szolgáltatók által gyakorolt verseny-nyomás még nem elegendő azon tényezők megváltoztatására, hogy még a hurokátengedések várhatóan növekvő volumene mellett is az azonosított szolgáltatók bizonyos időtávra továbbra is jelentős piaci erővel fognak rendelkezni az érintett piacokon, azaz a piacra lépő versenytársak által támasztott verseny ellenére sem lesznek azonnal arra kényszerítve, hogy az előfizetői díjakat ne a kompetitív szint felett állapítsák meg.”

A GVH szerint a rendelkező rész b) pontjában kifejtett kötelezettség (a versenykorlátozó célú vagy hatású hűség-szerződések megszüntetésének szándéka) nem orvosolja a piaci problémát. Egyrészt, a tiltás nehezen ellenőrizhető és szankcionálható, másrészt nem akadályozza meg, hogy a kötelezett szolgáltató piaci erejét a hozzáférési piacon a forgalmi piacokra átvigye. Erre a GVH nézete szerint egyedül a nagykereskedelmi vonalbérlet lenne alkalmas.

A Tanács hangsúlyozza, hogy a nagykereskedelmi vonalbérlet (NVB) szabályozásának kérdése alapvetően nem az 1-2. kiskereskedelmi piacokat, hanem a 8. és 9. piacokat tárgyalandó határozatokban merülhet fel. Tekintettel arra, hogy a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (IV. 24.) IHM rendeletben foglalt 18 piac elemzése külön határozatokban történik, ezért mindig az adott piac tekintetében előforduló versenyproblémát és azzal arányos és indokolt kötelezettséget kell kiszabnia a Hatóságnak, bár a nagy és kiskereskedelmi piacok egymásra hatása értelemszerűen irányadó a kötelezettségek kiszabásának szempontjából is. A kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során tehát a Tanácsnak mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie, hogy az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érthető a GVH felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. A Tanács tehát elismeri ugyan, hogy az egyes piacokon kiszabott kötelezettségek hatással lehetnek egy másik piacon kiszabandó kötelezettségek körére, de ez nem változtat azon, hogy az NVB kötelezettség bevezetésének indokoltságát a 8. és 9. piacokon lehet vizsgálni.

A Tanács álláspontja jelenleg ugyanakkor az, hogy az NVB bevezetése a kiskereskedelmi és nagykereskedelmi piacok jelenlegi fejlettségi fokán nem indokolt, melynek okai a következőkben foglalhatók össze:

1. Az NVB bevezetésénél az infrastruktúra-alapú verseny háttérbe szorul, melynek során komoly kockázati tényezőként jelentkezhet a hurokátengedés iránti érdeklődés csökkenése. A Tanács ugyanakkor az infrastruktúra alapú versenyhez közelebbi, hurok-átengedés igénybevételével történő piacra lépést tekinti preferáltnak. A Tanács törekvése a RUO árak csökkentése révén a teljes (illetve részleges) hurokátengedés ösztönzése, ami

lehetővé teszi az alternatív szolgáltatók számára a verseny növelését a szolgáltatások szélesebb spektrumában³². A Tanács a hurokátengedés és a közvetítőválasztásra épülő üzletmodellek lehetőségét egyelőre elegendőnek látja a piaci verseny erősítésére.

2. A befektetési lépcsőn az NVB igénybevétele nem jelentene továbblépést, hiszen az nem igényel többlet saját infrastruktúrát – épp ellenkezőleg a hurokátengedést igénybevevő alternatív szolgáltatókhoz képest az infrastruktúrával nem rendelkező alternatívok helyzetét javítaná. Az NVB bevezetése csak a közvetítő szolgáltatásban érdekelt szolgáltatók helyzetét stabilizálja, viszont azaz megnehezíti azon szolgáltatók (így a kábeltelefon szolgáltatók) piacra lépését, melyek kénytelenek beruházni telefonszolgáltatásuk bevezetéséhez.

3. Az NVB bevezetése korlátozhatja az inkumbens szolgáltatók beruházásait, mely nem szándéka a szabályozó hatóságnak, különös tekintettel az NGN hálózat megteremtésének szükségességére.

4. Az NVB szabályozás csak hosszú távon fejtheti ki hatásait, egyrészt a bevezetés időigénye miatt, hiszen ez egy olyan komplikált szabályrendszer, mely komoly egyeztetésre szorul mind az érdekeltekkel, mind a jogi háttér megteremtésével. Másrészt a megvalósult szabályzás is a nagykereskedelmi forgalmi díjakon, nagykereskedelmi hozzáférési díjakon, illetve a kiegészítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyéb nagykereskedelmi havi díjakon keresztül fejt ki hatását, melynek szabályozói idő-, munkaigénye és költsége a szabályozás valós eredményéhez (lásd 2. pont) képest a Tanács megítélése szerint aránytalanul magas.

3. Az észrevétel III. pontja:

Szükségnek látják az adatok frissítését, mivel nem lehet 2004-ig ismert adatok alapján 2007-2008-ra érvényes szabályozást végezni.

A Tanács az időközben elvégzett kiegészítő adatszolgáltatás keretében beérkezett 2004-2006. évi adatokat beépíti a határozatba, amely adatok mindenben alátámasztják a határozat következtetéseit. Az új adatok beépítése során módosításra került a határozat Indoklása „A” fejezetének 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9., és 10. táblázata és a hozzájuk tartozó magyarázó szöveg számértékei. Ezekből kiderül, hogy a hozzáférések terén a volt koncessziós szolgáltatók túlsúlya ugyan némileg csökkent, de a 86% alá egyetlen esetben sem csökkent. A Tanács az adatok alapján feltételezi, hogy a túlsúly az árbevételek terén is hasonló képet mutat.

A Tanács a források leírását is módosította az Indoklás bevezetőjében, a következő szöveggel:
 „Ennek alapján felhasználta a nagykereskedelmi piacokra 2007. március 2-án elrendelt, a 2004-2006 évekre kiterjedő kiegészítő adatgyűjtésnek a hozzáférésekre és a szolgáltatók eszközállományára vonatkozó részét. Emellett a Tanács a Központi Statisztikai Hivatal által létrehozott Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (a továbbiakban: OSAP) hírközléssel összefüggő elemzéseit is alapul vette a tényállás tisztázása során.”
 Ezen túlmenően, törölte a 7. oldal 2. és 4. bekezdését és módosította az I.7. pont 3. bekezdését is.

4. Észrevétel a Határozattervezet I.5.1.2., Helyhez kötött telefon hozzáférés helyettesítése Internet szélessávú hozzáférés útján című pontjához:

A GVH szerint a tervezetnek részletesebben kellene indokolnia azt az álláspontot, hogy miért nem tekinti a Tanács az IP-telefont valamint a vállalati IP telefóniát helyettesítő szolgáltatásnak, tekintettel arra a tényre, hogy a szélessávú hozzáférések száma az NHH legutóbbi ilyen tárgyú közleménye értelmében már elérte az egymilliót.

A Tanács az IP-telefon leginkább elterjedt formáját, a kábeltelefont a piac részének tekinti, tehát nem beszélhetünk általánosságban IP-telefóniáról. A szélessávú hozzáférések viszont nem képezik a piac részét. Az Európai Bizottság érvelése szerint ugyanis annak ellenére, hogy a szélessávú hozzáféréseken keresztül is lehetséges telefonhívás, az előfizetők nem fognak átváltani keskenysávú telefonról szélessávúra kizárólag telefonhívásaik érdekében. Azok az előfizetők, amelyek keskenysávú hozzáférésről szélessávúra váltanak, azt elsősorban az Internet hozzáférés érdekében teszik és az esetek túlnyomó többségében megtartják telefon előfizetésüket is. Emellett a szélessávú hozzáférés árban sem összemérhető a keskenysávú hozzáféréssel, hiszen az előbbihez járulékos beruházások is szükségesek. Így a HMT teszttel sem igazolható a helyettesíthetőség.

³² Lásd GTS Datonet „Yo Noked” akciója.

5. Észrevétel a Határozattervezet I.7., A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül című pontjához:

A GVH meglátása szerint a kábeltelevíziós hangszolgáltatások szerepének megítélésekor nem elegendő a tényleges előfizetős számok összevetése, (mely alapján a Tanács azt a következtetést vonja le, miszerint a kábeltelefon előfizetések száma a teljes fővonal számnak mindössze 2,58%-a, így ez a piaci viszonyokat nem változtathatja meg érdemben a tervezet által szabályozni kívánt időszakban sem). A GVH álláspontja alapján azonban a helyhez kötött inkubens szolgáltatók piaci pozícióját, s ennél fogva piaci magatartását nemcsak a tényleges előfizetős számok alapján számítható piaci részesedés, vagy nem elsősorban az befolyásolja, hanem az *előfizetők váltási lehetősége és hajlandósága*, amit a kábeltelefonnal lefedett területeken élő előfizetők száma alapján lehet megbecsülni. A GVH – részben az NHH kábelprojektjének adatai alapján készített – számításai szerint például az Invitel esetében az előfizetők több, mint 50%-ának lenne lehetősége arra, hogy akár azonnal áttérjenek kábeltelevíziós hangszolgáltatásra, ami – az előfizetők váltási hajlandóságától és egyéb tényezőktől függően – az Invitel JPE státuszára is hatással lehet. Hasonló elemzéssel a GVH a többi volt koncessziós szolgáltató esetében nem rendelkezik, így szükségesnek tartaná, hogy a Tanács a piac (és a piaci pozíciók) jövőbeli alakulására vonatkozó következtetések levonása előtt ezirányú vizsgálatokat is végezzen.

A Tanács a határozat-tervezet a 2006-os év adataival kiegészített, 4. sz. táblázata alapján megállapította, hogy az országosan működő mintegy 400 műsorelosztó szolgáltatóból 2006 végére mindössze 9 szolgáltató nyújtott kábeltelefon szolgáltatást és azok sem egyetlen kötelezett szolgáltató területén. Emellett azt is figyelembe kell venni, hogy ezek a szolgáltatók az egyik legvonzóbb kedvezményüket (díjmentes hívás) rendszerint csak saját hálózatukon belül nyújtják, ami hálózataik mai fejlettségi szintjén nem jelent nagy vonzerőt a váltást mérlegelő előfizetők részére.

A Tanács elismeri, hogy a kábeltelefon az egyik legjelentősebb verseny-kihívás a kötelezettek szempontjából, azonban az adatok tanúsága szerint a helyzet még nem érett meg arra, hogy a JPE státusz mérlegelésénél különösebben latba essék. Mindaddig, amíg egy adott műsorelosztó hálózaton megvalósított kábeltelefon-hozzáférések száma valamely földrajzi területen nem ér el egy kritikus (kb. 20%) számot, az előfizetők az áttérésnél nem értékelik számottevő mértékben azt, hogy a díjmentes hálózaton belüli hívások lehetősége benne foglaltatik az előfizetési díjban. A kábeltelefon szolgáltatás bevezetése a műsorelosztó szolgáltató részére nem egyszerű feladat; a hálózat kétirányúsítása mellett megoldandó a nyilvános telefon hálózathoz való illesztés és az ezzel járó jelentős beruházás, új minőségi, fenntartási és számlázási problémák kezelése is, amely a szétaprózott KTV piacon inkább csak a nagy szolgáltatók előtt megnyíló lehetőség.

6. Észrevétel a Határozattervezet II.2.1., Piaci részesedés című pontjához:

Tekintettel arra, hogy a Tanács a kábeltelefont az érintett piac részének tekintette, a GVH szerint a jelen pontban is ki kellene térni a kábeltelefon szerepére. Bár a határozat-tervezet más pontjainál említésre kerül, hogy a kábeltelefon előfizetők aránya 2006-ban országosan 3% alatti volt, e helyütt azt is elemezni kellene, földrajzi piaconkénti bontásban, hogy a hagyományos vezetékes telefon előfizetők mekkora része lenne képes akár azonnal kábeltelefon szolgáltatásra váltani, s hogy ez mennyiben képes verseny-nyomást gyakorolni az inkumbensek magatartására. A GVH szerint a – piacelemzési eljárás során a Tanács által is követendő – versenyjogi elvek alapján megállapítható, hogy amennyiben az inkubens szolgáltató előfizetőinek egy jelentős hányada képes lenne egy kismértékű, de érzékelhető tartós áremelkedés esetén alternatív hozzáférési módra (kábeltelefonra) váltani, mert az háztartásában / székhelyén elérhető, akkor ez az inkumbensek fogyasztókkal szembeni magatartását, különösen is áremelési képességét befolyásolhatja, korlátozhatja, kivéve, ha valamely más ok az előfizetőket a váltásban megakadályozhatja. Ilyennek minősülhetnek különösen az inkumbensek által alkalmazott, hosszú távú elkötelezettséghez kötött hűségkedvezmények.

A GVH szerint téves az a megállapítás, mely szerint a nagyon magas piaci részesedések mellett a többi szempont már marginálisnak minősül, hiszen éppen az indokolja a további szempontok elemzésének szükségességét, hogy egyes tényezők képesek lehetnek a nagyon magas piaci részesedésből fakadó inkubensi előnyök ellensúlyozására, ekként alkalmasak lehetnek arra, hogy a piaci szereplő erőfölényét erodálják. Különösen ilyen tényezőnek minősülhet a kiegyenlítő vásárlóerő léte, illetve az a körülmény, ha könnyen, gyorsan, kockázat-mentesen és alacsony költségekkel megvalósítható a belépés, azaz támadható a piac.

A Tanács célja a rendelkező rész b) pontjában leírt kötelezettség előírásával többek között az, hogy megkönnyítse az áttérést akár kábeltelefonra, akár valamelyik alternatív szolgáltatóhoz. Amennyiben ugyanis a határozott idejű szerződések felmondása csupán arányos és elviselhető terhet ró az előfizetőre, az áttérés más szolgáltató által nyújtott szolgáltatásra lényegesen könnyebb. Egyébként a határozat-tervezet 4., 8. és 9. sz. táblázataiból megállapítható, hogy a kisebb szolgáltatók hozzáféréseinek az aránya az inkubens szolgáltatókéhoz még mindig csekély.

A Tanács egyetért a GVH azon megállapításával, hogy a kábeltelefon szolgáltatók megjelenése és az általuk támasztott árverseny erodálja az inkumbensek piaci erejét, azonban a vizsgált időszakban ez az erózió még nem számottevő.

A Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy a jelentős KTV társaságok már nyújtanak kábeltelefon szolgáltatást, s az már része a piacnak. A kisebb KTV szolgáltatók rövid távú belépésében taglalt műszaki, beruházási, illetve szervezési jellegű korlátokon túl felléphetnek olyan jogi korlátok is, melyek akadályozhatják pl. a „háttér” szolgáltatókkal történő szerződéskötést és együttműködést. (Ilyen pl. az, hogy a JPE szolgáltatók megtagadják azt a lehetőséget a KTV szolgáltatóktól, hogy a saját előfizetőik hívásainak a végződését egy- „háttér” szolgáltatóként jelentkező - alternatív szolgáltató „tranzitálásán” keresztül végezzék). Végkövetkeztetésként elmondható, hogy a határozat-tervezetben taglalt korlátok olyan jelentősek, hogy a Tanács továbbra sem tartja valószínűnek, hogy a KTV szolgáltatók kínálati helyettesítési lehetősége olyan fokú lenne, mely indokolná a szolgáltatási piac jelentős bővítését.

A Tanács véleménye szerint az inkumbens szolgáltatók JPE statusán továbbá nem változtat azon becslés, amely a területükön lévő kábeltelefonnal lefedett előfizetők váltási lehetőségét számolja ki. A Tanács rendelkezésére álló adatokból nem látszik olyan tendencia, amely a vizsgált időszakban mért igen jelentős JPE túlsúlyú piaci részesedéseket olyan módon tudná megfordítani az előrettekintő időszakban, hogy egyrészt a Határozat-tervezetben kijelölt JPE szolgáltató elveszítené JPE statusát, másrészt hogy feltűnjön olyan új (kábeltelefon) szolgáltató, melynek piaci ereje olyan mértékben megnő, hogy versenykorlátozó ereje révén azt JPE-nek kellene kijelölni.

7. Észrevétel a Határozattervezet II.2.10., Vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozás csoport című pontjához:

A GVH meglátása szerint a különböző elektronikus hírközlési szolgáltatók között fennálló tulajdonosi, irányítási viszonyok nem a vertikális integráció kérdésköréhez tartoznak, hanem inkább a vállalkozás mérete, illetve a tökepiachoz való hozzáférés szempontjának keretében elemzendők.

A Tanács a GVH észrevételét a határozat tartalmi mondanivalója tekintetében kevésbé lényeges inkább dogmatikai okfejtésnek tartja, mivel a hírközlési szolgáltatók között fennálló tulajdonosi, irányítási viszonyok inkább a vertikális integrációnál tett megállapítások fejezetén belül ajánlott feltüntetni. Ennek indokoltsága a határozat említett pontjában felsorolt szolgáltatók példáján keresztül konkrétan bemutatásra is került.

8. Észrevétel a Határozattervezet II.2.12., Potenciális verseny hiánya, piacra lépés vagy piaci terjeszkedés akadályai című pontjához:

A GVH szerint ennél a szempontnál nem elegendő annak megállapítása, hogy a korábban piacra még nem lépett vezetékes műsorelosztó szolgáltatók, valamint az áramszolgáltató vállalatok, vagy azokkal szövetkező PLC vállalatok potenciális versenyt támaszthatnak, hanem szükséges lenne ezen potenciális verseny mértékének, jelentős piaci erőre gyakorolt hatásának elemzése is, különösen a szabályozni kívánt jövőbeni időszakra várható fejlemények figyelembevételével.

A Tanács véleménye szerint jelen határozat-tervezetben elegendő utalni az I.5.3 fejezetben említett kínálati helyettesítési lehetőségekre, valamint az I.9.1 fejezetben említett piacra lépési korlátok meglétére. Ezen fejezetben leírtak együttesen bizonyítják, hogy annak ellenére, hogy vannak jelek a hatékony verseny kialakulására, a vizsgált piacon az inkumbens szolgáltatók piaci részesedése annyira túlnyomó súlyú, hogy a potenciális verseny mértékének részletesebb elemzési módja sem változtatná meg a JPE minősítés konkrét kritérium rendszerét.

Az áramszolgáltató vállalatok bizonyos formában ma is résztvesznek a versenyben olyan formában, hogy tartóoszlopaikon bérleti jogot adnak a műsorelosztó vállalkozásoknak légkábeleik elhelyezésére. Önállóan – PLC technológiával – az NHH nyilvántartása szerint még egyetlen vállalkozás sem jelent meg a piacon és a Tanácsnak ilyen tervekről sincs tudomása.

9. Észrevétel a Határozattervezet III.4.1., Általános kötelezettségek című pontjához:

A GVH szerint annak alátámasztására, hogy a nagykereskedelmi szabályozás nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy a kötelezett szolgáltatók piaci ereje a kiskereskedelmi hozzáférési piacokon észlelhető mértékben lecsökkenjen, a hurokátengedések 2006. szeptemberi számán túl azt is be lehetne mutatni, hogy e tekintetben a jövőben (a határozat-tervezettel érintett időszakban) sem várható ugrásszerű változás, egyrészt a belépések nagyvárosi koncentrált jellege és a beruházások miatt értelemszerűen csak fokozatosan lehetséges megvalósítása következtében, másrészt pedig azért, mert a hurokátengedések ajánlatok az alternatív szolgáltatóknál jellemzően vezetékes telefon és szélessávú Internet szolgáltatás (esetleg csak Internet szolgáltatás) igénybevételét teszik lehetővé, a csak vezetékes telefon hozzáférés nyújtása nem jellemző, vélhetően gazdaságilag nem vonzó megoldás.

A Tanács időközben a hurokátengedések adatait kiegészítette a 2006 év végi adatokkal. Ezzel együtt, a Tanács a III.4.1. pontot a 12. táblázat előtt kiegészíti a következő szöveggel:

„E tekintetben a határozat-tervezettel érintett időszakban sem várható ugrásszerű változás, egyrészt a belépések nagyvárosi koncentrált jellege és a beruházások miatt értelemszerűen csak fokozatosan lehetséges megvalósítása

következtében, másrészt pedig azért, mert a hurokátengedéssel ajánlatok az alternatív szolgáltatóknál jellemzően vezeték nélküli telefon és szélessávú Internet szolgáltatás (esetleg csak Internet szolgáltatás) igénybevételét teszik lehetővé, a csak vezeték nélküli telefon hozzáférés nyújtása nem jellemző, vélhetően gazdaságilag nem vonzó megoldás.”

10. Észrevétel a Határozattervezet III.4.3., Versenyprobléma azonosítása című pontjához:

• *Az árak szintje*

A GVH szerint a Tanácsnak jobban alá kellene támasztania azt az álláspontját, hogy az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó árszabályozás és a JPE szolgáltatókra nehezedő verseny-nyomás nem elégséges az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megelőzésére. A GVH véleménye szerint azt is be kellene mutatni, hogy az előfizetők (főként a lakossági szegmensben) nem eléggé tudatosan választanak díjcsomagot, illetve az esetleges hűségnyilatkozatok megakadályozhatják őket a váltásban.

A piaci részesedés tendenciáit a földrajzi piacokon bemutató 6-os és 7-es táblázat adatai alapján még sem a kábeltelevíziós-, sem az alternatív szolgáltatók okozta verseny-nyomás nem bizonyult elegendőnek az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megelőzésére. A GVH észrevételét részben figyelembe véve a III.4.3. b) pont első bekezdését az alábbiak szerint módosítjuk:

„A fent ismertetett döntő erőfölény miatt a volt koncessziós szolgáltatókon nincs olyan nyomás a hozzáférési díjak meghatározása során, amely a díjak kompetitív szint fölött tartását gazdaságtalanná tenné, ahol a kompetitív díjszint a tökéletes verseny következtében kialakuló árat jelenti. Az eddigi időszakban valamilyen formában mindig érvényesült az érintett piacokon a kiskereskedelmi szolgáltatási árak jogszabályi-hatósági szabályozása. Ez a szabályozás a Díjrendelet értelmében 2004. április 1-től csak az érintett piacok egy szeletére, az egyetemes szolgáltatási körbe tartozó hozzáférésekre és hívásokra korlátozódik, melynek következtében az árszabályozás már csak közvetetten hat az árak szintjére. Továbbá az ún. általánydíjas díjcsomagok „hűségrszződése” megakadályozhatják az előfizetőket az egyetemes díjcsomagra való váltásban”.

• *Az előfizetők megtartása a hozzáférés és a díjcsomagok igénybevétele feltételeinek indokolatlan meghatározásával*

A GVH álláspontja szerint a III.4.3. c) alpont utolsó előtti bekezdésében szereplő megállapítás, miszerint „a fenti piaci magatartás továbbá képes lehet a forgalmi piacokon a közvetítőválasztás által generált versenyt csökkenteni vagy ellehetetleníteni akkor, ha a hosszú távú elkötelezettség megszüntetéséhez járuló fent említett indokolatlan és aránytalan feltétel olyan (gyakran bizonyos ingyenes lebeszélhetőséget tartalmazó) magas havi előfizetési díjú díjcsomagokhoz járul, ahol az előfizető eleve nem érdekelt a közvetítőválasztás szolgáltatás igénybevételére”, önmagában is problémát jelent, nem csak a hűségkedvezményekkel összefüggésben, különösen a versenytársak által nem reprodukálható díjcsomagok esetében, vagy ha a legalacsonyabb előfizetési díjú csomag is ilyen, hiszen alkalmas lehet arra, hogy a hozzáférési piaci erőfölény átvitelével a forgalmi piacokon fennálló pozícióját továbbra is fenntartsa, esetleg tovább erősítse, így ezt nem a fent említett c) alpontban, hanem egy külön alpontban kellene részletesen elemezni.

A Tanács álláspontja szerint a fentiek csak a határozott idejű szerződések Határozattervezetben részletezett aránytalan és indokolatlan feltételeinek meghatározásával összefüggésben jelentenek ex-ante versenyproblémát. Ahogyan a GVH is megjegyzi észrevételeinek 12. pontjában az ilyen, ún. „bundled” csomagok JPE szolgáltató általi nyújtásának teljes tilalma nem lenne megfelelő eszköz a probléma megoldására, hiszen ez megakadályozná a JPE szolgáltatókat, hogy a kábeltelefon és mobil szolgáltatók által kínált hasonló konstrukciókkal fel tudják venni a versenyt. Az olyan díjcsomagok indokolatlan árukapcsolásra hivatkozással történő megtiltása, amelyekben a szolgáltató az előfizetési díj fejében forgalmi szolgáltatást is nyújt álláspontja szerint nem lehetséges, mivel egyrészt a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így nem lehet indokolatlan árukapcsolásról beszélni, az árukapcsolás tehát két szolgáltatás esetén minden olyan esetben indokoltnak tekinthető, ha az adott két szolgáltatás tipikusan együtt vehető igénybe. Másrészt ezen csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására. A közvetítőválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése továbbá nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nem csak a díjcsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.

A Tanács a fentiek alapján tehát úgy látja, hogy a versenyprobléma ezeken a piacokon nem az, hogy ilyen ún. bundled csomagok léteznek, hanem az, hogy az inkumbens szolgáltatók a piaci erejük folytán képesek lehetnek arra, hogy ezen csomagokat csak határozott idejű szerződés keretében kínálják az előfizetőknek, és a versenyt általa akadályozzák, hogy a határozott idejű szerződésből történő kilépést aránytalan és indokolatlan feltételek

alkalmazásával kapcsolják össze. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (lásd: Pantel), amely egy díjcsomagra (Favorit) kínál közvetítőválasztásos szolgáltatást (pld: Pantel Fix, Fix Plusz csomagok). és megfelelő csomagképzéssel még a bundled csomagokat is fel lehet használni közvetítőválasztás szolgáltatás nyújtásának alapjául. Ez a tény is mutatja, hogy a versenyt alapvetően nem az ún. bundled csomagok akadályozzák, hanem az, ha az előfizetőt egy alternatív szolgáltató azért nem tud megfelelő ajánlattal „megszerezni”, mert az előfizető a szerződés megszűnéséhez kötődő aránytalan és indokolatlan feltételek alkalmazása révén olyan helyzetbe kerül, amelyet egy alternatív szolgáltató nem képes megfelelő ajánlattal kompenzálni.

11. Észrevétel a Határozattervezet III.6.4.1., Indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltása című pontjához:

A GVH szerint a határozat-tervezetben a jogbiztonság és a szabályozási környezet kiszámíthatóságának növelése érdekében a kötelezettség visszavonásig történő érvényesítésével kapcsolatban utalást lehetne tenni az Eht. 57. § (2) bekezdésére (rendkívüli piacelemzés).

A Tanács a GVH által jelzett problémát orvosolta, a rendelkező rész ide vonatkozó szövegét pontosította. Ezen kérdés részletesebb indokolását lásd a Hungarotel és az Invitel észrevételeinek 2.1. pontjaira adott tanácsi válaszoknál.

12. Észrevétel a Határozattervezet III.6.4.2., A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma című pontjához:

Ezzel az alfejezettel kapcsolatban a GVH hangsúlyozni kívánja, hogy a kiszabni tervezett kötelezettség nem alkalmas a határozat-tervezetben is több ízben azonosított versenyprobléma orvoslására, a hozzáférési piaci jelentős piaci erőnek a hozzáférési díjban foglalt lebeszélhetőség vagy ingyenes hívások lehetőségének biztosítása révén a forgalmi piacokra történő átvitele megakadályozására. A GVH saját versenyfelügyeleti eljárásaiból származó tapasztalatai szerint az ún. „bundled” csomagok JPE szolgáltató általi nyújtásának teljes tilalma sem lenne megfelelő eszköz a probléma megoldására, hiszen ez megakadályozná a JPE szolgáltatókat, hogy a kábeltelefon és mobil szolgáltatók által kínált hasonló konstrukciókkal fel tudják venni a versenyt. Mindezekre tekintettel lehetséges remedy-ként a nagykereskedelmi vonalbérlet biztosítása jöhet szóba, ennek azonban csak annyiban van valóban versenyszerkentő hatása, amennyiben nyújtásának feltételei lehetővé teszik az alternatív szolgáltatók számára versenyképes ajánlatok kialakítását, azaz a szolgáltatás díjának és egyéb igénybevételi feltételeinek kiemelkedő jelentősége van. Éppen ezért – a határozat-tervezet I.9.3. pontjában kifejtett szempontokra is tekintettel – ezen kötelezettség előírása versenyjogi alapon nem lenne hatékony, a kívánt hatás elérése érdekében tehát a nagykereskedelmi vonalbérlet kötelezettség szabályozás / szabályozó hatóság általi előírása szükséges, vélhetően referencia-ajánlat megtételére és az árak költségalapúságára vonatkozó kötelezettségekkel kísérve.

Megjegyzi továbbá a GVH, hogy a nagykereskedelmi vonalbérlet kötelezettség előírását azért is szükségesnek látja, mert álláspontja szerint a Tanács által azonosított másik versenyproblémára, a fogyasztók választási lehetőségének hűség szerződések általi korlátozására tekintettel előírt kötelezettség ellenőrzése rendkívül bonyolult egyedi elemzéseket tesz szükségessé az indokolt, illetve indokolatlan mérték megkülönböztetése vonatkozásában, s a GVH attól tart, hogy a JPE szolgáltatók minden eszközt be fognak vetni a kötelezettség hatékony érvényesíthetősége ellenében, ami a várt versenyszerkentő hatás elmaradásához vezethet.

A Tanács (mint ahogy az előző pontokban ki is fejtette) egyetért a GVH-val a tekintetben, hogy a „bundled” csomagok JPE szolgáltatók általi nyújtásának teljes tilalma nem járható út a vonatkozó versenyprobléma megoldására. A Tanács úgy véli, hogy a határozat-tervezetben alkalmazott kötelezettség ellenőrzésénél a hűség szerződések vizsgálata következtében fellépő nyilvánosság, az egyes szolgáltatók ez irányú esetleges elmarasztalása reklám és marketing szempontból nem kedvező az érintett szolgáltatók számára, hiszen csökkentheti a szolgáltatásokat igénybe venni kívánó előfizetők csatlakozási hajlandóságát. A Tanács NVB-re vonatkozó észrevételeit a GVH észrevételeinek 2. pontjában válaszolta meg. A Tanács álláspontja szerint a kiszabott kötelezettség ellenőrzése nem jelent különösebb problémát, ugyanis a rendelkező részben a tekintetben pontosan fogalmaz. Eszerint a kötelezettség megszegésének csak az számít, ha a szolgáltató a határozott idejű előfizetői szerződésnek az előfizető által a határozott idő letelte előtt való felmondását vagy az előfizetőnek a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjcsomagról a határozott idő letelte előtti más díjcsomagra történő váltást olyan egyoldalúan kikötött jogi feltételhez, vagy olyan gazdasági feltételhez köti, amely a Szolgáltató ezen szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos. A Tanács tehát az adott esetben mindig azt vizsgálja, hogy az adott díjcsomagban a fogyasztónak nyújtott kedvezmények illetve a szerződés teljesítésére fordított költségek arányban állnak-e azokkal a feltételekkel, amelyeket a szolgáltató a határozott idejű szerződés idő előtti megszűnése esetére támaszt a fogyasztóval szemben. A Tanács álláspontja szerint a fogyasztónak nyújtott kedvezmények illetve a szerződés teljesítésére fordított költségek egy díjcsomag esetében mindig számszerűsíthetők, még akkor is, ha a fogyasztónak nyújtott kedvezmények számszerűsítése bizonyos módszertani

kérdéseket felvethet. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy ha ezen számszerűsített értékeket a szerződés idő előtti megszűnésével összefüggő feltételek alapján a fogyasztó által fizetendő szintén számszerűsített összegek többszörösen meghaladják, akkor ezek nem lehetnek a szolgáltató szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel indokolható és arányos feltételek. A Tanács kiemeli, hogy kötelezettség vizsgálatára rendelkezik módszerekkel, de azok közzététele a Határozattervezetben tekintettel a díjsomagokhoz kapcsolódó feltételek változatosságára eleve nem megvalósítható.

A Tanács a fentiekkel kapcsolatban megjegyzi továbbá, hogy a kötelezettség rendelkező részben foglalt megfogalmazásán álláspontja szerint nem célszerű olyan tekintetben sem változtatni, hogy a Tanács pontosan meghatározza, hogy milyen típusú díjsomagokat érint a kötelezettség, mivel ebben az esetben a kötelezettség kiüresedhet vagy a kötelezett szolgáltatók által könnyen kijátszhatóvá válik. Ennek a Tanács megállapítása szerint a következő okai vannak:

1. Az inkumbensek nincsenek korlátozva abban, hogy a díjsomagjaik feltételeit bármikor átalakítsák. Abban az esetben, ha Tanács előre rögzíti, hogy mely típusú díjsomagok esetén vizsgálja csak a kötelezettség megsértését, akkor azt könnyen megkerülhetik a kötelezett szolgáltatók azáltal, hogy a kötelezettség alá eső díjsomagok bizonyos feltételeit átalakítják úgy, hogy az átalakított feltételek továbbra is a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetését eredményezhetik, azonban maga a díjsomag mégsem esik a kötelezettség alá.

2. A Tanács továbbá a kötelezettség kiszabásával természetesen nem azt akarja elérni, hogy a kötelezettek eleve szüntessenek meg bizonyos típusú díjsomagokat, hiszen ezen díjsomagokat igénybevevő fogyasztóknak nem érdeke, hogy a fogyasztói szokásaikon kényszerűen változtassanak, az azonban kifejezetten érdekük, hogy az egyes számukra kedvező díjsomagokról történő még kedvezőbb díjsomagra történő váltást a kötelezett szolgáltató ne akadályozza olyan feltételek előírásával, amelynél a fogyasztó nem tud racionálisan a díjsomag-váltás mellett dönteni.

3. A Tanács álláspontja szerint továbbá a kötelezettség alá eső díjsomag típusok felsorolása az ex ante piacelemzés elveit is sérti, hiszen a Tanácsnak ex-ante eljárás miatt kizárólag csak a versenyproblémát kellett azonosítania, és csak azt kellett bizonyítania. A Tanács a Határozattervezetében azt állapította meg és bizonyította, hogy a feltárt erőfölényes helyzet lehetőséget teremt a kötelezetteknek arra, hogy egyes díjsomagnál a fenti magatartás tanúsítsák. (A fentiekhez lásd a Tanács piacelemzési eljárása során kötelezően alkalmazandó 8001/2004. (IHK.8.) IHM tájékoztató 30 és 31 pontjait, valamint a 70. ponthoz fűzött 68. számú kommentárt).

A díjsomagok konkrét típusainak akár a rendelkező részben akár az indokolásban történő megjelölésénél a Tanácsnak ugyanakkor olyan típusú vizsgálatot kellene végeznie, amelyek az ex ante eljárásban a kötelezettség kiszabásához nem szükségesek.

D. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Szolgáltatók és társadalmi szervezetek észrevételei a határozat tervezetéhez

Az alábbiakban a hozzászólók levelében kifejtett észrevételeket összefoglalva idézzük, a Tanács válaszával együtt.

1. Az Emitel Zrt. észrevételei

Levelük jele: V-20-43-2007/I. (2007 május 16.)

1.1. Észrevételek a Határozattervezet rendelkező rész b) pontjában egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez és a kapcsolódó indokoláshoz:

Az Emitel szerint a határozott idejű szerződés megkötésére nem csak az inkumbens szolgáltatóknak, hanem az alternatív szolgáltatóknak is ugyanúgy módja nyílik. Ebből következően egy ehhez kapcsolódó kötelezettség a JPE-nek minősített szolgáltatókat versenyhátrányba hozná a csomagok kialakítása terén. A szolgáltató véleménye szerint a kötelezettség és a versenyprobléma nem áll összefüggésben a JPE státusszal, így ezzel kapcsolatos kötelezettség kiszabása jelen határozatban nem indokolt.

Az Emitel megjegyzi, hogy a Határozattervezet 56. oldalán szereplő indoklás egyértelmű hátrányként azonosítja a határozott idejű szerződést, és álláspontja nem veszi figyelembe azt, hogy az előfizető a határozott idejű elkötelezettségért cserébe kedvezményeket (a szolgáltató pedig biztos, tervezhető bevételt) kap, így amennyiben mégsem bukkan fel egy váratlan kedvező ajánlat, jól jár a fogyasztó.

A Tanács elismeri, hogy határozott idejű szerződések kötésére az alternatív szolgáltatóknak is módjuk van, továbbá azt, hogy az ilyen szerződések előnyösek lehetnek az előfizetők számára. A határozattervezet a III.4.3. pont összefoglalásában csupán azt állapította meg, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók gazdasági erőfölényük kihasználásával képesek a hozzáféréshez kapcsolódó határozott idejű szerződésekhez indokolatlan és aránytalan feltételeket kötni, amelyek versenyproblémát jelentenek. A jelentős piaci erő és a versenyprobléma között nagyon is fontos összefüggés van: éppen a szolgáltató jelentős piaci erejéből fakad az, hogy az indokolatlan és aránytalan feltételeket képes tartósan érvényesíteni. Ezen feltételek pedig a jelentős piaci erő fenntartását, illetve - a közvetítő-választás lehetőségének szűkítésével - a jelentős piaci erő átvitelét célozhatják. Tehát a versenyprobléma egyrészt a „JPE státusból” fakad, másrészt annak fenntartására és kiterjesztésére irányul. Jelentős piaci erő hiányában egy szolgáltató csak a fogyasztók megfélemlítésével lenne képes erre, amelyet valószínűleg az ex post szabályozás is képes lenne kezelni.

A Tanács hangsúlyozza továbbá, hogy az alternatív szolgáltatók a hozzáférési piacokon egyébként a kötelezettségekhez képest elhanyagolható piaci erővel rendelkeznek, így ezek kötelezése az EU irányelvek és a hatályos jogszabályok szerint eleve nem indokolt. Az Eht. szerinti hírközlési liberalizáció kibontakozását szolgáló aszimmetrikus versenyszabályozás egyik legfontosabb eleme a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és a JPE szolgáltatókat terhelő kötelezettségek rendszere. Az aszimmetrikus szabályozás alapelve az, hogy azonos „piaci keretet” kíván biztosítani a piaci szereplők számára azáltal, hogy megkülönbözteti azokat piaci erejük szerint. A meghatározott piacokon a JPE szolgáltatókat terhelő kötelezettségek garantálják ugyanis alapvetően a jogalkotó által az Eht. 2. §-ában szabályozott célok és alapelvek körét. A szabályozás megfelelő egyensúlyt kíván teremteni a piaci szereplők jogai és kötelezettségei között, összhangban egymáshoz viszonyított piaci pozíciójukkal.

1.2. Észrevételek a Határozattervezet B. fejezetében foglalt „indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma” kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó módszertanhoz:

- Az indexképzésben szerepet játszó díjelemek

Az Emitel álláspontja szerint a kombinált csomag valójában egy önmagában is létező hangszolgáltatás, illetve egy (legtöbbször) önmagában is létező internet-szolgáltatás összecsomagolva, a két külön termék egyedi árainak összegénél alacsonyabb áron. Ezt figyelembe véve megjegyzi, hogy a kombinált csomag ára szerinte nem az „az összeg, aminek megfizetése nélkül az igénybevevő nem képes a nyilvános távbeszélő forgalmi szolgáltatáshoz való hozzáférésre, azaz a forgalmi szolgáltatások igénybevételére, hívások indítására és fogadására”, ez utóbbi a külön is létező hangcsomag díja, ami egyértelműen kinyerhető a kombi-árból (pl. listaárak súlyozásával). Álláspontja szerint ha mégis inkább a kombinált csomag ára a vizsgálat tárgya, akkor annak bázisának a hang- és internet-csomag bázis-időszakbeli egyedi árainak összegét kellene tekinteni.

A kombinált díjcsomagok olyan többletszolgáltatásokat és kedvezményeket tartalmaznak, amelyek általában nem minősülnek távbeszélő szolgáltatásnak. Növekvő jelentőségük miatt azonban a Tanács a kombinált díjcsomagokat is szerepeltetni kívánja az indexképzésben szerepet játszó díjcsomagok között. Mivel a vizsgálat a nyilvános távbeszélő hozzáférési szolgáltatás piacán JPE-nek minősített szolgáltatók kötelezettségének betartását kívánja ellenőrizni, ezért a kombinált díjcsomagok előfizetési díját meg kell tisztítani az adathálózati, Internet-szolgáltatási elemektől. A kombinált díjcsomagok szolgáltatói vélhetőleg a szolgáltatási jegyzék szerint külön bevételi tételeként könyvelik a távbeszélési és Internet szolgáltatásaikat, így egyszerűen meg tudják adni a kombinált díjcsomagok előfizetési díjainak távközlési szolgáltatásokra vonatkozó részét. Amennyiben a szolgáltatónál nem állnak rendelkezésre a kombinált előfizetési díjak ilyen bontásban, akkor az NHH megfelelő becslést fog alkalmazni a szükséges távbeszélési adatok meghatározásához. A törtidőszaki díjcsomagok kezelése

Véleményük szerint nem helyénvaló, hogy a helyettesítés során az összes csomag alapján képződik a bázisadat, és a helyettesítés a csomagok “népszerűsége” arányában kerül alkalmazásra. Úgy látják, hogy a fogyasztóknak megvannak már a kialakult szokásaik, amin nem fognak változtatni, és ebből következően szerintük egy adott csomagból csak ugyanazon csomagtípusnak megfelelő díjcsomagba migrálnak a fogyasztók.

Egy új díjcsomag bevezetésének legfontosabb célja, hogy megpróbáljanak segítségével változtatni a „már kialakult” igénybevételi szokásokon, és az új díjcsomagok bevezetése gyakran új csomagtípusok megjelenésével is együtt jár. Egy új (vagy egy megszűnő) díjcsomag egyedi árindexének számításához szükséges a bázis- és a tárgyidőszak megfeleltetése, a hiányzó időszak árszintjének megbecslése, melynek korrekt megoldása a tört időszak mennyiségi adatainak kipótlása a teljes időszaknak megfelelően, helyettesítés révén, feltételezett helyettesítő mennyiségek, és azokból átlagos árszint számításával. A helyettesítés akkor megfelelő, ha a módszer átfogó és semleges, prekonceptió-mentes, azaz a teljes vizsgált adathalmazra vonatkozik, és nem lehet sem rossz-, sem jóindulatú, azaz

ab ovo kedvezőtlen vagy kedvező a Kötelezett számára. Ezeknek a kritériumoknak egyértelműen megfelel a Határozattervezetben leírt megoldás, azaz hogy helyettesítő szolgáltatásként minden, a helyettesítés időszakában létező díjcsomaggal számolunk, mégpedig a helyettesítés időszakában azok ténylegesen igénybe vett forgalmi arányával, és az adott időszakban nem létező díjcsomag hipotetikus árszintjét ilyen módon becsüljük.

Ugyanakkor, ha rendelkezésre állnak a helyettesítő mennyiségekre vonatkozó további, részletesebb, egyértelmű és bizonyító erejű információk, azokat a Hatóság figyelembe fogja venni a becslés során. Ilyennek fogadja el a Hatóság az alábbiakat:

o teljeskörű migrációs mátrix, amely a munkafolyamatba épített, ellenőrizhetően dokumentált előfizetői díjcsomagváltási nyilatkozatok összességén alapul;

o olyan, az ÁSZF-ben szereplő korlátozó feltétel, amely szabályozza, hogy új díjcsomagba honnan nem jöhetnek, illetve megszűnő díjcsomagból hová nem mehetnek az előfizetők.

1.3. Észrevétel a Határozattervezet I.3., „A vizsgált piac bejelentett szolgáltatásainak és általános jellemzőinek a vizsgálata” című ponthoz:

Az Emitel véleménye szerint a Határozattervezet 11. oldalán a I.3. a) pontból kimaradt egy „közületi” szó.

Az észrevétellel kapcsolatosan a Tanács megjegyzi, hogy a „közületi” kifejezés a „nem lakossági” kifejezéssel ekvivalens.

1.4. Észrevétel a Határozattervezet I.5.1.1.2., „Vezetékes – mobil penetráció” című pontjához:

Az Emitel megállapítása szerint a mobil helyettesítés vizsgálata során a Tanács a Határozattervezet 20. oldalán (I.5.1.1.2. pont) következtetéseihöz a 2002 és 2004 közötti adatokat és azok tendenciáját használja hivatkozási alapként. Felhívta viszont a figyelmet, hogy az azt megelőző oldalon szereplő grafikonok alapján látszik, hogy egy későbbi (2005-ös) időszakot alapul véve, a vezetékes hozzáférés piacán tapasztalt magasabb churn miatt a Tanács megállapításával pontosan ellenkező álláspont is indokolható lenne.

Az észrevétellel a Tanács részben egyetértett, a 2. sz. táblázatot javította a 2005-2006. évi adatok alapján, de megjegyzi, hogy a táblázatból ugyanazok a következtetések vonhatók le, mint a 2004. évi adatok alapján.

1.5. Észrevétel a Határozattervezet III.4.1., „Általános kötelezettségek” című pontjához:

Az Emitel megjegyzése szerint a Határozattervezet III.4.1. pontjában a Tanács azon kijelentése, hogy a nagykereskedelmi szabályozás nem bizonyult elegendőnek, csak a 2006 nyara előtti időszakra vonatkozhat, mivel az új referenciaajánlatok csak szeptemberben léptek életbe, így a várt piacélénkítő hatás 2006.09.30-ig nyilvánvalóan nem látható. Viszont nincs utalás (vagy újabb adat) arra vonatkozóan, hogy az új referenciaajánlatok életbe lépése milyen eredményt hozott, illetve hozhat a jövőben.

A Tanács a kiegészítő adatok körében bekérte a szolgáltatóktól a megfelelő nagykereskedelmi piac (8. sz. piac: híváskezdeményezés helyhez kötött telefon hálózatban) adatait és azt tapasztalta, hogy 2006 III. és IV. negyedében nem volt szignifikáns emelkedés a forgalomban az előző negyedekhez képest:

Megnevezés	I. n.	II. n.	III. n.	IV. n.
EMITEL Távközlési ZRt.				
HUNGAROTEL TÁVKÖZLÉSI Zrt.				
Invitel Távközlési Szolgáltató ZRt.				
Magyar Telekom Nyrt.				
Monor Telefon Kft.				
összesen				

A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2. A Hungarotel Zrt. észrevételei

Az alábbiakban a Hungarotel (és a PanTel) nevében 2007.05.17.-én kelt e-mail tartalmát és a Tanács válaszait ismertetjük.

2.1. *Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész a) pontjában előírt, az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez:*

- *A kötelezettség időbeli hatálya*

A Hungarotel megjegyzi, hogy a Hatóság az ársapka kötelezettséget határozatlan időre, visszavonásig kívánja előírni, azonban a szolgáltatók javasolják a kötelezettség maximum 2 éves időtartamra történő előírását. A szolgáltatók véleménye szerint minden kötelezettség fenntartását, azaz ismételt kirovását aktuálisan lefolytatandó piacelemzésnek kell alátámasztania. A Hungarotel szerint a kötelezettség időtartamának kiszabásával jogszerűségi aggályok merülnek fel ti. a kötelezettségek terjedelme és tartalma függ a piacelemzési eljárás eredményétől azaz nem lehetséges polgári jogi fogalommal élve bontó feltétellel kötelezettséget meghatározni. Felhívja a figyelmet arra, hogy a Ket. szerint az indoklás is köti a Tanácsot, ezért javasolják, hogy a kötelezés végső dátumát a rendelkező rész tüntesse fel.

A Tanács az észrevétellel részben egyetértett, és Határozattervezet rendelkező rész a) pontjában foglalt szövegét pontosította az alábbiakban kifejtettek szerint. A Tanács álláspontja szerint valóban félreérthető volt a fenti megjegyzés, hiszen úgy tűnhet, mintha a kötelezettséget függetlenül az Eht. szerint két évente lefolytatandó piacelemzési eljárások megállapításaitól.

A Tanács ugyanakkor megjegyzi, hogy a kötelezettséggel kapcsolatban éppen az Eht. szabályozásából következően nem írható elő, hogy azt a kötelezettnek a határozat kézhezvételétől számított két évig kell alkalmaznia, ugyanis valamely jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő kötelezettség hatályban tartásáról, módosításáról vagy megszüntetéséről a soron következő piaci határozatban rendelkezhet a Tanács. Ebből következően a jelen Határozattervezetben kiszabott kötelezettségek a jelentős piaci erejű szolgáltatókat értelemszerűen a következő piacelemzési eljárásban (akár a két éven belül ismételt elvégzett, akár egy esetlegesen hamarabb elvégzett rendkívüli piacelemzésben) kiadott határozat kézhezvételéig (vagy az Eht. 55. § (2) bekezdésére figyelemmel ezen határozat meghozatalától számított 30-120 napig terhelik), amennyiben a kötelezettség a piacelemzés eredményének függvényében megszüntetésre vagy módosításra kerül; illetve ha a Tanács a piacelemzés eredményeképp a megállapítja, hogy a kötelezettség az indokolt és arányos, akkor a kötelezettség hatályban tartható az ezt követő piacelemzésig.

Összefoglalva tehát a Határozattervezetben a „visszavonásig” szó törlésre került, mivel a Tanács helyt adott annak a szolgáltatói észrevételnek, hogy valamely kötelezettség fenntartásáról, módosításáról vagy megszüntetéséről a Tanács a következő piacelemzési határozatban dönthet, ugyanakkor éppen ezért a Tanács a Határozattervezetben a tekintetben sem prejudikálhat, hogy a kötelezettséget meddig tartja fenn, hiszen ez is csak a következő piacelemzés során hozott határozat tárgya lehet figyelemmel az Eht. 55. § (2) bekezdésére is.

- *A kötelezettség kirovása és ellenőrzése 2007. évre*

A Hungarotel ugyan pozitívan értékeli, hogy Hatóság az ársapka kötelezettséget a 2007. évre csak előremutatóan írja elő (tehát a jogerős határozat kézbesítését követő tört időszakra), de a Hungarotel szerint a módszertani mellékletben meg kell határozni, hogy a 2007. év nem szabályozott első felének hatását konkrétan milyen módon nem veszi figyelembe a Hatóság. Javaslatára szerint a 2007. év szabályozott időszakát az azt közvetlenül megelőző szabályozás nélküli időszakhoz kell hasonlítani (2007. év első feléhez).

A szolgáltató észrevételének részbeni figyelembevételével a módszertani B fejezetet az alábbiak szerint kiegészítjük egy 6. ponttal:

„6. 2007. évi kötelezettség teljesítésére vonatkozó átmeneti szabályozás

A 2007. évi kötelezettség teljesítése szempontjából a Tanács az árváltozás hatásait 2007. január 1 napjától a kézbesítést követő a hónap 1. napjáig terjedő időszak tekintetében a tárgyidőszakra vonatkozóan (átmeneti szabályként) nem veszi figyelembe.

A figyelembe nem veendő időszak (2007. január 1 napjától a kézbesítést követő hónap 1. napjáig) árváltozásainak hatását a Tanács oly módon nem veszi figyelembe, hogy az ellenőrzés során ezen időszakra eső tényleges előfizetési darabszámot a 2006-os átlagos árszinttel szorozzuk. Az így kapott bevételértéket vesszük figyelembe a 2007-es átlagos árszint számításánál.

Az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tiltása kötelezés hatályba lépését követő hónap első napjától már a tényleges előfizetési árakból képződött bevételeket vesszük alapul a 2007-es átlagos árszint kiszámításánál, ahol is a figyelembe nem veendő időszak számított bevételehez hozzáadjuk az árváltozási szempontból már figyelembe vehető időszak tényleges bevételét, mely összeg és a teljes éves előfizetési darabszám hányadosa adja meg a 2007-es átlagos árszintet.

Bekérendő adatok díjsomagonként: Rb, Qb, Rt1, Qt1, Rt2, Qt2

2006		2007	
R _b		R _{t1}	R _{t2}
Q _b		Q _{t1}	Q _{t2}
←—————→		←—————→	
←—————→		←—————→	

8. sz. ábra

ahol,

R_b - bázis időszak tényleges éves árbevétele

Q_b - bázis időszak tényleges éves előfizetési mennyisége (darabszáma)

R_{t1} - árváltozási szempontból figyelembe nem veendő időszak tényleges árbevétele

Q_{t1} - figyelembe nem veendő időszak tényleges előfizetési mennyisége (darabszáma)

R_{t2} - árváltozási szempontból figyelembe veendő időszak tényleges árbevétele

Q_{t2} - figyelembe veendő időszak tényleges előfizetési mennyisége (darabszáma)

Átlagos éves árszint

„

A szolgáltató konkrét javaslatát azonban nem tudjuk elfogadni, mivel az

←—————→

számos problémát és inkonzisztenciát okozna az ellenőrzési módszertan alkalmazásánál.

2.2. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész b) pontjában az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez és a kapcsolódó indokoláshoz:

- A Hungarotel felhívta a Tanácsot, hogy a Határozattervezetben határozza meg egyértelműen, hogy milyen típusú előfizetői konstrukciót, szerződést, kötelezettségvállalást kifogásol. Megjegyezte, hogy a társaság nem alkalmaz határozott idejű előfizetői szerződést, csak határozatlan idejűt, amely rendes felmondással felmondható.
- A Hungarotel megjegyzi, hogy a Határozattervezet megalapozó vizsgálata és adatszolgáltatás nem terjedt ki az előfizetői szerződések állományának és jellegzetességeinek tételes vizsgálatára, a tett megállapításokat nem látja megalapozottnak a Hungarotelre nézve, ezért kéri, hogy ezt a kötelezettséget az Hungarotelre vonatkozóan a Hatóság ne röjje ki.
- A Hungarotel hangsúlyozta továbbá, hogy az előfizetői konstrukciók szabályozása piacelemzési határozatban nem elfogadható, mivel az 1-2 piaci szolgáltatók konstrukcióihoz képest az előfizetőket sokkal jobban akadályozó megoldások jellemzik a teljes mobil rádiótelefon szolgáltatási piacot, amelyet a Hatóság már vizsgált a 15. piac részeként, márpedig ott ilyen típusú problémát nem azonosított, JPE szolgáltatót nem jelölt ki. A Hungarotel szerint ugyanez a helyzet a kábel TV szolgáltatókkal is, akik szintén többéves konstrukciókkal kötik magukhoz előfizetőiket, mégsem történt mindeddig semmilyen kezdeményezés szerződéseik szabályozására. Mindezek alapján – ha a probléma tényleg létezik is – semmiképpen sem szűkíthető le az 1-2 piac szereplőire.
- A Hungarotel szerint a Hatóság által megállapított probléma jellegzetesen fogyasztóvédelmi probléma, amely csak egyes előfizetői szerződések, illetve egyes díjsomagok esetében jelentkezik, ezért tipikusan ex post ellenőrizhető és szankcionálható fogyasztóvédelmi kérdés, ami nem igényel ex ante szabályozást.
- A Hungarotel véleménye szerint bármilyen szabályozást is vezet be a Hatóság, a szolgáltatónak jogos érdeke befektetései megtérülésének biztosítása. A Határozattervezet is elismeri, hogy a szolgáltató jogosult költségeinek és elvart hasznának megtérülésére, ami az üzleti szektorban azért is kritikus, mert a költségek között nemcsak üzemeltetési, vagy direkt költség típusúak vannak (amik havonta merülnek föl), hanem döntő súllyal megjelenhet egyszeri induló (beruházási) költség is. Éppen ezért a Hungarotel lényegesnek tartja, hogy a szolgáltatónak ne az utólagos ellenőrzéskor kelljen megtudnia, mi indokolható, ugyanakkor vegye figyelembe, hogy az indokolható költség éppen egyedi jellege miatt szolgáltatónként és esetenként eltérhet.

A Tanács a Hungarotel észrevételeit nem tudja elfogadni az alábbi indokok miatt:

1. A Tanács álláspontja szerint a kiszabott kötelezettség a rendelkező részben pontosan került megfogalmazásra. Eszerint a kötelezettség megszegésének csak az számít, ha a szolgáltató a határozott idejű előfizetői szerződésnek az előfizető által a határozott idő letelte előtt való felmondását vagy az előfizetőnek a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjsomagról a határozott idő letelte előtti más díjsomagra történő váltást olyan egyoldalúan kikötött jogi feltételhez, vagy olyan gazdasági feltételhez köti, amely a Szolgáltató ezen szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos. A Tanács tehát az adott esetben mindig azt vizsgálja, hogy az adott díjsomagban a fogyasztónak nyújtott kedvezmények illetve a szerződés teljesítésére fordított költségek arányban állnak-e azokkal a feltételekkel, amelyeket a szolgáltató a határozott idejű szerződés idő előtti megszűnése esetére támaszt a fogyasztóval szemben. A Tanács álláspontja szerint a fogyasztónak nyújtott kedvezmények illetve a szerződés teljesítésére fordított költségek egy díjsomag esetében mindig számszerűsíthetők, még akkor is, ha a fogyasztónak nyújtott kedvezmények számszerűsítése bizonyos módszertani kérdéseket felvet. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy ha ezen számszerűsített értékeket a szerződés idő előtti megszűnésével összefüggő feltételek alapján a fogyasztó által fizetendő szintén számszerűsített összegek többszörösen meghaladják, akkor ezek nem lehetnek a szolgáltató szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel indokolható és arányos feltételek. A Tanács kiemeli, hogy kötelezettség vizsgálatára rendelkezik módszerekkel, de azok közzététele a Határozattervezetben tekintettel a díjsomagokhoz kapcsolódó feltételek változatosságára eleve nem megvalósítható.

A Tanács a fentiekkel kapcsolatban megjegyzi továbbá, hogy a kötelezettség rendelkező részben foglalt megfogalmazásán álláspontja szerint nem célszerű olyan tekintetben sem változtatni, hogy a Tanács pontosan meghatározza, hogy milyen típusú díjsomagokat érint a kötelezettség, mivel ebben az esetben a kötelezettség kiüresedhet vagy a kötelezett szolgáltatók által könnyen kijátszhatóvá válik. Ennek a Tanács megállapítása szerint a következő okai vannak:

a) Az inkumbensek nincsenek korlátozva abban, hogy a díjsomagaik feltételeit bármikor átalakítsák. Abban az esetben, ha Tanács előre rögzíti, hogy mely típusú díjsomagok esetén vizsgálja csak a kötelezettség megsértését, akkor azt könnyen megkerülhetik a kötelezett szolgáltatók azáltal, hogy a kötelezettség alá eső díjsomagok bizonyos feltételeit átalakítják úgy, hogy az átalakított feltételek továbbra is a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetését eredményezhetik, azonban maga a díjsomag mégsem esik a kötelezettség alá.

b) A Tanács továbbá a kötelezettség kiszabásával természetesen nem azt akarja elérni, hogy a kötelezettek eleve szüntessenek meg bizonyos típusú díjsomagokat, hiszen ezen díjsomagokat igénybevevő fogyasztóknak nem érdeke, hogy a fogyasztói szokásaikon kényszerűen változtassanak, az azonban kifejezetten érdekük, hogy az egyes számukra kedvező díjsomagokról történő még kedvezőbb díjsomagra történő váltást a kötelezett szolgáltató ne akadályozza olyan feltételek előírásával, amelynél a fogyasztó nem tud racionálisan a díjsomag-váltás mellett dönteni.

c) A Tanács álláspontja szerint továbbá a kötelezettség alá eső díjsomag típusok felsorolása az ex ante piacelemzés elveit is sérti, hiszen a Tanácsnak ex-ante eljárás miatt kizárólag csak a versenyproblémát kellett azonosítani, és csak azt kellett bizonyítani. A Tanács a Határozattervezetében azt állapította meg és bizonyította, hogy a feltárt erőfölénys helyzet csak lehetőséget teremt a kötelezetteknek arra, hogy egyes díjsomagnál a fenti magatartás tanúsítsák. (A fentiekhez lásd a Tanács piacelemzési eljárása során kötelezően alkalmazandó 8001/2004. (IHK.8.) IHM tájékoztató 30 és 31 pontjait, valamint a 70. ponthoz fűzött 68. számú kommentárt).

A díjsomagok konkrét típusainak akár a rendelkező részben akár az indokolásban történő megjelölésénél a Tanácsnak ugyanakkor ex post típusú vizsgálatot kellene végeznie, amelyre egyrészt nincs hatásköre, másrészt ezen vizsgálatok elvégzése az ex ante eljárásban a kötelezettség kiszabásához nem szükségesek.

2. A Tanács felhívja a Hungarotel figyelmét arra, hogy az Eht.-nek, az Unió kapcsolódó irányelveinek és az Európai Bizottság ajánlásainak illetve a Tanács piacelemzési eljárása során kötelezően alkalmazandó 8001/2004. (IHK.8.) IHM tájékoztatónak megfelelően az ex ante szabályozás során nem azt kell vizsgálni, hogy a versenytorzító magatartás tételesen megvalósul-e. Ezzel szemben a Hatóságnak azt kell vizsgálnia, hogy a korábban meghatározott piacokon jelentős piaci erővel rendelkezik-e szolgáltató vagy több szolgáltató együttesen. Ha igen, akkor azt kell megállapítania, hogy ennek a piaci erőnek a birtokában milyen potenciális versenyproblémák állhatnak elő. Ezzel kapcsolatban a Tanács hivatkozik a Fővárosi Ítélet tábla 2.Kf.27.284/2006/11. számú jogerős ítéletére, amelyben az Ítélet tábla a következőket fejtette ki:

„Az ex ante szabályozás lényege épp az, hogy a vélt, feltételezett (jövőbeni) torzulásokat igyekszik kiszűrni. Ebből következően a meglévő, a szabályozás előtti helyzet önmagában nem képes kizárni bizonyos intézkedések szükségességét. Ezért nem tekinthető önellentmondásnak, hogy az alperes (ti. a Tanács) azt állapította meg, hogy nem volt különbségtétel a piacon, mégis az egyenlő elbánás kötelezettségét írja elő.”

Tehát az, hogy a vizsgálat nem terjedt ki a szerződések állományának tételes vizsgálatára, illetve az, hogy a Hungarotel esetében nem történt tételes vizsgálat, az semmilyen módon sem indokolja, hogy a kötelezettség ne kerüljön kirováásra. Amennyiben ugyanis a díjcsomagok tételes vizsgálata során bebizonyosodna, hogy egyes díjcsomagok indokolatlan és aránytalan feltételei versenyproblémát okoznak, akkor ezt ex post eljárásban szükséges kezelnie mégpedig nem a Hatóságnak, hanem a GVH-nak. Azzal, hogy a határozattervezet a Hungarotelt JPE-vel rendelkezőként azonosította, és megállapította, hogy ez a JPE lehetőséget teremt a meghatározott versenyprobléma kialakulására, a kötelezettség kirovató, azaz a kötelezettség kirováshoz nem szükséges az, hogy a Hatóság tényszerűen megállapítsa, hogy a JPE szolgáltató az erőfölényével valóban visszaélt.

3. A határozatban kifejtett közgazdasági keretek alapján a határozott idejű szerződésekhez a JPE-vel rendelkező szolgáltatók képesek csak tartósan indokolatlan és aránytalan feltételeket kapcsolni. Kizárólag JPE-vel rendelkező szolgáltatók által meghatározott szerződések esetében releváns egyes indokolatlan és aránytalan feltételeknek a JPE fenntartására és kiterjesztésére irányuló hatása. A jelentős piaci erő megállapítása adott piac-meghatározáshoz kötődik. A hosszú távú szerződések nem önmagukban jelentenek versenyproblémát, hanem azáltal a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók képesek indokolatlan és aránytalan feltételeket potenciálisan tartósan hozzákötöni ezen szerződésekhez. Így a versenyprobléma egyértelműen az adott piachoz köthető, nem pedig általánosan kezelendő. Ezzel kapcsolatban a Tanács utal a Határozattervezet III.4.3. pontjára, ahol többször is hangsúlyozásra kerül, hogy ez a versenyprobléma nem önmagában jelent szabályozási kérdést, hanem éppen az 1. és 2. piacokhoz kötődően, mivel ezen kiskereskedelmi piacok esetében jelentkezik egyrészt az a jelenség, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók lényegében a fogyasztóktól függetlenül (csak a teljes fogyasztói kereslet által korlátozva) folytathatják gazdasági tevékenységüket; másrészt pedig az, hogy az előfizetők döntő többségének a kötelezett szolgáltatók teszik lehetővé nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz való hozzáférést. Ezen két jelenség együttes figyelembevételével jelenthet tehát versenyproblémát az, hogy az 1. és 2. piacon azonosított JPE szolgáltatók az egyik díjcsomagról a másik díjcsomagra történő váltást indokolatlan és aránytalan feltételeket alkalmazásával akadályozhatják, mivel ez egyébként akár jobb ajánlatokat is kínáló alternatív szolgáltatók kiszorulásához vezethet a piacon.

A Tanács hangsúlyozza továbbá, hogy mivel sem a 15-ös piacon, sem a kábel TV hálózatok között nem talált ex ante piacelemzés JPE-vel rendelkező szolgáltatót, a felhozott példák összemosása a vizsgált versenyproblémával nem helytálló. A határozattervezet nem tagadja, hogy JPE-vel nem rendelkező szolgáltatók is képesek indokolatlan és aránytalan feltételeket meghatározni szerződéseikben. Ez azonban a fogyasztók megtévesztésén alapulhat, és nem tartós jelenség. Így a fogyasztóvédelem és az ex post szabályozás kompetenciájába tartozik a probléma kezelése. A JPE-vel rendelkező szolgáltatóknak azonban megvan a képessége arra, hogy tartós versenyproblémát váltásnak ki azáltal, hogy az indokolatlan és aránytalan feltételek révén meglévő jelentős piaci erejüket fenntartsák, vagy kiterjesszék.

4. A fentiekben kifejtettek alapján a Tanács nem tudja osztani a Hungarotel azon álláspontját sem, hogy a Hatóság által megállapított probléma jellegzetesen fogyasztóvédelmi probléma. A Tanács ezzel kapcsolatban nyomtatékosan hangsúlyozza, hogy fogyasztóvédelmi problémaként a fenti probléma legfeljebb akkor jelentkezhetne, ha egy díjcsomagról egy vizsgálat során bebizonyosodik, hogy olyan indokolatlan és aránytalan feltételeket tartalmaz amelyek kizárólag a fogyasztókat károsítják. Jelen esetben azonban nem erről van szó, hiszen:

- Egyrészt a jelzett versenyprobléma megállapítására ex ante piacelemzés során került sor, ahol a Tanácsnak (ahogyan azt már fentebb többször hangsúlyozásra került) nem kellett bizonyítania a kötelezettség kiszabásához, hogy egyes díjcsomagok indokolatlan és aránytalan feltételeket tartalmaznak;

- Másrészt a feltárt versenyprobléma (mint ahogyan a neve is mutatja) az adott piacon lévő versenyt korlátozhatja, ezért mint ilyen nem tekinthető „fogyasztóvédelmi problémának”. A feltárt versenyprobléma éppen azért igényel ex ante szabályozást, mert hatásában alapvetően nem a fogyasztók megkárosítását okozhatja az ilyen feltételek alkalmazása, hanem azt, hogy a JPE szolgáltató a jelentős piaci erejét az adott kiskereskedelmi piacon továbbra is fenntarthatja, erősítheti és a versenytársakat ezzel a magatartással kiszoríthatja a piacról vagy eleve

megakadályozhatja a versenytársak piacra történő belépését. Ezt a problémát pedig sem a GVH ex post eljárása, sem a fogyasztóvédelmet ellátó szervek nem tudják orvosolni, ez tipikusan ex ante szabályozás körébe tartozik.

5. Végül a Hungarotel utolsó megjegyzésével kapcsolatban a Tanács hangsúlyozza, hogy az egyszeri, induló beruházási költségek („új vagy nagyobb kapacitású direkt hozzáférés létesítése”) visszanyerésének igénye természetesen nem minősül indokolatlan vagy aránytalan feltételnek a határozatlan idejű szerződések esetében. A versenyprobléma jellemzően azon fogyasztók esetében áll fenn, akiknek a kiszolgálása nem igényel „új vagy nagyobb kapacitású direkt hozzáférés létesítését” vagy más egyszeri jelentős beruházási költséget, de ennek ellenére a díjsomag határozott idejű szerződéssel történő igénybevételének felbontását indokolatlan és aránytalan feltételekhez kötik.

2.3. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész c) pontjában előírt közvetítőválasztás kötelezettségéhez:

A Hungarotel megjegyzi, hogy a közvetítőválasztás kötelezettségét a Tanács már előírt a 3-5. és 4-6. piacokon, az 1-2. piac vonatkozásában korábban ilyen kötelezettség nem volt, ezért nem értelmezhető a „továbbra is kötelezi” szóhasználat.

A Tanács felhívja a figyelmet, hogy az Eht. 111. §-a alapján a közvetítőválasztást kötelezettségként minden, a kiskereskedelmi telefon piacok bármelyikén – tehát a hozzáférési piacon is – JPE-nek minősített szolgáltatóra elő kell írnia.

Ehhez képest a Tanács nem tudja értelmezni a Hungarotel észrevételét, hiszen mind a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” elnevezésű 1. számú kiskereskedelmi piacról rendelkező DH-664-69/2005. számú határozat, mind pedig a „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű 2. számú kiskereskedelmi piacról rendelkező DH-664-71/2005. számú határozat 7. oldala tartalmazza, hogy:

„A jelen határozat szerinti érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókat az Eht. 111. § szerinti közvetítőválasztás kötelezettsége terheli.”

Ennek megfelelően a Tanács – tekintettel arra, hogy a korábbi kötelezettséget változatlanul fenntartotta – a rendelkező rész szerint „továbbra is kötelezte” a JPE szolgáltatókat a közvetítőválasztás szolgáltatás Eht. 111. §-a szerinti tartalommal történő nyújtására

2.4. Észrevételek a Határozattervezet indokolását általános jelleggel érintő kérdéseivel kapcsolatban:

• A nagykereskedelmi piac vizsgálata hiányzik

A Hungarotel véleménye szerint amíg a vonatkozó törvényi szabályozás alapján az elméleti lehetősége fennáll annak, hogy a kapcsolódó nagykereskedelmi piacon változhat a JPE szolgáltatók és a kiszabott kötelezettségek köre, éppen ezért a kiskereskedelmi szabályozás soha nem előzheti meg jogszerű eljárás esetén a nagykereskedelmi piacelemzés lezárását. A Hungarotel utal arra, hogy az NRF, mint az uniós szabályozási keretrendszer vonatkozó rendelkezéseivel (modified greenfield approach) összhangban a kiskereskedelmi piaci szabályozás, mint a piaci folyamatokba való közvetlen beavatkozás mindig csak másodlagos, „végső” eszköz lehet. Mivel a Hungarotel szerint a Tanács az 1-2. kiskereskedelmi piacokat azonosító határozatát úgy hozta meg, hogy a kapcsolódó 11. nagykereskedelmi piacra vonatkozó – az Eht 57.§ (1) bekezdésében előírt – ismételt piacelemzési eljárást még nem végezte el, azt még nem zárta le (tehát ilyen ismételt nagykereskedelmi piacelemzéshez kapcsolódó megállapításokat sem tett még!), ezért a Határozattervezet jogsértő. A Hungarotel szerint a Tanács jelen eljárása az Eht 24.§-ában írt eljárási alapelveket is sérti, mivel a törvényesség, az átláthatóság, az arányosság, a megalapozott és indokolt módon való eljárás alapelvei sérülnek, amikor a nagykereskedelmi piac szabályozását megelőzően nyúl a hatóság a kiskereskedelmi piac szabályozásának eszközéhez.

A Hungarotel fenti felvetésével kapcsolatban nyomatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie, hogy, az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érthető a Hungarotel felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. Így a Tanács jelen Határozattervezetben alkalmazott kötelezettség kiszabásakor különösképpen tekintettel volt a jelenlegi kiskereskedelmi-, és nagykereskedelmi határozatokban kiszabott kötelezettségek érvényesülésére, illetve azok egymásra hatására is.

A Tanács továbbá hangsúlyozza, hogy az Eht-nak egyetlen szakasza sem írja elő, hogy a nagykereskedelmi piacok elemzésének ugyanabban a piacelemzési körben meg kell előznie a kiskereskedelmi piac vizsgálatát. Természetesen a Tanács elismeri a nagy- és kiskereskedelmi piacok egymásra hatását, valamint azt, hogy a

kiskereskedelmi piacon akkor szükséges a kötelezettség kiszabása, ha a nagykereskedelmi piacon kiszabott kötelezettségek nem eléggé hatékonyak, mindez azonban nem változtat azon, hogy a 16/2004. (IV. 24.) IHM rendeletben foglalt 18 piac elemzése külön határozatokban történik, ezért mindig az adott piac tekintetében előforduló versenyproblémát és azzal arányos és indokolt kötelezettséget kell kiszabnia a Hatóságnak.

A Tanács ezért nem ért egyet azzal, hogy jogsértést követne el akkor, ha a kiskereskedelmi piac elemzése ugyanabban a körben előbb történik meg, mind a nagykereskedelmi piac elemzés, annál is inkább, mert maga az észrevételező sem tudta megjelölni, hogy a Tanács ezen eljárása az Eht. mely konkrét szabályát sértené. A Tanács álláspontja szerint pedig a szolgáltató által említett alapelvekből még csak közvetve sem vezethető le a Tanács azon kötelezettsége, hogy a nagykereskedelmi piacra vonatkozó határozat kizárólag a kiskereskedelmi piacra vonatkozó Határozat meghozatalát megelőzően adható ki. A szolgáltató fenti észrevétele egyébként azért sem érthető, mert éppen Ő tesz egy későbbi észrevételt arra vonatkozóan, hogy a Tanács a jelen Határozattervezettel kapcsolatban nem tartotta be az ügyintézési határidőt. Tekintettel arra, hogy a korábbi piacelemzési körben hozott nagykereskedelmi piacokkal kapcsolatos határozatokban kiszabott kötelezettségek jóváhagyásáról (RIO, RUO) rendelkező határozatok és az az alapján alkalmazandó referenciaajánlatok csak a múlt évben léptek hatályba – nem csekély mértékben köszönhetően annak, hogy a jelen piacon és a vezetékes nagykereskedelmi piacokon is azonosított JPE szolgáltatók a többszöri hiánypótlások ellenére sem terjesztettek elő az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak megfelelő ajánlatokat – a nagykereskedelmi piacok megfelelő vizsgálata szükségszerűen későbbre tolódott, viszont éppen az Eht.-ben foglalt határidő miatt (mivel az első körben is hamarabb kerültek a kiskereskedelmi piacra vonatkozó határozatok kiadásra) a kiskereskedelmi piacokra vonatkozó határozatok kiadása időszerűvé vált. A nagykereskedelmi piacokon kirótt kötelezettségek hatásai jelenleg a Tanács álláspontja szerint még alig több mint fél év alatt nem mérhetőek, így a kiskereskedelmi piacokon kirótt kötelezettségek körén a nagykereskedelmi piac korábbi elemzése érdemben nem változtatott volna.

A Tanács ugyanakkor felhívja a szolgáltató figyelmét arra, hogy a konkrét – értesítéssel megindított – piacelemzési eljárásain kívül is, hatósági és nem hatósági eszközökkel, folyamatosan figyelemmel kíséri a piacon kialakuló jelenségeket, és a piaci szereplők magatartását. Ezen belül különösen kiemelt jelentőséget kap a JPE szolgáltatókra kiszabott kötelezettségek érvényesülésének és elégségességének vizsgálata. Abban az esetben, ha a Tanács a fenti tevékenysége során akár olyan következtetésre jut, hogy a kiskereskedelmi forgalmi piacon kiszabott kötelezettségek a nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségekkel együtt sem alkalmasak a kiskereskedelmi piacon egy esetleges versenyellenes magatartások megakadályozására, akár olyan következtetésre, hogy a nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségek hatásaként már nincs szükség bizonyos kiskereskedelmi kötelezettségek fenntartására, akkor a Tanács mérlegelheti annak lehetőségét, hogy az Eht. 57. § (2) bekezdése szerinti rendkívüli piacelemzés keretében avatkozzon be. Egy további kiskereskedelmi kötelezettség kiszabása vagy megszüntetése vizsgálatkor azonban szükségszerűen az is mérlegelésre kerül, hogy az adott versenyellenes helyzet nem orvosolható-e ex post eszközökkel, illetve hogy nem célszerűbb-e a probléma kezelése a nagykereskedelmi piacon.

- A megelőző piacelemzési eljárás óta több, mint 2 év eltelt

A Hungarotel sérelmezi, hogy a Határozattervezet megelőző piacelemzési eljárás (1. és 2. piacra vonatkozóan) 2005. február 14-én lezárult, így a Tanács az Eht.-ban foglalt törvényes határidőt elmulasztva, azt túllépve végezte el az érintett piacok ismételt elemzését.

A Tanács nem kívánja vitatni, hogy túllépte az ügyintézési határidőt, azonban a határidő túllépése éppen amiatt következett be, mert a Tanács a Határozattervezet megalapozottsága érdekében a Tanács bevárta a 8-9-10. piacokon történt adatszolgáltatást, amelyeket felhasználva kiegészítette a Határozattervezetet. A határidő túllépése tehát éppen amiatt következett be, hogy a Határozat megalapozottságát ne lehessen vitatni.

A Tanács ezen felül felhívja a szolgáltató figyelmét arra, hogy a határidő túllépése összhangban a Legfelsőbb Bíróság KK. 31. sz. állásfoglalásával valamely közigazgatási határozat eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor helyezhető hatályon kívül, ha az eljárási jogszabálysértés jelentős, és a döntés érdemére is kihat, s a bírósági eljárásban nem orvosolható. A bíróságok következetes gyakorlata szerint az ügyintézési határidő túllépése nem számít a döntés érdemére is kiható eljárási szabálysértésnek.

2.5. Észrevétel a Határozattervezet Indokolási részének 8. oldalával kapcsolatban (az 1-2. piac meghatározása):

A Hungarotel megjegyzi, hogy a Határozattervezet indokolása szerint (8-9. oldal) a Tanács az 1. és 2. számú kiskereskedelmi piacokra vonatkozóan egy határozatban rendelkezett. Ezzel szemben a határozat rendelkező részében a piac megnevezéséből kimaradt a „nem lakossági felhasználók” szövegrész.

A Tanács nem észlelte a fenti problémát. A szolgáltató észrevételével szemben a rendelkező részben szerepel a piac megnevezésénél a kifogásolt szövegrész.

A Tanács álláspontja szerint a piac megnevezéséhez ragaszkodni szükséges a 16/2004. (IV.24.) IHM rendelet I. mellékletében rögzített piaci megnevezésekhez. Lényeges, hogy két piacra vonatkozó összevont határozatról van szó, melyek esetében mind a földrajzi terület, mind a kötelezettségek egybeesnek. A rendelkező rész világosabbá tétele érdekében azonban a Tanács – részben helyt adva a Hungarotel észrevételének – a következő szövegmódosítást végezte el az érintett piacok felsorolása után:

„A Tanács megállapította, hogy az érintett piacok mind a lakossági, mind a nem lakossági hozzáférések vonatkozásában egybeesnek.

Ezen érintett piacokon a Tanács a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította mind a lakossági, mind a nem lakossági érintett piacokon az alábbi szolgáltatókat:”

2.6. Észrevétel a Határozattervezet I.5.1.1.1., „Funkcionális egyezések és különbségek” című pontjával kapcsolatban:

- A Hungarotel álláspontja szerint a mobil és helyhez kötött telefon szolgáltatás funkcionális megkülönböztetése támadható, mert a helyhez kötött telefon is kikapcsolható és a helyhez kötött hálózatban használt zsinór nélküli telefonoknak is van akkumulátora, valamint a kábeltelefon végberendezések is igénylik a hálózati tápellátást.
- A Hungarotel szerint a szélessávú szolgáltatás nem része az 1-2 piacoknak, ezért erre való hivatkozás nem fogadható el. Szerinte ma is megoldható szolgáltatás bármely mobil szolgáltató részéről, hogy hang hozzáférésre rádiótelefon hálózati szolgáltatást nyújt, miközben szélessávú adatátvitelt kínál akár UMTS, akár vezetékes ADSL szolgáltatás felhasználásával.
- A Hungarotel hangsúlyozta, hogy a többszörös hozzáférés esetében az előfizető nem fémes hurkot kér a szolgáltatótól, hanem többszörös hozzáférést, amit a szolgáltató megoldhat fémes hurkon, optikán, illetve mobil központon is, ahogy ezt meg is oldja számos ismert esetben.
- A Hungarotel szerint a modemes adatátvitel lehetősége önmagában nem lényeges, ugyanis ismét nem a szolgáltatást írja le, hanem az adatátviteli/fax átviteli szolgáltatás egyik megvalósítását.
- A Hungarotel megjegyzi továbbá, hogy mára már közös mobil-helyhez kötött hozzáférési piac alakult ki, a piac meghatározása így idejét múlt.
- A fentiek alapján a Hungarotel meglátása szerint a rádiótelefon hálózaton nyújtott helyhez kötött szolgáltatásnál a felsorolt funkcionális különbségek nem megalapozottak.

A fix-mobil helyettesítés vizsgálatakor a Tanács figyelembe vette az adott (hozzáférési) piacon lévő (a határozat-tervezet I.3 c) pontjában elemzett) bejelentett szolgáltatások összetevőit annak érdekében, hogy vizsgálható legyen a helyhez kötött hozzáférés mobil rádiótelefon hozzáféréssel történő helyettesíthetősége. A Tanács tehát a bejelentett szolgáltatások funkcionális összetevőit vette számba, megvizsgálva, hogy azok konkrétan helyettesíthetők-e mobil hozzáféréssel. A Tanács véleménye szerint a szolgáltatók által vitatott funkcionális különbségek jellemzően fennállnak, hiszen pl. a mobil hozzáférés esetében a bekapcsolva tartáshoz mindenképpen szükséges előfizetői aktivitás, hiszen jellemzően a mobil készülékek működéséhez szükséges figyelni az akkumulátor feltöltöttségének állapotát, míg a helyhez kötött telefon készülékek esetében jellemzően eleve biztosított az áramellátás. A szolgáltatók által kifogásolt cg) és cj) pontok esetében a funkcionális különbségeket mutató eltérések műszakilag továbbra is fennállnak.

A fix- mobil helyettesítés vizsgálata azonban nem merül ki a funkcionális különbségek vizsgálatánál. A Tanács vizsgálta azt is, hogy a helyhez kötött és a mobil hozzáférési penetráció alakulása, a telefonálási szokások, illetőleg használatbeli különbségek alakulása, valamint az áttérési, váltási korlátok számbavétele helyettesítővé teszi e a mobil rádiótelefon hozzáférési szolgáltatás; vannak jelei a fix-mobil helyettesítés kísérletére (lásd a Vodafone, illetőleg a T-Mobile által kínált otthoni vagy házi mobil díjcsomagokat), azonban valamennyi tényezőt egybevetve nincs helyettesítés az adott piacon.

A Tanács a fix-mobil helyettesíthetőség elemzésénél azt vizsgálta, hogy a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározásakor a mobil hozzáféréssel bővíthető-e a szolgáltatási piac, de a funkcionális különbségek vizsgálata, a helyhez kötött és a mobil hozzáférési penetráció alakulása, a telefonálási szokások, illetőleg használatbeli különbségek alakulása, valamint az áttérési, váltási korlátok számbavétele alapján úgy találta, hogy a mobil rádiótelefon hozzáférési szolgáltatás nem helyettesítő szolgáltatás, így a vizsgált kiskereskedelmi piac e szempont alapján nem bővíthető.

2.7. *Észrevétel a Határozattervezet III., „Kötelezettségek megállapítása” című pontjához:*

A Hungarotel nem tartja helytállónak a Határozattervezet 47. oldalán található azon megállapítást, amely szerint: „A Hatóság megállapítása szerint a szolgáltatók az elmúlt 10 évben esetenként az infláció felett is emelték díjaikat, aminek oka, hogy a fogyasztást nem lehet visszafogni.”

Álláspontja szerint a fenti megállapítással szemben az a helyzet, hogy a Hungarotel az elmúlt 10 évben általában az infláció alatt emelte díjait, mivel az aggregált díjmelése messze alatta maradt a 10 év inflációjának.

A szolgáltató észrevétele általános formában olyan állítással vitatkozik, amit a Határozat szövege nem tartalmaz, irrelevanciája miatt nem vehető figyelembe.

2.8. *Észrevétel a Határozattervezet III.4.1., „Általános kötelezettségek” című pontjához:*

A Hungarotel nem tartja alátámasztottnak a Határozattervezet 49. oldalán található azon megállapítást, amely szerint: „Ennek megfelelően, a vizsgált időszakban, beleértve az adatszolgáltatás óta eltelt időt is, a hurokátengedések száma nem volt jelentős a teljes vonalszámokhoz képest és emiatt kimondható, hogy a nagykereskedelmi szabályozás nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy a kötelezett szolgáltatók piaci ereje észlelhető mértékben lecsökkenjen.”

Álláspontja szerint a hurokátengedés darabszáma megfelelő indikátor annak bemutatására, hogy mennyi hurokátengedés történt az adott piacon, azonban a kiskereskedelmi árszabályozás fenntartását semmiképpen sem indokolhatja. Ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy egyfelől alternatív infrastruktúrán is lehetnek előfizetők az adott területen (pl. kábel TV). Másfelől a Hungarotel szerint az adott piac fogyasztói lehetnek teljesen elégedettek is a szolgáltatójukkal, hiszen egy olyan szolgáltató, amelyik tökéletesen hatékony, és minimális hasznot céloz meg kiskereskedelmi piacain, 100% részesedéssel fog bírni a piacán, de az előfizetői a legolcsóbb kínálat miatt nem fognak váltani, tehát versenytársai nem tudnak hurokátengedést megvalósítani, mert nem lesz előfizetőjük.

A kiskereskedelmi árszabályozást tehát a Hungarotel véleménye szerint nem a piaci részesedés kell, hogy indokolja, hanem a kiskereskedelmi árak területén ténylegesen azonosított anomália.

Az árszabályozást valóban nem a hurokátengedés indokolja, hanem a JPE státusz, amit a hurokátengedésre irányuló nagykereskedelmi kötelezettség sem tudott megtörni.

2.9. *Észrevétel a Határozattervezet III.4.3., „Versenyprobléma azonosítása”, b) „Árak szintje” című alpontjához:*

A Hungarotel álláspontja szerint a Határozattervezet 51. oldalán lévő azon megállapítás, miszerint: „Annak ellenére, hogy a kötelezett szolgáltatók területén az előfizetők választhatják kedvezményes díjcsomagként az egyetemes díjcsomagot, de ez a díjcsomag csak azoknak az előfizetőknek a részére előnyös, akik vagy amelyek szerény forgalmat bonyolítanak le, mivel az egyetemes szolgáltatás díjcsomagjának forgalmi díjai az átlagosnál magasabbak”, általánosít és megalapozatlan. A Hungarotel hangsúlyozza, hogy három egyetemes díjcsomagot kínál a lakossági ügyfelek részére. Álláspontja szerint az egyetemes díjcsomagok messzemenőkéig figyelembe veszi a fogyasztói szokásokat.

A szolgáltatók észrevételének figyelembevételével a határozat hivatkozott részét töröljük.

2.10. *A tervezetben tévesen szerepel a Hungarotel Zrt. székhelye:*

A Tanács a téves megadást korigálja.

3. Az Invitel Zrt. észrevételei

Az alábbiakban az Invitel Zrt. nevében 2007.05.17.-én kelt e-mail tartalmát és a Tanács válaszait ismertetjük.

3.1. *Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész a) pontjában előírt, az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez:*

• *A kötelezettség időbeli hatálya*

Az Invitel megjegyzi, hogy a Hatóság az ársapka kötelezettséget határozatlan időre, visszavonásig kívánja előírni, azonban a szolgáltatók javasolják a kötelezettség maximum 2 éves időtartamra történő előírását. A szolgáltatók véleménye szerint minden kötelezettség fenntartását, azaz ismételt kirovását aktuálisan lefolytatandó piacelemzésnek kell alátámasztania. Az Invitel szerint a kötelezettség időtartamának kiszabásával jogszerűségi aggályok merülnek fel. A kötelezettségek terjedelme és tartalma függ a piacelemzési eljárás eredményétől azaz nem lehetséges polgári jogi fogalommal élve bontó feltétellel kötelezettséget meghatározni. Felhívja a figyelmet arra, hogy a Ket. szerint az indoklás is köti a Tanácsot, ezért javasolják, hogy a kötelezés végső dátumát a rendelkező rész tüntesse fel.

Lásd a 2.1. pont első francia bekezdésénél a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

• *A kötelezettség kirovása és ellenőrzése 2007. évre*

Az Invitel ugyan pozitívan értékeli, hogy Hatóság az ársapka kötelezettséget a 2007. évre csak előremutatóan írja elő (tehát a jogerős határozat kézbesítését követő tört időszakra), de az Invitel szerint a módszertani mellékletben meg kell határozni, hogy a 2007. év nem szabályozott első felének hatását konkrétan milyen módon nem veszi figyelembe a Hatóság. Javaslata szerint a 2007. év szabályozott időszakát az azt közvetlenül megelőző szabályozás nélküli időszakhoz kell hasonlítani (2007. év első feléhez).

Lásd a 2.1. pont második francia bekezdésénél a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.2. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész b) pontjában az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez és a kapcsolódó indokoláshoz:

- Az Invitel felhívta a Tanácsot, hogy a Határozattervezetben határozza meg egyértelműen, hogy milyen típusú előfizetői konstrukciót, szerződést, kötelezettségvállalást kifogásol. Megjegyezte, hogy a társaság nem alkalmaz határozott idejű előfizetői szerződést, csak határozatlan idejűt, amely rendes felmondással felmondható.
- Az Invitel megjegyzi, hogy a Határozattervezet megalapozó vizsgálat és adatszolgáltatás nem terjedt ki az előfizetői szerződések állományának és jellegzetességeinek tételes vizsgálatára, a tett megállapításokat nem látja megalapozottnak az Invitelre nézve, ezért kéri, hogy ezt a kötelezettséget az Invitelre vonatkozóan a Hatóság ne rója ki.
- Hangsúlyozza, hogy az Invitel előfizetői az ÁSZF-ben rögzített átlátható módon, anyagi szankció nélkül, szabadon válhatnak Alaphang díjsomagra, aminek sem forgalmi sem előfizetési díjai nem magasabbak az átlagosnál, tehát az előfizetők nem kerülnek hátrányos helyzetbe.
- Az Invitel hangsúlyozta továbbá, hogy az előfizetői konstrukciók szabályozása piacelemzési határozatban nem elfogadható, mivel az 1-2 piaci szolgáltatók konstrukcióihoz képest az előfizetőket sokkal jobban akadályozó megoldások jellemzik a teljes mobil rádiótelefon szolgáltatási piacot, amelyet a Hatóság már vizsgált a 15. piac részeként, márpedig ott ilyen típusú problémát nem azonosított, JPE szolgáltatót nem jelölt ki. Az Invitel szerint ugyanez a helyzet a kábel TV szolgáltatókkal is, akik szintén többéves konstrukciókkal kötik magukhoz előfizetőiket, mégsem történt mindeddig semmilyen kezdeményezés szerződéseik szabályozására. Mindezek alapján – ha a probléma tényleg létezik is – semmiképpen sem szűkíthető le az 1-2 piacok szereplőire.
- Az Invitel szerint a Hatóság által megállapított probléma jellegzetesen fogyasztóvédelmi probléma, amely csak egyes előfizetői szerződések, illetve egyes díjsomagok esetében jelentkezik, ezért tipikusan ex post ellenőrizhető és szankcionálható fogyasztóvédelmi kérdés, ami nem igényel ex ante szabályozást.
- Az Invitel véleménye szerint bármilyen szabályozást is vezet be a Hatóság, a szolgáltatónak jogos érdeke befektetései megtérülésének biztosítása. A Határozattervezet is elismeri, hogy a szolgáltató jogosult költségeinek és elvárt hasznának megtérülésére, ami az üzleti szektorban azért is kritikus, mert a költségek között nemcsak üzemeltetési, vagy direkt költség típusúak vannak (amik havonta merülnek föl), hanem döntő súllyal megjelenhet egyszeri induló (beruházási) költség is. Éppen ezért az Invitel lényegesnek tartja, hogy a szolgáltatónak ne az utólagos ellenőrzéskor kelljen megtudnia, mi indokolható, ugyanakkor vegye figyelembe, hogy az indokolható költség éppen egyedi jellege miatt szolgáltatóként és esetenként eltérhet.

Lásd a Hungarotel 2.2. pont alatti észrevételeihez fűzött tanácsai választ.

3.3. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész c) pontjában előírt közvetítőválasztás kötelezettségéhez:

Az Invitel megjegyzi, hogy a közvetítőválasztás kötelezettségét a Tanács már előírt a 3-5. és 4-6. piacokon, az 1-2. piac vonatkozásában korábban ilyen kötelezettség nem volt, ezért nem értelmezhető a „továbbra is kötelezi” szóhasználat.

Lásd a 2.3. pontnál a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.4. Észrevételek a Határozattervezet indokolását általános jelleggel érintő kérdéseivel kapcsolatban

• *A nagykereskedelmi piac vizsgálata hiányzik*

Az Invitel véleménye szerint amíg a vonatkozó törvényi szabályozás alapján az elméleti lehetősége fennáll annak, hogy a kapcsolódó nagykereskedelmi piacon változhat a JPE szolgáltatók és a kiszabott kötelezettségek köre, éppen ezért a kiskereskedelmi szabályozás soha nem előzheti meg jogszerű eljárás esetén a nagykereskedelmi piacelemzés lezárását. Az Invitel utal arra, hogy az NRF, mint az uniós szabályozási keretrendszer vonatkozó rendelkezéseivel (modified greenfield approach) összhangban a kiskereskedelmi piaci szabályozás, mint a piaci folyamatokba való közvetlen beavatkozás mindig csak másodlagos, „végső” eszköz lehet. Mivel az Invitel szerint a Tanács az 1-2. kiskeres-

kedelmi piacokat azonosító határozatát úgy hozta meg hogy a kapcsolódó 11. nagykereskedelmi piacra vonatkozó – az Eht 57.§ (1) bekezdésében előírt – ismételt piacelemzési eljárást még nem végezte el, azt még nem zárta le (tehát ilyen ismételt nagykereskedelmi piacelemzéshez kapcsolódó megállapításokat sem tett még!), ezért a Határozattervezet jogsértő. Az Invitel szerint a Tanács jelen eljárása az Eht 24.§-ában írt eljárási alapelveket is sérti, mivel a törvényesség, az átláthatóság, az arányosság, a megalapozott és indokolt módon való eljárás alapelvei sérülnek, amikor a nagykereskedelmi piac szabályozását megelőzően nyúl a hatóság a kiskereskedelmi piac szabályozásának eszközeihez.

Lásd a 2.4. pont első francia bekezdésénél a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

• *A megelőző piacelemzési eljárás óta több, mint 2 év eltelt*

Az Invitel sérelmezi, hogy a Határozattervezetet megelőző piacelemzési eljárás (1. és 2. piacra vonatkozóan) 2005. február 14-én lezárult, így a Tanács az Eht.-ban foglalt törvényes határidőt elmulasztva, azt túllépve végezte el az érintett piacok ismételt elemzését.

Lásd a 2.4. pont második francia bekezdésénél a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.5. Észrevétel a Határozattervezet Indokolási részének 8. oldalával kapcsolatban (az 1-2. piac meghatározása):

Az Invitel megjegyzi, hogy a Határozattervezet indokolása szerint (8-9. oldal) a Tanács az 1. és 2. számú kiskereskedelmi piacokra vonatkozóan egy határozatban rendelkezett. Ezzel szemben a határozat rendelkező részében a piac megnevezéséből kimaradt a „nem lakossági felhasználók” szövegrész.

Lásd a 2.5. pontnál a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.6. Észrevétel a Határozattervezet I.5.1.1.1., „Funkcionális egyezések és különbségek” című pontjával kapcsolatban:

- Az Invitel álláspontja szerint a mobil és helyhez kötött telefon szolgáltatás funkcionális megkülönböztetése támadható, mert a helyhez kötött telefon is kikapcsolható és a helyhez kötött hálózatban használt zsinórnélküli telefonoknak is van akkumulátora, valamint a kábeltelefon végberendezések is igénylik a hálózati tápellátást.
- Az Invitel szerint a szélessávú szolgáltatás nem része az 1-2 piacoknak, ezért erre való hivatkozás nem fogadható el. Szerinte ma is megoldható szolgáltatás bármely mobil szolgáltató részéről, hogy hang hozzáférésre rádiótelefon hálózati szolgáltatást nyújt, miközben szélessávú adatátvitelt kínál akár UMTS, akár vezetékes ADSL szolgáltatás felhasználásával.
- Az Invitel hangsúlyozta, hogy a többszörös hozzáférés esetében az előfizető nem fém hurkot kér a szolgáltatótól, hanem többszörös hozzáférést, amit a szolgáltató megoldhat fém hurkon, optikán, illetve mobil központon is, ahogy ezt meg is oldja számos ismert esetben.
- Az Invitel szerint a modemes adatátvitel lehetősége önmagában nem lényeges, ugyanis ismét nem a szolgáltatást írja le, hanem az adatátviteli/fax átviteli szolgáltatás egyik megvalósítását.
- A fentiek alapján az Invitel meglátása szerint a rádiótelefon hálózaton nyújtott helyhez kötött szolgáltatásnál a felsorolt funkcionális különbségek nem megalapozottak.

Lásd a 2.6. pontnál a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.7. Észrevétel a Határozattervezet III., „Kötelezettségek megállapítása” című pontjához:

Az Invitel nem tartja helytállóknak a Határozattervezet 47. oldalán található azon megállapítást, amely szerint: „A Hatóság megállapítása szerint a szolgáltatók az elmúlt 10 évben esetenként az infláció felett is emelték díjaikat, aminek oka, hogy a fogyasztást nem lehet visszafogni.”

Álláspontja szerint a fenti megállapítással szemben az a helyzet, hogy az Invitel az elmúlt 10 évben általában az infláció alatt emelte díjait, mivel az aggregált díjmelése messze alatta maradt a 10 év inflációjának.

Lásd a 2.7. pontnál a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.8. Észrevétel a Határozattervezet III.4.1., „Általános kötelezettségek” című pontjához:

Az Invitel nem tartja alátámasztottnak a Határozattervezet 49. oldalán található azon megállapítást, amely szerint: „Ennek megfelelően, a vizsgált időszakban, beleértve az adatszolgáltatás óta eltelt időt is, a hurokátengedések száma nem volt jelentős a teljes vonalszámokhoz képest és emiatt kimondható, hogy a nagykereskedelmi szabályozás nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy a kötelezett szolgáltatók piaci ereje észlelhető mértékben lecsökkenjen.”

Álláspontja szerint a hurokátengedés darabszáma megfelelő indikátor annak bemutatására, hogy mennyi hurokátengedés történt az adott piacon, azonban a kiskereskedelmi árszabályozás fenntartását semmiképpen sem indokolhatja. Ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy egyfelől alternatív infrastruktúrán is lehetnek előfizetők az adott területen (pl. kábel TV). Másfelől az Invitel szerint az adott piac fogyasztói lehetnek teljesen elégedettek is a szolgáltatójukkal, hiszen egy olyan szolgáltató, amelyik tökéletesen hatékony, és minimális hasznot céloz meg kiskereskedelmi piacain, 100% részesedéssel fog bírni a piacon, de az előfizetői a legolcsóbb kínálat miatt nem fognak váltani, tehát versenytársai nem tudnak hurokátengedést megvalósítani, mert nem lesz előfizetőjük.

A kiskereskedelmi árszabályozást tehát az Invitel véleménye szerint nem a piaci részesedés kell, hogy indokolja, hanem a kiskereskedelmi árak területén ténylegesen azonosított anomália.

Lásd a 2.8. pontnál a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

3.9. Észrevétel a Határozattervezet III.4.3., „Versenyprobléma azonosítása”, b) „Árak szintje” című alpontjához:

Az Invitel álláspontja szerint a Határozattervezet 51. oldalán lévő azon megállapítás, miszerint: „Annak ellenére, hogy a kötelezett szolgáltatók területén az előfizetők választhatják kedvezményes díjcsomagként az egyetemes díjcsomagot, de ez a díjcsomag csak azoknak az előfizetőknek a részére előnyös, akik vagy amelyek szerény forgalmat bonyolítanak le, mivel az egyetemes szolgáltatás díjcsomagjának forgalmi díjai az átlagosnál magasabbak”, általánosít és megalapozatlan. Az Invitel hangsúlyozza, hogy kínálatában 2004. január 1-től az Alaphang bármely előfizető számára elérhető egyetemes normál díjcsomag, melynek előfizetési díja a szabadon választható díjcsomagok között átlagos mértékű, forgalmi díjai pedig a korábbi átlagos szintről alacsony szintre csökkentek, éppen a fogyasztók érdekében.

Lásd a 2.9. pontnál a Hungarotel hasonló észrevételére adott választ.

4. A Magyar Telekom Nyrt. észrevételei

(13000-00000/2007 sz. levél)

Az alábbiakban a Tanács a fenti levél „A Magyar Telekom Nyrt. észrevételei és módosítási javaslatai” c. mellékletének megállapításait vizsgálta meg.

4.1. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész b) pontjában az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez:

- A Magyar Telekom álláspontja szerint „egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma” kötelezettséget, a jelen határozattervezetbeli előírását megelőzően is, mint követendő piaci magatartást társasága alkalmazta, megtartotta.
- A Magyar Telekom álláspontja szerint a hivatkozott kötelezettséget előírja a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény („Tpv.”) 21. § g) pontja is. A Gazdasági Versenyhivatal („GVH”) Tanácsa által meghozott határozatok és a vonatkozó bírósági döntések mindezekkel egyezően már kialakította az erre vonatkozó egységes jogalkalmazói álláspontot, amelyet valamennyi gazdasági erőfőlényben lévő személynek/szolgáltatónak működése során be kell tartania, ezért nincs szükség a kötelezettségre. A Magyar Telekom megjegyzi, hogy az Eht. 109. § (1) bekezdésének c) pontjához fűzött – Nemzeti Hírközlési Hatóság részvételével készített – hivatalos kommentár³³ a Tpv. fent hivatkozott értelmezésével és a közigazgatási eljárások során kialakult gyakorlattal egyezően magyarázza ezen törvényi szabályozást.
- A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének b) pontjában foglaltak, a fentiekkel egyezően jogszerűen rendelkezik a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilmáról, de a határozattervezet b) pontjában meghatározott döntéséhez fűzött indokolásában olyan megállapításokat tesz, illetve olyan elméleteket kíván lefektetni, mely nem tartozik jelen határozati döntés tárgyához, különösen nem az Eht. 109. § (1) bekezdésének c) pontjában előírt kötelezettség indokolásához.

A Magyar Telekom indokolásul előadta, hogy álláspontja szerint a hozzáférés határozatlan időre létrejött előfizetői jogviszony, amelyhez járulhat egy határozott időre szóló díjcsomag-szerződés. Ezek a (határozott idejű) díjcsomagok egyben jelentős előnyöket (így kedvező díjakat) kínálnak a határozatlan időre szóló díjcsomagokkal szemben, ezekért az előnyökért vállalják az előfizetők azt, hogy a határozott idő letelte előtt, meghatározott szerződéses feltételek mellett léphetnek csak ki. Álláspontja szerint tekintettel kell lenni azonban arra is, hogy e

³³ Az elektronikus hírközlésről szóló törvény magyarázata, Complex Kiadó, Budapest, 2006.

határozott időre biztosítani vállalt előnyök egyben a szolgáltatókat is kötelezik, még akkor is, ha időközben – más határozott időre szóló –, vagy a határozatlan idejű díjsomag esetén pl. díjemelésre kerülne sor.

A Magyar Telekom szerint ez a megoldás teljességgel jogszerű és mindaddig, amíg az nem indokolatlan és/vagy aránytalan, akkor az mind jogilag, mind gazdaságilag rendben levőnek kell találni. Természetesen ez csakis egyedileg – az adott díjsomag összefüggésében – az abban foglalt előnyök és a határozott idő lejártá előtt feltételek összevetésével állapítható meg.

A fentiek alapján a Magyar Telekom kérte, hogy:

- a Tanács a Határozattervezet rendelkező rész b) pontjában foglaltakat és az ehhez kapcsolódó indokolást törölje;
- amennyiben pedig ennek a Tanács nem tud eleget tenni, úgy a fentiekre figyelemmel másodsorban indítványozzuk a határozattervezet b) pontjához fűzött indokolásban foglaltak, különösen a tárgyi kötelezettség előírásához nem tartozó részek törlését.

1. A Tanács hangsúlyozza, hogy jelen Határozattervezetben a JPE-vel rendelkezés státuszához kötődő kötelezettségről van szó, így az általánosabb törvényi helyekre, illetve az ex post szabályozás gyakorlatára való hivatkozás nem releváns. A Tanács megállapítása szerint az, hogy a Tpv. 21. § g) pontja általánosságban tiltja azonos értékű vagy jellegű ügyletek esetén az üzletfelek indokolatlan megkülönböztetését, ideértve olyan árak, fizetési határidők, megkülönböztető eladási vagy vételi feltételek vagy módszerek alkalmazását, amelyek egyes üzletfeleknek hátrányt okoznak a versenyben; önmagában még nem indok arra, hogy a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésével kapcsolatos kötelezettséget a Tanács nem szabhat ki. Sőt az Eht. 109 § (1) bekezdése éppen hogy feljogosítja a Tanácsot ilyen kötelezettség kiszabására, amennyiben azt az azonosított versenyprobléma indokolja.

A Tanács már több alkalommal hangsúlyozta a GVH ex post és az NHH ex ante eljárása közötti különbséget. A Tanács ezzel kapcsolatban csak arra kíván utalni, hogy az ex ante kötelezettség kiszabásához a versenyproblémát kellett azonosítani, és csak azt kellett bizonyítani. A Tanács a Határozattervezetében azt állapította meg és bizonyította, hogy a feltárt erőfölénys helyzet lehetőséget teremt a kötelezetteknek arra, hogy egyes díjsomagnál a Határozattervezetben részletezett magatartás tanúsítsák. A feltárt versenyprobléma pedig éppen azért igényel ex ante szabályozást, mert hatásában alapvetően nem a fogyasztók megkárosítását okozhatja az ilyen feltételek alkalmazása, hanem azt, hogy a JPE szolgáltató a jelentős piaci erejét az adott kiskereskedelmi piacon továbbra is fenntarthatja, erősítheti és a versenytársakat ezzel a magatartással kiszoríthatja a piacról vagy eleve megakadályozhatja a versenytársak piacra történő belépését. A jelentős piaci erő és a versenyprobléma között tehát nagyon is fontos összefüggés van: éppen a szolgáltató jelentős piaci erejéből fakad az, hogy az indokolatlan és aránytalan feltételeket képes tartósan érvényesíteni. Ezen feltételek pedig a jelentős piaci erő fenntartását, illetve – a közvetítőválasztás lehetőségének szűkítésével – a jelentős piaci erő átvitelét célozhatják. Tehát a versenyprobléma egyrészt a „JPE státuszról” fakad, másrészt annak fenntartására és kiterjesztésére irányul. Ezt a problémát pedig a GVH ex post eljárása nem tudja orvosolni, ez tipikusan ex ante szabályozás körébe tartozik. Jelentős piaci erő hiányában egy szolgáltató csak a fogyasztók megtévesztésével lenne képes erre, amelyet valószínűleg az ex post szabályozás is képes lenne kezelni.

2. A Magyar Telekom fenti észrevételeinek második felében a Magyar Telekom egyrészt megjegyzi, hogy a Határozattervezet rendelkező részének b) pontja jogszerűen rendelkezik a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmáról, ugyanakkor kijelenti, hogy az indokolás nem tartozik a kirótt kötelezettség tárgyához. A Magyar Telekom ugyanakkor nem indokolja, hogy miben látja a rendelkező rész és az indokolás ellentmondását.

A Tanács megállapítása szerint a Határozat két része között nincs inkonzisztencia. A kötelezettség a megállapított versenyproblémával indokolt és arányos, és a kötelezettség indokolása is éppen azt tartalmazza, hogy a Tanács miért a rendelkező részi tartalommal szabta ki a kötelezettséget, az hogyan képes kezelni a felvetett versenyproblémát.

3. A Magyar Telekom megjegyezte továbbá, hogy a határozott idejű díjsomagok egyben jelentős előnyöket (így kedvező díjakat) kínálnak a határozatlan időre szóló díjsomagokkal szemben, ezekért az előnyökért vállalják az előfizetők azt, hogy a határozott idő letelte előtt, meghatározott szerződéses feltételek mellett léphetnek csak ki. A Magyar Telekom szerint ez a megoldás teljességgel jogszerű és mindaddig, amíg az nem indokolatlan és/vagy aránytalan, akkor az mind jogilag, mind gazdaságilag rendben levőnek kell találni. Természetesen ez csakis egyedileg – az adott díjsomag összefüggésében – az abban foglalt előnyök és a határozott idő lejártá előtt feltételek összevetésével állapítható meg.

A Tanács a fentiekkel egyetért a Magyar Telekommal, ugyanakkor kiemeli, hogy a Határozattervezetben kirótt kötelezettség teljes mértékben megfelel a Magyar Telekom fenti észrevételének. Ezzel kapcsolatban a Tanács még egyszer nyomatékosan hangsúlyozni kívánja, hogy „a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma” kötelezettség kiszabása során nem kívánja korlátozni a szolgáltatók jogát határozott idejű díjsomagok képzésére. Az „indokolatlan megkülönböztetés” akkor lép fel, amikor a díjsomag határidő előtti felmondásával az előfizető olyan szankciókban részesül, amelyek nincsenek arányban a kötelezett szolgáltató ezzel kapcsolatos költségeivel és amelyek alkalmasak arra, hogy az előfizetőt megakadályozzák az Eht. által biztosított alanyi jogának, a közvetítőválasztásnak az érvényesítéséhez.

4.2. Észrevételek a Határozattervezet indokolását általános jelleggel érintő kérdésekkel kapcsolatban:

- A Magyar Telekom álláspontja szerint nem egyértelmű, hogy az indokolás első bekezdésében mit takar „a korábbi piacelemzési eljárások során kikristályosodott jogalkalmazói gyakorlat” fogalma. Álláspontja szerint kikristályosodott gyakorlatról eddig egy piacelemzési forduló elvégzését követően korai beszélni és a Ket. vonatkozásában ez jelenleg nem értelmezhető.
- A Magyar Telekom szerint súlyos hiányossága a határozattervezetnek, hogy nem tartalmaz részletes indokolást arra vonatkozóan, hogy – az érintettek észrevételeinek feldolgozását és a bizottsági notifikációs eljárást követően – a várhatóan 2007-ben elfogadásra kerülő és ex-ante szabályozói kötelezettségeket előíró határozat miért 2004. év végi piaci adatokon alapul. A Magyar Telekom megjegyzi, hogy a Határozattervezet indokolásának I.7. pontja utalt arra, hogy figyelembe vett bizonyos Központi Statisztikai Hivatal által 2005-2006-ban az Országos Statisztikai Adatgyűjtő Program (OSAP) keretében gyűjtött adatokat, de ezek az indokolások, illetve utalások azonban nem teljes körűek.

A Magyar Telekom sérelmesnek tarja ezt a megközelítést, mivel az Eht. módosított 57. § (1) bekezdése alapján az NHH Tanácsa már nem évente, hanem két évente folytatja le a piacelemzési eljárást és a piaci részesedés, ami az NHH Tanácsa szerint a piacelemzés során döntőnek tekintett kritérium, ezen időpont alapján kerül meghatározásra (II.2.1. pont)

A tervezet megfelelő adatait³⁴ 2006 végéig érvényes adatokkal kiegészítette. A kiegészítésre nézve lásd a „C” fejezetben, a GVH észrevételeinek III. pontjához adott választ.

4.3. Észrevétel a Határozattervezet I.1., „A piacmeghatározás menete” című pontjához:

A Magyar Telekom felhívta a Tanács figyelmét arra, hogy 2007. év első felében várható az érintett piacokról szóló új Bizottsági Ajánlás közzététele. Az új – kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacokat már nem tartalmazó – bizottsági ajánlás elfogadása után a Magyar Telekom szerint várható a 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet jogharmonizációs célú módosítása is.

Az észrevételt a Tanács nem tartja relevánsnak, mert egyrészt a Tervezet a hozzáférési piacra vonatkozik, másrészt az említett Ajánlás még nem jelent meg és tartalmára a Tanács nem hivatkozhat.

Ezen felül a Tanács megjegyzi, hogy a szolgáltató által hivatkozott, Bizottság által kibocsátott Ajánlás tervezet maga meg is határozza saját státuszát az alábbiak szerint: “A jelen dokumentum konzultációra szolgáló munkaanyag és nem érinti a hatályos Ajánlás státuszát, amely teljes mértékben alkalmazandó marad”. Az Ajánláshoz kapcsolódóan helyesen jelöli meg a szolgáltató a magyar releváns jogszabályt, mely jelenleg hatályos és a Hatóság által alkalmazandó. Eszerint a hatóság köteles az abban foglalt piacokat (így a tárgyban piacot is) elemezni, és az érintetté piaccá minősítés részleteit az indoklás rögzíti is.

A vitára bocsátott Ajánlás tervezet egyebek mellett azt is tartalmazza, hogy különösen azon átmeneti időszakban, amikor folyamatban vannak a piacelemzések, de már megjelenik az új Ajánlás, maradhatnak tagállamok, amelyekben az új Ajánlásban kihagyott piacokra is teljesül a három konjunktív kritérium, és ezért ott a korábbi Ajánlásban szereplő piacok is érintettek lesznek.

4.4. Észrevétel a Határozattervezet 1.5.1.1., „Helyhez kötött telefon hozzáférés helyettesítése mobil rádiótelefon hozzáféréssel” című pontjához:

A Magyar Telekom nem tartja elfogadhatónak, hogy a penetráció alakulásának vizsgálata során a tervezet elavult – 2003-2004-es – adatokra alapozva von le következtetéseket.

A Magyar Telekom nem látja megalapozottnak a mobil és vezetékes telefonkészülékek helyettesítést befolyásoló szerepére való hivatkozást. A telefonszolgáltatások igénybevétele szempontjából ugyanis szerinte nincs jelentős különbség a két végberendezés között. A tervezetben hivatkozott különbségek a Magyar Telekom szerint abból fakadnak, hogy a mobiltelefon készülékek gyakori cseréjét a mobiltelefon-készülékbe épített funkciók és szolgáltatási komponensek gyors fejlődése és állandó változása okozza. Ilyen fejlődésről és integráltságról a hagyományos vezetékes készülékek esetén nem beszélhetünk, ezért nyilvánvalóan folyamatos cseréjük sem indokolt és áruk is alacsonyabb a mobil-készülékek áránál.

³⁴ lásd a Tervezet 2., 4....10. táblázatait

A Tanács a szolgáltató észrevételének megfelelően a rendelkezésére álló legfrissebb adatokkal korrigálta a határozatot (lásd a „C” fejezetben, a GVH észrevételeinek III. pontjához adott választ).

A Tanács egyetért a szolgáltató mobil végberendezések árára vonatkozó megjegyzéseivel, de felhívja a figyelmet arra, hogy a határozat-tervezet nem állította, hogy ezen árkülönbségek önmagában kizárnák a mobil helyettesítést. A Tanács a fix-mobil helyettesíthetőség elemzésénél vizsgálta azt, hogy a funkcionális különbségek vizsgálata, a helyhez kötött és a mobil hozzáférési penetráció alakulása, a telefonálási szokások, illetőleg használatbeli különbségek alakulása, valamint az áttérési, váltási korlátok számbavétele helyettesítővé teszi-e a mobil rádiótelefon hozzáférési szolgáltatást és úgy találta, hogy bár vannak jelei a fix-mobil helyettesítés meglétére (lásd a Vodafone, illetőleg a T-Mobile által kínált otthoni vagy házi mobil díjsomagokat) valamennyi tényezőt egybevetve nincs helyettesítés az adott piacon.

4.5. Észrevétel a Határozattervezet I.5.1.1.4., „Áttérési, váltási korlátok, nehézségek” című pontjához:

A Magyar Telekom szerint a Határozattervezet ezen pontjában leírt a Magyar Telekom kiskereskedelmi díjsomagjairól vett példák és az ezekből levont következtetések megtévesztőek, és rossz színben tüntetik fel a társaságot, ezért kérte, hogy a Határozattervezet ezen pontjában a Magyar Telekom kiskereskedelmi díjsomagjairól valamint ezen belül a Favorit díjsomagról leírt megalapozatlan kijelentéseket a Tanács törölje.

*A Tanács a hivatkozott pont 4. bekezdését a szolgáltató észrevétele alapján a következőre módosítja:
„A határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve az előfizetőnek ezen díjsomagokról történő más díjsomagra való váltását néhány szolgáltató olyan indokolatlan feltételek támasztásával akadályozza meg, amelyekkel elérhető, hogy a hozzáférést döntő többségben csak tőlük igénybe venni tudó előfizető a hosszabb távú előfizetési jogviszonyból még lényegesen jobb ajánlat esetén sem tud szabadulni, megakadályozva ezzel az új szolgáltatók hozzáférési piacra történő belépését, néha még a közvetítőválasztás igénybevételét is.”*

4.6. Észrevétel a Határozattervezet I.5.1.2., „Helyhez kötött lakossági telefon hozzáférés helyettesítése Internet szélessávú hozzáférés útján” c. pontjához:

A Magyar Telekom kérte, hogy a Tanács a számítógépek közötti, Interneten keresztül megvalósított kommunikáció kapcsán az „Internet programok” helyett a célszerűbb a számítógépeken futó „szoftver alkalmazás” kifejezést használja.

Mivel a határozattervezet az 1-2. kiskereskedelmi piacokra vonatkozó álláspontja szerint helyesebb, ha a pont és annak címe a nem lakossági telefon hozzáférésre is utal, különösen mivel az üzleti előfizetők is használnak ilyen alkalmazásokat.

A Tanács a Határozattervezet I.5.1.2. pontját az észrevételnek megfelelően javította.

4.7. Észrevétel a Határozattervezet I.7., „A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” című pontjához

A Magyar Telekom a végleges határozatban kérte a legfrissebb rendelkezésre álló adatokat szerepeltetni:

- a „kábeltelefon” előfizetők és a közvetítőválasztás időtartama, növekedési üteme vonatkozásában (a végleges határozat elfogadásakor vélhetően már rendelkezésre fog állnia KSH OSAP keretében gyűjtött 2006. IV. negyedévének statisztikai adatai), és
- a megnyitott 21xxxxxxx számmezőből a szolgáltatók által lekötött tartományokból hozzáférésre bejelentett használatbavételi igények vonatkozásában.

A Tanács a statisztikai adatok helyett a szolgáltatóktól kiegészítő adatszolgáltatás keretében bekért adatokat szerepelteti a határozatban.

A 21-es számmezőt használó előfizetők számát és megoszlását az 1. és 2. piac között a határozat I.7. pontjának 4. bekezdésében a Tanács megadta, megjegyezve, hogy a 21-es számmező igénybevétele egyelőre jelentéktelen.

4.8. Észrevétel a Határozattervezet I.9.2., „Hatékony versenyhez való közeledés” című pont b) alpontjához:

A Magyar Telekom kérte, hogy amennyiben a Tanácsnak nem állnak rendelkezésére frissebb adatok, a 7. táblázat alatt „az elmúlt 3 évben” szövegrész helyett a „2002-től 2004 végéig tartó időszakban” szövegrész szerepeljen, hiszen a táblázat adatai csak ezt támasztják alá.

A Tanács a szolgáltató észrevételének megfelelően a rendelkezésére álló legfrissebb adatokkal korrigálta a határozatot (lásd a „C” fejezetben, a GVH észrevételeinek III. pontjához adott választ), ezért az idézett szövegrész korrekciója nem szükséges.

4.9. *Észrevétel a Határozattervezet I.9.3. „A versenyjogi eszközök elégtelensége, Általános megfontolás” című ponthoz:*

A Magyar Telekom kérte, hogy a hivatkozott „EU szabályozó hatóságainak álláspontja” kerüljön pontosan (cím, dátum, forrás) meghatározásra a végleges határozatban.

A Tanács az idézett szöveget a következő módon javítja: „A Tanács osztja az Európai Bizottság azon álláspontját...” és az ideutaló hivatkozást lábjegyzetben megadja a következő szöveggel: „2002/C 165/03 Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services: 1.3 Relationship with Competition law 31.”.

4.10. *Észrevétel a Határozattervezet II.2.1., „Piaci részesedés” című pontjához:*

A Magyar Telekom súlyosan hiányosnak ítélte 9. sz. táblázat alatt a piaci részesedések tendenciájára való utalást („nagyon kis mértékben csökkenő tendenciát mutat”), ezért kérte a Tanácsot, hogy 2005-2006-ra vonatkozó adatokat vagy azok hiányában becslést szerepeltessen.

Álláspontja szerint szükséges továbbá a Tanács állásfoglalása arról, hogy az évről-évre fokozatos csökkenés gyengíti-e az erőfölényes pozíciót?

Lásd a Tanácsnak a rendelkező rész b) pontjához adott válaszát, illetve lásd a „C” fejezetben, a GVH észrevételeinek III. pontjához adott választ. Egyebekben az EU Bizottsága olyan álláspontot képvisel, hogy 50% feletti részesedés esetén szinte bizonyos a JPE státusz. A Magyar Telekom még jóval ezen piaci részesedés felett van az 1. és a 2. piacon is.

4.11. *Észrevétel a Határozattervezet II.2.10., „Vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozás csoport” című pontjához:*

A T-Mobile MTelekom-ba történő beolvadásának időpontja, valamint a HTCC irányító helyzetbe kerülésének ideje a Matel Holdings felett pontosítandó.

A Tanács a határozat-tervezetet az észrevételnek megfelelően módosítja.

4.12. *Észrevétel a Határozattervezet III.4.1., „Általános kötelezettségek” című pontjához:*

A 12. sz. táblázat adatai – amely a helyi hurok átengedését 2006. III. negyedéves, azaz szeptember 30-i állapot szerint tartalmazza – még nem mutatják az új referenciaajánlatok hatását. A Magyar Telekom kérte a Tanácsot, hogy végső határozatának indokolását és annak megállapításait (pl. „a nagykereskedelmi szabályozás nem bizonyult elegendőnek”) a lehető legfrissebb adatok alapján fontolja meg.

A Tanács az adatokat kiegészítette a 2006 év végi számokkal, mely alapján egyértelműen megállapítható, hogy ezek az adatok lényegében nem befolyásolják a Tervezet megállapításait.

4.13. *Észrevétel a Határozattervezet III.4.3.c), „Az előfizetők megtartása a hozzáférés és a díjcsomagok igénybevétele feltételeinek indokolatlan meghatározásával” című pontjához:*

A Tanács szerint a piaci problémát fokozhatja, ha a kötelező hűségnyilatkozat időtartamának lejáratakor az előfizető ellenkező tartalmú nyilatkozata hiányában automatikusan meghosszabbodik. Ugyanakkor a III.6.4.2. pont szerint (a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma – Eht. 109. § (1) bekezdés c) pont) „a szolgáltató ezen magatartása még nem jelent versenyproblémát.” A Magyar Telekom ezért kéri, hogy a Tanács megfelelően utaljon a végső határozat III.4.3.c) pontjában is a fentiekre.

A Tanács megjegyzi, hogy a Magyar Telekom által jelzett szövegrészeket alapvetően nem látja egymásnak ellentmondónak. A III.4.3. c) pontban ugyanis a Határozattervezet azt tartalmazza, hogy az elemzett versenyprobléma fokozását jelentheti, ha a kötelezett szolgáltatónál a kötelező hosszú távú elkötelezettség (kötelező hűségnyilatkozat) időtartamának lejáratkor a szerződés az előfizető ellenkező tartalmú nyilatkozata hiányában automatikusan meghosszabbodik. Ehhez képest a Magyar Telekom által kifogásolt III.6.4.2. pont is azt jegyzi meg, hogy az automatikus meghosszabbodás amennyiben újfent együtt jár azzal, hogy az újabb határozott idő eltelté előtti szerződésmegszüntetéshez vagy díjcsomag-váltáshoz a korábbival egyenértékű vagy annál súlyosabb hátránnyal járó indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek járulnak, akkor ez a III.4.3. c) pontban feltárt versenyprobléma további erősödését okozhatja. A két tartalom ilyen módon egybehangzó, de a közérthetőség érdekében a Tanács a Határozattervezet III.4.3. c) pontjában foglalt, előbb említett mondatot a következőképp módosította:

„A piaci problémát tovább fokozhatja, ha a kötelezett szolgáltatónál kötelezően igénybeveendő határozott idejű szerződés időtartamának lejártakor az előfizető ellenkező tartalmú nyilatkozata hiányában a szerződés automatikusan meghosszabbodik. Természetesen ez csak abban az esetben jelent piaci problémát, ha az automatikus meghosszabbodás újfent együtt jár azzal, hogy az újabb határozott idő eltelte előtti szerződésmegszüntetéshez vagy díjsomag-váltáshoz a korábbival egyenértékű vagy annál súlyosabb hátránnyal járó indokolatlan és/vagy aránytalan feltételek járulnak.”

4.14. *Észrevétel a Határozattervezet III.6.4.2., „A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma (Eht. 109. § (1) bekezdés c) pont)” című pontjához:*

A Magyar Telekom jelezte, hogy a rendelkező rész b) pontjához írt észrevételeink értelemszerűen vonatkoznak a jelen pontra is. Kérte, hogy amennyiben a Tanácsnak nem állnak rendelkezésére frissebb adatok, az észrevételezett pont az 57. oldalon kerüljön kiegészítésre azzal, hogy a piaci részesedés 2004. év végi adatokon alapul.

A Magyar Telekom külön megjegyezte, hogy a nem várt jövőbeni események egy piacgazdaságban megszokott jelenségek, erre való tekintettel nem kérdőjelezhető meg a határozott idejű szerződések létjogosultsága.

A Tanács ismételten hangsúlyozza a fentiekkel kapcsolatban a határozott idejű szerződések létjogosultságát nem kérdőjelezi meg, csupán arra utal, hogy ezek felmondását milyen körülmények indokolhatják.

A jövőbeni eseményeknek a kötelezettség kiszabásánál – a Magyar Telekom észrevételével is egybehangzóan – éppen ott van jelentősége, hogy hiába változik gyorsan a piac és jelennek meg új, a korábbiaknál jobb ajánlatok, a fogyasztó korábbi díjsomagról történő váltáshoz kötődő esetleges az indokolatlan és aránytalan feltételek miatt nem tud díjsomagot váltani. A jövőbeni eseményekre történő utalás tehát éppen azért szükséges, mert az alternatív szolgáltatók csak az inkumbensek által kínált jobb ajánlatokkal tudnak a piacon előfizetőket szerezni, de az alternatív szolgáltatónak a jövőben kínált ilyen díjsomagjának igénybevételét lehet magakadályozni egy korábban határozott idejű szerződéssel igénybevett olyan inkumbensi díjsomag esetében, ahol a díjsomag-váltáshoz aránytalan és indokolatlan feltételeket fűz a szolgáltató.

4.15. *Észrevétel a Határozattervezet B fejezet 2. „A törtidőszaki díjsomagok kezelése, A tárgy és bázis időszak alatt nem folyamatosan létező díjsomagok migrációjáról” c. pontjához:*

A Magyar Telekom álláspontja szerint nem helyes a Tanács által vázolt módszer, mivel vannak olyan csomagok, melyekből egy drága átalánydíjas csomagra a migráció elhanyagolható (pl.: Minimál), ilyen esetekben csak a csomagok arányát vizsgálni az összes csomagon belül nem helyes. Javaslatuk szerint az átalánydíjas csomagok esetében csak más átalánydíjas csomagok kerüljenek figyelembe vételre, míg a Minimál csomag teljes mértékben kerüljön kihagyásra a „migrációt szimuláló” számításokból.

A Tanács semmilyen korlátozó okot vagy forgalmi adatot nem ismer arra nézve, hogy a Minimál előfizetők miért ne migrálhatnának át más újonnan megjelenő díjsomagokra az igénybevételi arányuknak megfelelően.

Nem tartja elfogadhatónak a szolgáltató másik javaslatát sem, mely szerint az átalánydíjas csomagok esetében csak más átalánydíjas csomagok kerüljenek figyelembe vételre a helyettesítés során, mivel ezek az ún. „átalánydíjas” díjsomagok csak 2005 és 2006 közepétől kerültek bevezetésre, így ezekre nem csak a feltételezett, de még a későbbi tényleges migráció is csak az addig létezett díjsomagokból történhetett. A további időszakokra nézve is nagyon valószínűtlen és indokolatlan lenne az a korlátozás, hogy a helyettesítési módszertan alkalmazása során kizárólag csak az átalánydíjas csomagból válthatnának előfizetők átalánydíjas díjsomagra.

Egyebekben lásd az Emitel észrevételére az 1.2. pontban adott választ.

4.16. *Észrevétel a Határozattervezet B fejezet árindex számításához:*

A Magyar Telekom álláspontja szerint a lebeszélhetőséget vagy az egyes irányokba ingyenes hívásokat tartalmazó csomagok esetében szükséges a lebeszélhetőség vagy a kedvezmények súlyának levonása az adott díjsomag súlyából az árindex számításakor.

Az észrevételre válaszként lásd a B. fejezet Az ellenőrzési eljárás során figyelembe veendő, az indexképzésben szerepet játszó díjjelemek kiválasztása – c. rész első bekezdését (62 – 63. oldal).

5. A TELE2 Kft. észrevételei

(A szolgáltató 2007 május 17-én kelt levele alapján)

5.1. Észrevételek a Határozattervezet indokolását általános jelleggel érintő kérdéseivel kapcsolatban:

• Az elemzés idő távja

A TELE2 elfogadhatatlannak tartja azt, hogy a Határozattervezet indokolásában szereplő legfrissebb adatok többnyire 2004-ből, azaz több mint két évvel ezelőtről származzanak. Javasolta, hogy a Határozattervezetek a 2005. évi és legalább a 2006 első félévi adatokat is vegye figyelembe.

A Tanács az adatokat időközben frissítette (lásd a Magyar Telekomnak a rendelkező rész b) pontjához fűzött észrevételére adott választ).

• Az elemzés kontextusa

A TELE2 véleménye szerint a helyes piaci beavatkozás csak olyan szabályozói elemzések alapján képzelhető el, amelyek az egymással kapcsolatban álló, egymásra szorosan ható piacokat együttesen értékeli. Véleménye szerint ez a jelen határozat-tervezetben nem mutatható ki. Annak ellenére, hogy a jelen határozattervezet is egyértelműen a kiskereskedelmi hozzáférési és forgalmi piacok elkülönülése mellett foglal állást, szerinte nem vizsgálja érdemben az elkülönülő, de egymással összefüggő piacok kapcsolatát (például a keresztfianzírozás lehetőségét).

A TELE2 szerint a kiskereskedelmi hozzáférést és a hívásslolgáltatásokat versenykorlátozó módon összekapcsoló díjsomagok (pl. a Felező és Favorit) lehetővé teszik a JPE szolgáltatók számára, hogy kiskereskedelmi hozzáférés árából fedezzék a forgalmi szolgáltatások árát, amelyekre nyomást gyakorol a forgalmi piacokon a szabályozás által már kikényszerített verseny. Mivel ezt a versenyt elsősorban a közvetítőválasztás fenntartása biztosítja, alapvető fontosságúnak tartják az olyan jelenségek kezelését, melyek gyengítik ennek hatását, és a szolgáltató-váltás ellen versenyellenes módon hatnak.

A TELE2 véleménye szerint a Határozattervezetben nem kerülnek megfelelően értékelésre a piaci erő átvitelére alkalmas „díjsomag képző” stratégiai magatartások, valamint a kiszabni tervezett kötelezettségek nem alkalmasak azok versenyellenes hatásának kiszűrésére.

Határozott véleménye ezért az a Tele2-nek, hogy a Határozattervezetben nem kerülnek megfelelően értékelés a fent említett stratégiai magatartások, illetőleg utalásszerűen hiába jelennek meg a tervezetben, a kiszabni tervezett kötelezettségek nem alkalmasak azok versenyellenes hatásának kiütésére.

A Tele2 fenti felvetésével kapcsolatban nyomatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie hogy, az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érhető a TELE2 felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. A Tele2 fenti felvetésével kapcsolatban nyomatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie hogy, az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érhető a TELE2 felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni.

A Tanács ugyanakkor felhívja a szolgáltató figyelmét arra, hogy a konkrét – értesítéssel megindított – piacelemzési eljárásain kívül is, hatósági és nem hatósági eszközökkel, folyamatosan figyelemmel kíséri a piacon kialakuló jelenségeket, és a piaci szereplők magatartását. Ezen belül különösen kiemelt jelentőséget kap a JPE szolgáltatókra kiszabott kötelezettségek érvényesülésének és elégségességének vizsgálata. Abban az esetben, ha a Tanács a fenti tevékenysége során akár olyan következtetésre jut, hogy a kiskereskedelmi forgalmi piacon kiszabott kötelezettségek a nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségekkel együtt sem alkalmasak a kiskereskedelmi piacon egy esetleges versenyellenes magatartások megakadályozására, akár olyan következtetésre, hogy a nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségek hatásaként már nincs szükség bizonyos kiskereskedelmi kötelezettségek fenntartására, akkor a Tanács mérlegelheti annak lehetőségét, hogy az Eht. 57. § (2) bekezdése szerinti rendkívüli piacelemzés keretében avatkozzon be. Egy további kiskereskedelmi kötelezettség kiszabása vagy megszüntetése vizsgálatok azonban szükségszerűen az is mérlegelésre kerül, hogy az adott versenyellenes helyzet nem orvosolható-e ex post eszközökkel, illetve hogy nem célszerűbb-e a probléma kezelése a nagykereskedelmi piacon.

A Tanács már a GVH észrevételénél is utalt arra, hogy a Tanács álláspontja szerint az ún. „bundled” csomagok csak a határozott idejű szerződések Határozattervezetben részletezett aránytalan és indokolatlan feltételeinek

meghatározásával összefüggésben jelentenek ex-ante versenyproblémát. Ahogyan a GVH is megjegyezte észrevételeinek 12. pontjában az ilyen, ún. „bundled” csomagok JPE szolgáltató általi nyújtásának teljes tilalma nem lenne megfelelő eszköz a probléma megoldására, hiszen ez megakadályozná a JPE szolgáltatókat, hogy a kábeltelefon és mobil szolgáltatók által kínált hasonló konstrukciókkal fel tudják venni a versenyt. Az olyan díjcsomagok indokolatlan árukapcsolásra hivatkozással történő megtiltása, amelyekben a szolgáltató az előfizetési díj fejében forgalmi szolgáltatást is nyújt a Tanács álláspontja szerint nem lehetséges, mivel egyrészt a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így nem lehet indokolatlan árukapcsolásról beszélni, az árukapcsolás tehát két szolgáltatás esetén minden olyan esetben indokoltnak tekinthető, ha az adott két szolgáltatás tipikusan csak együtt vehető igénybe. Másrészt ezen csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására. A közvetítéválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése továbbá nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nemcsak a díjcsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.

A Tanács a fentiek alapján tehát úgy látja, hogy a versenyprobléma ezeken a piacokon nem az, hogy ilyen ún. bundled csomagok léteznek, hanem az, hogy az inkumbens szolgáltatók a piaci erejük folytán képesek lehetnek arra, hogy ezen csomagokat csak határozott idejű szerződés keretében kínálják az előfizetőknek, és a versenyt azáltal akadályozzák, hogy a határozott idejű szerződésből történő kilépést aránytalan és indokolatlan feltételek alkalmazásával kapcsolják össze. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (lásd: Pantel), amely egy díjcsomagra (Favorit) kínál közvetítéválasztásos szolgáltatást (pld: Pantel Fix, Fix Plusz csomagok), és megfelelő csomagképzéssel még a bundled csomagokat is fel lehet használni közvetítéválasztás szolgáltatás nyújtásának alapjául. Ez a tény is mutatja, hogy a versenyt alapvetően nem az ún. bundled csomagok akadályozzák, hanem az, ha az előfizetőt egy alternatív szolgáltató azért nem tud megfelelő ajánlattal „megszerezni”, mert az előfizető a szerződés megszűnéséhez kötődő aránytalan és indokolatlan feltételek alkalmazása révén olyan helyzetbe kerül, amelyet egy alternatív szolgáltató nem képes megfelelő ajánlattal kompenzálni.

5.2. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész a) pontjában előírt, az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez:

A Tele2 Magyarország Kft. nem kívánta vitatni az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltását, de álláspontja az, hogy a kiskereskedelmi hozzáférési piacokon jelentkező (hangsúlyozottan a forgalmi piacokkal való kapcsolódás miatt jelentkező) valamennyi verseny-probléma kezelésére nem alkalmas. Álláspontja szerint az egyik probléma ott merül fel, hogy nem magas-e már eleve a kiinduló átlagár. A JPE szolgáltatóknak így álláspontja szerint lehetőségük van olyan ajánlatokat kialakítani, amelyek alkalmasak arra, hogy a meglévő magas árszint fennmaradjon, ugyanakkor a kiszabott kötelezettséget se sértsék meg, miközben hatásosan képesek akadályozni a verseny élénkülését és ezzel a további árcsökkenést.

A kiskereskedelmi hozzáférési piacokon megjelenő árszint folyamatos szabályozás tárgya, így nem lehet ellenőrizetlenül magas. A hozzáférési díjváltozás mértékének ellenőrzése során az előfizetési díjakból nyújtott forgalmi kedvezményeket a Tanács nem veszi figyelembe. A megnövelt előfizetési díjban elszámolt jelentős forgalmi kedvezményeket tartalmazó ún. „átalánydíjas” csomagok nagy része csak 2005 és 2006 közepétől került bevezetésre, és mivel az ellenőrzési módszertan nem engedi levonni az előfizetési díjból a forgalmi kedvezményeket így a fogyasztói árszint növekedési korlátjába bele kell férnie a szolgáltatók átlagos évi előfizetési díj növelésének.

5.3. Észrevétel a Határozattervezet rendelkező rész b) pontjában az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmával kapcsolatos kötelezettséghez és a kapcsolódó indokoláshoz:

A TELE2-nek kétségei vannak afelől, hogy a hatóság valóban be tudja-e tartatni a fenti kötelezettséget, és a szükséges folyamatos ellenőrzések időigénye folytán hatásos lesz-e ez a kötelezettség. A probléma gyökere szerintük abban a körülményben áll – amelyet a Határozattervezet is tartalmaz –, hogy az „... indokolatlan és aránytalan feltétel olyan (gyakran bizonyos ingyenes lebeszélhetőséget tartalmazó) magas előfizetési díjú díjcsomagokhoz járul, ahol az előfizető nem érdekelt a közvetítéválasztás szolgáltatás igénybevételében”.

A TELE2 úgy véli, hogy az igazi verseny kialakulásának elengedhetetlen feltétele lenne az azonos versenykörülmények kialakítása. Ennek érdekében ismételten javasolja a hurokátengedés szabályozása és feltételeinek folyamatos javítása mellett a nagykereskedelmi vonalbérlet bevezetését és referencia-ajánlatban való szabályozását, hogy az alternatív szolgáltatók a hozzáférési piacon a hurokátvétel mellett más módon is meg tudjanak jelenni. Emellett javasolja megfontolni legalább átmeneti időszakra (a nagykereskedelmi vonalbérlet bevezetéséig és gyakorlati megvalósulásáig) az indokolatlan árukapcsolás megtiltását. Véleményük szerint az olyan díjcsomagok minősülhetnek indokolatlan

árúkapcsolásnak, amelyek fő célja a JPE szolgáltatók piaci erejének fenntartása azáltal, hogy a fogyasztókat olyan díjcsomagba terelik, amelyek az egyik – versenyző – piacon nyújtanak kedvezményeket (kedvező vagy „ ingyenes” hívásdíjak) egy másik – nem versenyző – piacon realizált bevétel (előfizetési díj) ellenében, hogy így az előfizetőket ellenérdekelte tegyék a közvetítőszolgáltatók igénybevételeiben.

A TELE2 5.3 pontjában írt észrevételekhez lásd a Tanács GVH észrevételeinek 2., 10., és 12. pontjához írt tanácsi válaszokat.

6. Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület észrevételei (Fischer Gábor úr 2007.05.04-én kelt e-mail levele alapján)

Az e-mail írója az OFE nevében javasolja, hogy a határozat terjedjen ki a mobil- és kábeltv szolgáltatókra is. A mobil szolgáltatóknál szerintük jellemzőek az áttekinthetetlen tarifarendszerek és hűség szerződések; kábeltv szolgáltatók esetében a gazdasági erőfölénnyel való visszaélések miatt árszabályozást javasolnak.

A Tanács megjegyzi, hogy az EU illetékes Bizottsága, valamint a 16/2004. (IV.24.) IHM rendelet a mobil rádiótelefon és a műsorelosztási kiskereskedelmi piacokat nem sorolta az elemzendő piacok közé, így az OFE észrevételeivel nem áll módjában foglalkozni.

E. fejezet

A notifikációs eljárás eredménye

A Tanács az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 65. § (1) bekezdése valamint a 2002/21/EK. Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2007. július 5-én bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt - az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

- a) kísérő levél és a 2003/561/EC Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Summary Notification Form) angol nyelven,
- b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdogozott határozattervezet magyar nyelven,
- c) a GVH határozat-tervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven,
- d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven, és
- e) az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület által adott észrevételek magyar nyelven.

A Tanács a b) pontban foglalt dokumentum kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit - szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a dokumentumot a Tanács két – üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó – változatban küldte meg a Bizottság részére.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2007/0662, HU/2007/0663 számon 2007. július 5-én vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2007. július 13-án kiegészítő információt kérő levelet írt, amelyben telefon előfizetés nélküli DSL („naked DSL”) beszédcélú használatára (IP telefon) adott szolgáltatói ajánlatokról, valamint a mobil szolgáltatók ún. „home-zone” (otthoni zóna, azaz adott cím környezetében kezdeményezhető fix telefon díjcsomagú mobil hívások) szolgáltatásának a vizsgált piacokkal való kapcsolatáról kért tájékoztatást.

Az NHH a megjelölt határidőn belül (2007. július 17-én) elküldte válaszáat, amelyben tájékoztatást adott arról, hogy több szolgáltató ajánl „naked DSL” szolgáltatást, azonban egyik ajánlat sem tartalmaz IP telefon alkalmazást. Az NHH hivatkozott a határozat-tervezet releváns pontjaira, amelyek alátámasztják, hogy a vizsgált időszakban az IP telefon nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak a vizsgált piacokon. A „home zone” szolgáltatással kapcsolatban a válaszlévlél – a határozat-tervezet adott pontjaira hivatkozva - kifejtette, hogy a mobil rádiótelefon hozzáférés, (így az ebbe a körbe tartozó „home-zone” szolgáltatás) még szintén nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak.

A bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2007. augusztus 3-án kelt - és augusztus 10-én az NHH kérésére két lágjegyzet törlése miatt javított - magyar nyelvű levelet küldött, amelyben a piacmeghatározás és a nagykereskedelmi vonalbérlet kötelezettségének bevezetése témakörében tett észrevételt.

Az észrevételek és azzal kapcsolatos álláspont az alábbi:

„Piacmeghatározás

A Bizottság megjegyzi, hogy Magyarországon megjelentek a mobilszolgáltatók által nyújtott home-zone szolgáltatások. Az NHH arra a következtetésre jutott, hogy – legalábbis a piacelemzés időtávján belül – ezek a szolgáltatások nem tartoznak a kiskereskedelmi hozzáférési piacokhoz, anélkül, hogy a keresleti helyettesítési tesztet elvégezte volna. Ez a megállapítás mindazonáltal nem befolyásolja az JPE-vel rendelkező szolgáltatók azonosítását. Ettől függetlenül a Bizottság felhívja az NHH-t, hogy a végleges intézkedésben vizsgálja meg részletesebben a helyhez kötött hozzáférés és a mobil szolgáltatók által nyújtott konvergens szolgáltatások közötti helyettesítés kérdéskörét, figyelembe véve a szolgáltatások használatát és az árakat, (különös tekintettel arra, hogy az előfizető tud-e váltani az előfizetési díj kismértékű de jelentős növekedése esetén). Továbbá a Bizottság felhívja az NHH-t, hogy a fenti szolgáltatások fejlődését kísérje figyelemmel.”

A Tanács a „home-zone” szolgáltatás részletes vizsgálata alapján megállapította, hogy az ilyen szolgáltatást nyújtó mobil szolgáltató alapvetően továbbra is mobil jellegű szolgáltatást nyújt, ami lehetővé teszi, hogy az egyik vezetékes inkumbens szolgáltató hívószámán érkező és hozzá átirányított hívásokat az előfizető saját mobil telefonján fogadja – esetenként a „home zone” területén kívül is. Ugyanakkor az előfizető hívásokat saját mobil hozzáférése és hívószáma alapján kezdeményez, amely hívások magukban hordozzák mindazokat a funkcionális és műszaki korlátozásokat, amelyek alapján a Tanács a Határozat Indoklása „A” fejezetének I.5.1.1.4. pontjában megállapította, hogy a helyhez kötött telefon szolgáltatásoknak a mobil telefon szolgáltatások nem helyettesítői.

Amint a határozat Indoklása „A” fejezetének I.5.1.1.3 pontjában idézett piackutatási eredmények is mutatják, a helyhez kötött telefontal rendelkezők nagy többsége szükségtelennek tartja a mobil szolgáltatást. Az esetleges áttérés tehát tisztán költségcsökkentési megfontolásokkal nem indokolható. Ezért a Tanács a helyhez kötött telefon hozzáférési díjak és a „home zone” típusú díjak arányát nem is vizsgálta.

Összefoglalva, a Tanács megállapította, hogy a Magyarországon eddig megvalósított „home zone” szolgáltatás nem más, mint a mobil rádiótelefon szolgáltatás egy speciális díjsomagja, amely magába foglal – többek között – egy inkumbens helyhez kötött telefon szolgáltató vonaláról történő állandó hívásátírányítás kiegészítő szolgáltatást.

„Nagykereskedelmi vonalbérlet kötelezettségének bevezetése:

A Bizottság megjegyzi, hogy az első piacelemzés alapján a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi szinten előírt kötelezettségek ellenére Magyarországon a kiskereskedelmi hozzáférési piacokon a verseny nem erősödött jelentősen. Ez szükségessé teszi a jelenlegi nagykereskedelmi szabályozás hatékonyságának a vizsgálatát.

Az NHH nem tervez nagykereskedelmi vonalbérlet („NVB”) bevezetésére vonatkozó kötelezettséget előírni a JPE-vel rendelkező szolgáltatók számára a piaci torzulások korrigálása érdekében és hangsúlyozza, hogy ez a kötelezettség nem segítené elő az infrastruktúrába történő beruházást, különös tekintettel a hurokátengedésre.

A Bizottság hangsúlyozza, hogy megítélése szerint az NVB megfelelő kötelezettség lehet az adott kiskereskedelmi piacokon a verseny hiányának az orvoslására. Az NVB lehetővé teszi, hogy a korábbi helyi koncessziós szolgáltatók versenytársai ún. “bundled” formában, azaz csomagokban kínálják a kiskereskedelmi termékeiket és szolgáltatásaikat, úgy, ahogyan azt a leghatékonyabbnak találják, kiegészítve a közvetítőválasztást, illetve előválasztást.

Így, tekintettel a kiskereskedelmi szinten azonosított piaci torzulásokra, valamint arra a tényre, hogy a hurokátengedések száma elenyésző, a Bizottság sürgeti az NHH-t, hogy mérlegelje az NVB bevezetésére vonatkozó kötelezettség kiszabását a JPE-vel rendelkező szolgáltatókra, szem előtt tartva azt, hogy az új piaci belépőknek idővel nem lesz többé szüksége az NVB-hez hasonló inputokra történő támaszkodásra, ahogyan az alternatív hálózati infrastruktúrába történő beruházásuk mértéke növekszik.”

A Tanács a nagykereskedelmi vonalbérlet (NVB) kötelezettség kiszabására vonatkozó álláspontját az Indoklás „C” fejezetében, a Gazdasági Versenyhivatal levelének II. pontjával kapcsolatban fejtette ki, amely szerint – amellett, hogy az ilyen kötelezettség a nagykereskedelmi piacokon lenne lehetséges – annak kiszabását a következő szempontok miatt vetette el:

- A Tanács az infrastruktúra-alapú versenyt kívánja támogatni és a hozzáférési piacon ennek első lépcsőjeként a hurokátengedést, továbbá a VoIP technológiájú hozzáférési hálózatok kiépítését támogatja. Az NVB beruházás nélkül teszi lehetővé az új piaci belépők terjeszkedését.
- A Tanácsnak nem szándéka az inkumbens szolgáltatók beruházásainak a visszafogása, ami az NVB bevezetésének egyik várható hatása lenne.
- az NVB csak hosszabb távon lenne képes a kívánt hatás kifejtésére, amely feltételezi, hogy ehhez a Tanács rendkívül bonyolult és részletes, a hívások minden fajtájára kiterjedő szabályrendszerrel dolgoz ki. Ez a folyamat más országokban is éveket vett igénybe és mind a szabályozói, mind a szolgáltatói oldalon jelentkező költségkihatások várhatóan nem lennének arányban az óhajtott eredménnyel.

Budapest, 2007. szeptember 4.

Bánhidi Ferenc s. k.,
tanácsstag
dr. Rozgonyi Krisztina s. k.,
tanácsstag
alelnök

Debreczeni Sándor s. k.,
tanácsstag

Dr. Nyevrikel Emília s. k.,
tanácsstag
Pataki Dániel s. k.
tanácsstag
elnök

A határozatot kapja:

1. *Agnátus-Pont 2004 Távközlési Kft.*
1108 BUDAPEST Bányató u. 10.
2. *AMTEL Magyarország Kft*
2009 PILISSZENTLÁSZLÓ Kápolna köz 2.
3. *BT Limited Magyarországi Fióktelepe*
1123 BUDAPEST Alkotás u. 50.
4. *Com.unique Telekommunikációs Szolgáltató Kft.*
1133 BUDAPEST Hegedűs Gyula u. 83-87.
5. *DUNAKANYAR-HOLDING Pénzügyi Tanácsadó és Szolgáltató Kft.*
2000 SZENTENDRE Kálvária út 41/a
6. *EMITEL Távközlési Zrt.*
6722 SZEGED Tisza L. krt. 41.
7. *DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.*
1134 BUDAPEST Váci út 35.
8. *eTel Magyarország Távközlési Kft.*
1075 BUDAPEST Kazinczy u. 24-26.
9. *FiberNet Kommunikációs Zrt.*
1013 BUDAPEST Krisztina tér 2.
10. *GTS Datanet Távközlési Kft.*
2040 BUDAÖRS Ipartelep u. 13-15.
11. *HUNGAROTEL TÁVKÖZLÉSI Zrt.*
1113 BUDAPEST Bocskai út 134-146.
12. *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
2040 BUDAÖRS Puskás Tivadar u. 8-10
13. *IP-Park Távközlési Szolgáltató Kft.*
1116 BUDAPEST Hunyadi J. út 162.
14. *MagNetCom Kft.*
1026 BUDAPEST Szilágyi Erzsébet fasor 103.
15. *Magyar Telekom Nyrt.*
1013 BUDAPEST Krisztina krt. 55.
16. *Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.*
1092 BUDAPEST Kinizsi. u. 30-36.
17. *PanTel Távközlési Kft.*
1113 BUDAPEST Bocskai út 134-146.
18. *Tarr Építő-, Szolgáltató- és Kereskedelmi Kft.*
7100 SZEKSZÁRD Kadarka u. 18.
19. *T-Kábel Magyarország Kábeltelevíziós Szolgáltató Kft.*
1089 BUDAPEST Baross u. 133.
20. *TvNetWork Telekommunikációs Szolgáltató NyRt.*
1138 BUDAPEST Váci út 168. A ép. II. em
21. *UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.*
1092 BUDAPEST Kinizsi u. 30-36.
22. Irattár

III. FŐRÉS: Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala

Tájékoztatás a piacfelügyeleti eljárásokban a Nemzeti Hírközlési Hatóság által hozott és a hatóság honlapján 2007. augusztus hónapban közzétett érdemi határozatokról

Sor-szám	Határozat száma	Tárgy	Szolgáltató/Igénybevevő forgalombahozó/forgalmazó
Elsőfokú határozatok			
1.	HB-18833-3/2007.	Az Electro World Magyarország Kft. T4512 típusú berendezése forgalomba hozatalának megtiltása tárgyában. 2007/08/02	Electro World Magyarország Kft.
2.	HP-16670-7/2007.	A Mercury Magyarország ImpEx Kft. által forgalomba hozott TP-LINK márkanevű TL-WN610G 108M Wireless CardBus Adapter típusszámú vezeték nélküli berendezés tárgyában. 2007/08/06	Mercury Magyarország ImpEx Kft.
3.	HP-16671-7/2007.	A Mercury Magyarország ImpEx Kft. által forgalomba hozott TP-LINK márkanevű TL-WR642G 108M Wireless Router típusszámú vezeték és vezeték nélküli router berendezés tárgyában. 2007/08/06	Mercury Magyarország ImpEx Kft.
4.	HP-18340-7/2007.	Az ORION Elektronikai Kft. által forgalomba hozott ORION márkanevű ODP-7200 modellszámú DECT rendszerű elektronikus hírközlő végberendezés tárgyában. 2007/08/06	ORION Elektronikai Kft.
5.	HP-18346-6/2007.	A bauMax Magyarország Zrt. által forgalomba hozott SKYMASTER modell: 24095 típusjelzésű video-audio jelátadó berendezés tárgyában. 2007/08/06	bauMax Magyarország Zrt.
6.	HP-21630-8/2007.	A Btech Magyarország Kft. által forgalomba hozott Brondi VoIP-10 SKY típusjelzésű DECT és VoIP elektronikus hírközlő végberendezés tárgyában. 2007/08/06	Btech Magyarország Kft.
7.	HS-13570-6/2007.	Az Invitel Zrt. közvetítő előválasztás beállítása tárgyában. 2007/08/06	Invitel Zrt.
8.	HM-18496-5/2007.	A HF Impex Kft. által forgalomba hozott Babymoov: Babyphone Expert típusú bébiőr berendezés megfelelősége tárgyában. 2007/08/22	HF Impex Kft.
9.	HM-19936-8/2007.	A Hunor Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. által forgalomba hozott YS-955 (12881) típusú berendezés megfelelősége tárgyában. 2007/08/22	Hunor Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

10.	HM-19468-8/2007.	A T-Online Zrt. előfizetői szerződés teljesítése és panaszkezelése tárgyában. 2007/08/27	T-Online Zrt.
11.	HZ-14697-2/2007.	A König Computer CMP-WNPCI54 típusú Wlan berendezés forgalomba hozatala tárgyában. 2007/08/29	HQ & NEDIS Kft.
12.	HZ-19080-5/2007.	A Magyar Posta Zrt. ellen „nem előírás szerinti kézbesítés” tárgyában. 2007/08/29	Magyar Posta Zrt.
13.	HZ-20530-6/2007.	A Magyar Posta Zrt. ellen „nem előírás szerinti kézbesítés” tárgyában. 2007/08/29	Magyar Posta Zrt.
14.	HZ-20530-8/2007.	A Magyar Posta Zrt. ellen „nem előírás szerinti kézbesítés” módosítása tárgyában. 2007/08/29	Magyar Posta Zrt.
15.	HZ-2295-1/2007.	A Pannon GSM Távközlési Zrt. számhordozási tevékenysége tárgyában. A határozat ellen fellebbezés érkezett. 2007/08/29	Pannon GSM Távközlési Zrt.
16.	HZ-15131-7/2007.	Az INVITEL Zrt. emeltdíjas telefonszámlázása tárgyában. A határozat ellen fellebbezés érkezett. 2007/08/29	INVITEL Zrt.
17.	HZ-16370-7/2007.	A T-Kábel Kft. számhordozási tevékenysége tárgyában. (utóellenőrzés) 2007/08/29	T-Kábel Kft.
18.	HZ-16365-7/2007.	A GTS-DataNet Távközlési Kft. számhordozási tevékenysége tárgyában. (utóellenőrzés) 2007/08/29	GTS-DataNet Távközlési Kft.
19.	HZ-16359-10/2007.	Az EMKTV Kft. számhordozási tevékenysége tárgyában. (utóellenőrzés) 2007/08/29	EMKTV Kft.
20.	HZ-16358-8/2007.	Az EMITEL Zrt. számhordozási tevékenysége tárgyában. (utóellenőrzés) 2007/08/29	EMITEL Zrt.
21.	HB-19043-3/2007.	Az Electro World Magyarország Kft. MaxCom KXT100 típusú berendezése forgalomba hozatalának megtiltása tárgyában. 2007/08/30	Electro World Magyarország Kft.
22.	HB-19043-4/2007.	Az Electro World Magyarország Kft. MaxCom KXT221 típusú berendezése forgalomba hozatalának megtiltása tárgyában. 2007/08/30	Electro World Magyarország Kft.

23.	HB-20930-6/2007.	Az Ungarn ELTA Szolgáltató és Kereskedő Kft. STM 120 típusú berendezése forgalomba hozatalának megtiltása tárgyában. 2007/08/30	Ungarn ELTA Szolgáltató és Kereskedő Kft.
24.	HS-20780-9/2007.	Az ITM Technológia Kft. által forgalomba hozott AEG Milano 10 típusú távközlési végberendezés forgalomba hozatalának megtiltása tárgyában. 2007/08/31	ITM Technológia Kft.
25.	HS-22858-8/2007.	A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. által forgalomba hozott DICKIE Art.-Nr. 19205 típusú rádió-távírányítású játékaútó forgalomba hozatalának tiltása tárgyában. 2007/08/31	SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft.
26.	HP-12398-15/2007.	A UPC Magyarország Kft. vezetékes műsorelosztó szolgáltatás hibakezelési és hibaelhárítási tevékenysége tárgyában. 2007/08/31	UPC Magyarország Kft.
27.	HP-18682-6/2007.	A FiberNet Kommunikációs Zrt. vezetékes műsorelosztó és internet szolgáltatás hozzáférési pont áthelyezés és panaszvizsgálás tárgyában. 2007/08/31	FiberNet Kommunikációs Zrt.
Másodfokú határozatok			
1.	FK-15131-10/2007.	Az Invitel Zrt. ellen indított piacfelügyeleti eljárás tárgyában. Elsőfokú határozat: HZ-15131-7/2007 2007/08/29	Invitel Zrt.
2.	FK-2295-9/2007.	A Pannon GSM Távközlési Zrt. számhordozási tevékenysége tárgyában. Elsőfokú határozat: HZ-2295-1/2007 2007/08/29	Pannon GSM Távközlési Zrt.
3.	FK-9061-12/2007.	A T-Online Magyarország Zrt. internet szolgáltatás írásban megkötött egyedi előfizetői szerződések jogszerűsége tárgyában. Elsőfokú határozat: HP-9061-4/2007 2007/08/31	T-Online Magyarország Zrt.

A határozatok megtekinthetők a www.nhh.hu > piacfelügyelet > nyilvántartások menüpontnál.

Tájékoztatás a távközlési szolgáltatások bejelentése nyilvántartásba való bejegyzések tényéről

Sorszám	Szolgáltató	Szolgáltatás
1.	GigaLAN 2000 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Szinkron adathálózati és Internet szolgáltatás 2,4 és 5,4 Ghz-en
2.	Bloomberg Finance L.P.	Nem nyilvános bérelt vonali, adathálózat, Internet és egyéb másra nem sorolt távközlési szolgáltatás
3.	Bloomberg L.P.	Nem nyilvános bérelt vonali, adathálózat, Internet és egyéb másra nem sorolt távközlési szolgáltatás
4.	Netkom Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Műsorelosztó szolgáltatás
5.	Corporate United Rendszerszervező és Szolgáltató Kft.	Internet szolgáltatás
6.	Nagy Kanyar Kft.	Internet szolgáltatás
7.	iSAFE Informatikai Kft.	Virtuális magánhálózati szolgáltatás
8.	Szat-Net Információ-technológiai és Szolgáltató Kft.	Nyilvános helyi, belföldi, nemzetközi távbeszélő, adathálózati (VOIP), Internet szolgáltatás
9.	MVMI Informatika Zrt.	Nem nyilvános Internet szolgáltatás
10.	Gyrotech Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Nyilvános helyi, belföldi és nemzetközi távbeszélő szolgáltatás

Tájékoztatás a távközlési szolgáltatások nyilvántartásból való törlések tényéről

Sorszám	Szolgáltató	Szolgáltatás megnevezése	Törlés dátuma
1.	Telima Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Szolgáltató törlése	2007.08.21
2.	Naszályi Önkormányzati Építőipari, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Szolgáltató törlése	2007.07.31
3.	B-Modem Kft.	Internet szolgáltatás 2,4 GHz-en (Gellénháza, Lickóvadamos törlése)	2007.07.01
4.	Skytelekom Kft.	Szolgáltató törlése	2007.08.22

Jogszabályfigyelés

A hírközlési ágazatot érintő jogszabályok jegyzéke 2007. augusztus 17-szeptember 12. között.

77/2007. (VIII. 30.) GKM rendelet	az elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz szükséges azonosítók lekötésének és használatának díjáról szóló 11/2005. (IX. 28.) IHM rendelet módosításáról (M.K. 2007/114.)
225/2007. (VIII. 31.) Korm. rendelet	a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságról (M.K. 2007/115.)
230/2007. (VIII. 31.) Korm. rendelet	az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló 164/2005. (VIII. 16.) Korm. rendelet és az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóival kapcsolatos gazdálkodás rendjéről szóló 184/2005. (IX. 13.) Korm. rendelet módosításáról (M.K. 2007/115.)
78/2007. (VIII. 31.) GKM rendelet	a gazdasági és közlekedési miniszter hatáskörébe tartozó informatikai, távközlési és postai szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról (M.K. 2007/115.)



KÖZLÖNY

§

V. FŐRÉS Z: Egyéb információk, tájékoztatók

A Nemzeti Hírközlési Hatóság elérhetősége

Központi elérhetőségünk

Cím: 1015 Budapest, Ostrom u. 23-25.
 Levelezési cím: 1525 Budapest Pf. 75.
 Telefon: (06 1) 457 7100
 Fax: (06 1) 356 5520
 E-mail: info@nhh.hu
 Honlap: www.nhh.hu

Cím: 1133 Budapest, Visegrádi u. 106.
 Levelezési cím: 1386 Budapest 62. Pf. 997.
 Telefon: (06 1) 468 0500
 Fax: (06 1) 468 0509 (központ)

Ügyfélszolgálataink elérhetőségei és nyitvatartási rendje Személyes / telefonos megkeresések

Az ügyfélszolgálati irodák címei és telefonszámai:

Cím: 1133 Budapest, Visegrádi utca 106.
 Telefon: (06 1) 468 0673
 (központi ügyfél-tájékoztatási vonal)

Cím: 4025 Debrecen, Hatvan u. 43.
 Telefon: (06 52) 522 122

Cím: 3529 Miskolc, Csabai kapu 17.
 Telefon: (06 46) 555 500

Cím: 7624 Pécs, Alkotmány u. 53.
 Telefon: (06 72) 508 800

Cím: 9400 Sopron, Kossuth L. u. 26.
 Telefon: (06 99) 518 500

Cím: 6721 Szeged, Csongrádi sgt. 15.
 Telefon: (06 62) 568 300

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő: 8.00 - 12.00
 Szerda: 13.00 - 16.00
 Péntek: 8.00 - 12.00

Az ügyfélszolgálati telefonszámok elérhetőségének ideje:

Hétfő - Csütörtök: 8.00 - 16.30
 Péntek: 8.00 - 14.00

Ügyfél-tájékoztatási írásbeli beadványok fogadása

Levelezési cím: 1386 Budapest 62., Pf. 997
 Fax: (06 1) 468 0680
 E-mail: info@nhh.hu

Az informatikai és hírközlési ágazat ügyeleti szolgálata (szolgáltatók és főhatóságok részére) Országos Informatikai és Hírközlési Főügyelet

Cím: 1015 Budapest, Ostrom u. 23-25.
 Levelezési cím: 1525 Budapest, Pf. 75.
 Telefon: (06 1) 457 7990, (06 1) 356 3330
 Mobil: (06 20) 339 1360,
 (06 30) 257 3061, (06 70) 330 0386
 Fax: (06 1) 214 0213
 E-mail: fougyelet@nhh.hu

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette a Közlöny Könyvek sorozatának újabb köteteként a

HATÁRON TÚLI MAGYAROK KEDVEZMÉNYEINEK ÉS TÁMOGATÁSÁNAK SZABÁLYAI

című könyvet.

A könyv összefoglalja a határainkon túl élő magyarok támogatásának módozatait és intézményeit szabályozó rendelkezéseket, valamint rövid áttekintést ad azokról a kedvezményes banki eszközökről, amelyek elősegítik az adott térségek gazdasági fejlődését.

A támogatási rendszer alapelve: jobb feltételeket teremteni a magyar honfitársainknak a szülőföldön maradáshoz.

Ajánljuk a kiadványt magánszemélyeknek és intézményeknek, akik/amelyek

- részletesebb ismereteket akarnak szerezni a támogatási rendszerről,
- a határainkon túli térségek regionális fejlesztésében kívánnak részt venni és ehhez kívánnak információt szerezni a támogatási rendszerről,
- a határainkon túl élnek, működnek és támogatást remélnék szerezni fontos céljaik megoldásához,
- egyetemi tanulmányokat folytatnak vagy egyetemeken a támogatási rendszer oktatásával is foglalkoznak.

A 336 oldal terjedelmű kiadvány ára **3465 Ft** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

HATÁRON TÚLI MAGYAROK KEDVEZMÉNYEINEK ÉS TÁMOGATÁSÁNAK SZABÁLYAI

című, 336 oldal terjedelmű kiadványt

(ára: **3465 Ft** áfával) példányban, és kérem juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés:

.....

cégszerű aláírás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó

megjelentette

dr. Kondorosi Ferenc

Jogalkotás a XXI. század hajnalán

című könyvét

A XXI. század nemzeti jogalkotását minden eddigénél jobban meghatározza a nemzetközi társadalmi és gazdasági környezet, amelynek háttérében az európai integráció hatása, valamint a globalizációs folyamatok húzódnak meg. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Unió Alapjogi Chartája vagy az Alkotmányos Szerződés alapelvei csak néhány olyan példája a „nemzetek felett álló jognak”, amelyek a nemzeti jogalkotás tekintetében is iránymutatók lehetnek.

A megjelent kötet – a szakkönyvpiacon hiánypótló jelleggel – tudományos igényességgel, ugyanakkor a gyakorlati alkalmazhatóság szándékával mutatja be a XXI. század nemzeti jogalkotásának tendenciáit. A könyv széles körű nemzetközi kitekintést nyújt, amelyben az uniós jogfejlődés elemzésének központi szerep jut.

A kötet szerzője, a tapasztalt jogtudós és gyakorlati szakember alaptézise, hogy „a jogdogmatikai megfontolásokat figyelembe vevő, minőségi normaalkotás programszerű érvényesítése és a konzisztens, áttekinthető jogrendszer eszményképének követése kedvező irányba befolyásolhatja a normák címzettjeinek magatartását, annak érdekében, hogy a jog legfőbb, alkotmányos küldetését teljesítse”.

A szerző részletesen vizsgálja a hatékony jogi szabályozás kulcskérdéseit, a hazai jog, valamint a nemzetközi és az európai uniós jog összefüggéseit, eközben mindig kellő hangsúlyt fektetve korunk demokratikus jogállami alapértékeire: az emberi jogokra és az alkotmányosságra. Az olvasó bepillantást nyerhet a jogharmonizáció „kulisszatitkaiba”, a biztonság jogalkotásban érvényesülő tényezőinek problematikájába, valamint polgári jogi és büntetőjogi jogalkotásunk legújabb eredményeibe.

A XXI. század elejének kodifikációját elemző kötet egyszerre tankönyv, olvasókönyv és gyakorlati útmutató. Haszonnal forgathatják a társadalomtudományi karok hallgatói, a közigazgatásban dolgozó szakemberek, a politikusok, a média munkatársai és mindenki, aki felelősséget érez a hazai jogállam, jogrend minőségének javításáért.

A kötet 264 oldal terjedelmű, ára **2856 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6., tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. szám (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internet-címen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

dr. Kondorosi Ferenc

Jogalkotás a XXI. század hajnalán

című, 264 oldal terjedelmű kiadványt (ára: **2856 forint** áfával) példányban, és kérem, juttassák el az alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házsám:

Ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés:

.....

cégszerű aláírás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette a Közlöny Könyvek sorozatának újabb köteteként

**A POLGÁRI PERRENDTARTÁSRÓL SZÓLÓ
1952. évi III. TÖRVÉNY MAGYARÁZATA I-III.**

című könyvet.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) e magyarázata elkészítésének fontos szempontja volt, hogy ne csak a jogászi szakma gyakorlói, de a laikus jogkereső közönség számára is megfelelően forgatható kiadvány készüljön el. Elegendő arra gondolni, hogy a polgári igazságszolgáltatásban az elmúlt másfél évtizedben – a rendszerváltást követően a bíróságokhoz fordulás emberi és alkotmányos jogával élő polgároknak köszönhetően – jelentősen megnövekedett mind a peres, mind a nemperes ügyek száma, és új pertípusok (mint a közigazgatási perek vagy a társasági perek) keletkeztek.

A kommentár – amelynek szerzői nemcsak oktatják, de a gyakorlatban is jól ismerik a polgári eljárás szabályait – célja, hogy a folyamatosan módosuló, és egyre gazdagodó bírósági gyakorlattal értelmezett, illetve egyre több európai uniós szabályt felvonultató Pp. szabályait közérthető formában mutassa be.

A Polgári perrendtartás magyarázata – a törvény fejezeteit követve – három kötetre tagolódik. A kiadvány egyenlő súlyt helyez az egyes rendelkezések értelmezésére és magyarázatára, az elméleti alapokra, valamint a bírósági gyakorlat bemutatására, hogy e három pillérre helyezve a lehető legteljesebb képet mutassa be az élő polgári eljárásjogról.

Az 1544 oldal terjedelmű, háromkötetes kiadvány ára **4893 Ft** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

**A POLGÁRI PERRENDTARTÁSRÓL SZÓLÓ
1952. évi III. TÖRVÉNY MAGYARÁZATA I-III.**

című, 1544 oldal terjedelmű háromkötetes kiadványt.

(ára: **4893 Ft** áfával) példányban, és kérem juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házsám:

Ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés:

.....

cégszerű aláírás



TOVÁBBKÉPZÉS

A Budapesti CORVINUS Egyetem KÖZGAZDASÁGI TOVÁBBKÉPZŐ INTÉZET (ISO 9001:2000 szabvány alapján minősített intézet) tájékoztatója

A BCE Közgazdasági Továbbképző Intézet felvételt hirdet a 2008. februárban induló, másoddiplomát adó közgazdasági szakirányú továbbképzéseire és tanfolyami képzéseire.

Általános tudnivalók:

Az intézet közgazdasági szakirányú továbbképzéseiben szerezhető oklevelek a felsőoktatási törvényben rögzített felsőfokú szakirányú szakképesítést tanúsítják.

Jelentkezési határidő: 2007. október 31.

Jelentkezési lapot, tájékoztató füzetet, mely a továbbképzési lehetőségek általános tudnivalói mellett, szakonként részletesen tartalmazza a képzés célját és tantervét, térítésmentesen a BCE Közgazdasági Továbbképző Intézetnél (BCE KTI) lehet beszerezni.

Címünk: BCE Közgazdasági Továbbképző Intézet,
1085 Budapest VIII., Rigó u. 3.

Postacímünk: 1444 Budapest, Pf. 275 KTI.

Honlapunk: <http://kti.linett.hu>

Telefonszámaink: 216-4441, 216-4442 vagy 216-4443.

Jelentkezési feltételek: Államilag elismert felsőfokú (alap, mester, illetve korábban egyetem, főiskola) iskolai végzettség megléte mellett a kiadott tájékoztatóban előírt jelentkezési lapon lehet. A tanfolyami képzésekre a Tájékoztató füzetünkben közöltek szerint.

Képzési idő: A szakirányú továbbképzések 4 félévig tartanak. Ettől való eltérést és a tanfolyamok képzési idejét a Tájékoztató füzetünk tartalmazza. A foglalkozások hetenként általában egy napot vesznek igénybe és 9.30–18.00 óra között kerülnek megtartásra.

A felsőfokú szakirányú szakképzés tanúsító oklevél megszerzésének feltételei: Az előírt képesítési követelmények (az előírt tanulmányi és vizsgakötelezettségek eredményes teljesítése, szakdolgozat készítése, záróvizsga eredményes letétele) teljesítése.

A kiadható oklevél tartalma az adott szak képesítési követelményeiben előírtak szerint, az alapképzettségtől és az elvégzett szaktól függ.

2008-ban az alábbi közgazdasági szakirányú továbbképzési szakokra hirdetünk felvételt:

- | | |
|---|---|
| 1. Elemző statisztikus szak | 14. Belügyi gazdasági szak |
| 2. Nemzetközi gazdasági (és üzleti) kapcsolatok szak | 15. Gyógyszerügyi menedzsment szak |
| 3. Vezetési és szervezési szak | 16. Ingatlanguzgatási szak |
| 4. Marketing szak | 17. Védelemgazdasági szak |
| 5. Pénzügy szak | 18. Projektmenedzsment (fővállalkozás) szak |
| 6. Agrárközgazdasági szak | 19. Közigazgatás gazdálkodása és ellenőrzése szak |
| 7. Vállalkozási menedzsment szak | 20. Felszámolási és vagyonyfelügyeleti szak |
| 8. Értékelemző szak | 21. Érdekérvényesítő (lobbi) szak |
| 9. Környezeti menedzsment szak | 22. Kultúra-gazdaságtan szak |
| 10. Biztosítási szak | 23. Vezetési tanácsadás szak |
| 11. Személyügyi gazdálkodás az emberi erőforrásokkal szak | 24. Esélyegyenlőségi szak |
| 12. Jövőkutatás, előrejelzés (stratégiaformálás) szak | 25. Versenyszabályozás szak |
| 13. Egészségügyi menedzsment szak | 26. Egészségügyi biztosítás szak |

Gazdasági szakképesítést nyújtó és céltanfolyamok

Gazdasági tanfolyamaink elsősorban az aktuális gazdálkodási, pénzügyi, adózási és vezetési tudnivalókat tartalmazzák. Szakképesítést nyújtó tanfolyamaink a rendeletileg előírt követelményrendszer szerint épülnek fel, s eredményes szakszavizsga után képesítést tanúsító bizonyítványt adnak. Külön megbízás alapján intézményeknél, gazdasági társaságoknál, vállalkozásoknál új munkakörök, feladatok szakszerű ellátását segítő céltanfolyamokat szervezünk.

2008-ban az alábbi tanfolyamokra hirdetünk felvételt:

- | | |
|---|--|
| 1. Alapfokú értékelemző tanfolyam intézménynél, gazdasági társaságnál, vállalkozásnál | 8. Biztosítási tanácsadó szaktanfolyam |
| 2. Elektronikus kereskedelem, digitális gazdaság | 9. Biztosításközvetítő szaktanfolyam |
| 3. Középfokú innovációs szakasszisztens szaktanfolyam | 10. Marketing-, reklám- és PR-menedzser szaktanfolyam |
| 4. Esélyegyenlőségi szaktanfolyam | 11. Gyógyszer-sales representative szaktanfolyam |
| 5. Direkt marketing tanfolyam | 12. Pénzügyi számviteli szakellenőri szaktanfolyam |
| 6. Munkaerő-piaci politikák, munkaerő-piaci elemzések | 13. Okleveles pénzügyi revizori szaktanfolyam |
| 7. Biztosítási ügyintéző szaktanfolyam | 14. Mérlegképes könyvelő szaktanfolyam (vállalkozási szak) |

BCE KÖZGAZDASÁGI TOVÁBBKÉPZŐ INTÉZET



Szerkeszti a Nemzeti Hírközlési Hatóság, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: Spakievics Sándor.

A szerkesztésért felelős: Kalmár Béla, 1015 Budapest, Ostrom u. 23–25. Telefon: 457-7283.

E-mail: hirkozlesi.ertesito@nhh.hu

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató. Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290, www.mkh.hu.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest, 62. Pf. 357.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu).

2007. évi előfizetési díj: 6552 Ft áfával. Egy példány ára: 567 Ft áfával.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 1587-9453

07.3151 – Nyomta a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.